ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและสมบัติทางชีวเคมีบางประการของแบคทีเรียเอนโดไฟต์จากมะเขือเทศ

Antioxidation Activity and Some Biochemical Properties of Endophytic Bacteria from *Lycopersicon esculentum* Mill.

ชนิกานต์ กาญจนสมจิตต์

ณิชชาพัณณ์ ขันทรัพย์

อรณิชา สถานสุข

โครงงานพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2559

ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและสมบัติทางชีวเคมีบางประการของแบคทีเรียเอนโดไฟต์จากมะเขือเทศ

Antioxidation Activity and Some Biochemical Properties of Endophytic Bacteria from *Lycopersicon esculentum* Mill.

ชนิกานต์ กาญจนสมจิตต์

ณิชชาพัณณ์ ขันทรัพย์

อรณิชา สถานสุข

โครงงานพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ
ภาควิชา ชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ANTIOXIDATION ACTIVITY AND SOME BIOCHEMICAL PROPERTIES OF ENDOPHYTIC BACTERIA FROM *Lycopersicon esculentum* Mill.

CHANIKHAN KANJANASOMJIT
NITCHAPAN KANSAP
AORNNICHA SATHANSUK

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENTOF
THE REQUIRMENT FOR THE DEGREE OF BACHELOR OF SCIENCE
IN BIOTECHNOLOGY PROGRAM
DEPARTMENT OF BIOLOGY , FACULTY OF SCIENCE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
ACADEMIC YEAR 2016

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อโครงงานพิเศษ	ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและสมบัติทางชีวเคมีบางประการของแบคทีเรียเอนโดไฟต์จากมะเขือเทศ Antioxidation activity andsome biochemical properties of endophytic bacteria from *Lycopersicon esculentum* Mill.	
ชื่อนักศึกษา	นางสาวชนิกานต์ กาญจนสมจิตต์	56050823
	นางสาวณิชชาพัณณ์ ขันทรัพย์	56050831
	นางสาวอรณิชา สถานสุข	56050950
ปริญญา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีชีวภาพ)	
ภาควิชา	ชีววิทยา	
ปีการศึกษา	2559	
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ธนาวดี ก่ออานันต์	

คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อนุมัติให้โครงงานพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ ประจำปีการศึกษา 2559

คณะกรรมการสอบ	ลายมือชื่อ
ดร.สมพิศ สอนโยธา ประธานกรรมการ	
ผศ.ดร.ดวงกมล เรือนงาม กรรมการ	
อ.ธนาวดี ก่ออานันต์ กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา	

ลิขสิทธิ์ของคณะวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อโครงงานพิเศษ	ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและสมบัติทางชีวเคมีบางประการของแบคทีเรียเอนโดไฟต์จากมะเขือเทศ Antioxidation activity and some biochemical properties of endophytic bacteria from *Lycopersicon esculentum* Mill.
ชื่อนักศึกษา	นางสาวชนิกานต์ กาญจนสมจิตต์ รหัสนักศึกษา 56050823 นางสาวณิชชาพัณณ์ ขันทรัพย์ รหัสนักศึกษา 56050831 นางสาวอรณิชา สถานสุข รหัสนักศึกษา 56050950
ปริญญา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีชีวภาพ)
ภาควิชา	ชีววิทยา
ปีการศึกษา	2559
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ธนาวดี ก่ออานันต์

บทคัดย่อ

การศึกษาการแยกแบคทีเรียจากผลมะเขือเทศ สมบัติต้านอนุมูลอิสระ การจำแนกสายพันธุ์ สภาวะที่เหมาะสมในการผลิตสารต้านอนุมูลอิสระวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและค่าความแปรปรวนของข้อมูลด้วยOne way ANOVA และการเก็บรักษาเพื่อให้ใช้ได้อย่างเหมาะสม พบว่าสภาวะที่เหมาะสมต่อการผลิตสารต้านอนุมูลอิสระของเอนโดไฟต์ที่เป็นแบคทีเรียจากมะเขือเทศ คือ อาหารเลี้ยงเชื้อ Nutrient broth (NB) ที่เติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 5–15 กรัมต่อลิตร อาหารเลี้ยงเชื้อ NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5–15 กรัมต่อลิตร ตามลำดับ สารเมตาบอไลต์ภายนอกเซลล์ที่ได้จากส่วนใสของสารละลายแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร มีปริมาณฟีนอลิกทั้งหมดมากที่สุดคือ 208.58±0.08 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร และมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระดีที่สุดคือ 69.28±0.07% ส่วนสารสกัดเมตาบอไลต์ภายในเซลล์ที่สกัดจากเซลล์แห้งด้วยเอทานอลเข้มข้น 95% ที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร มีปริมาณฟีนอลิกทั้งหมดมากที่สุดคือ 36.93±0.18 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร และมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระดีที่สุดคือ 35.23±0.18% นอกจากนี้ การจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วย analytical profile idex (API) พบว่าแบคทีเรียไอโซเลต TM21 มีแนวโน้มที่จะเป็นแบคทีเรียชนิด *Bibersteinia trehalosi* (API 20E) และแบคทีเรียไอโซเลต TM4 มีแนวโน้มที่จะเป็นแบคทีเรียชนิด *Brevundimonas vesicularis* (API 20 NE) ซึ่งต้องมีการศึกษาลำดับเบสบน 16sRNA ให้แน่ชัดต่อไป

คำสำคัญ : มะเขือเทศ, API, ฟีนอลิก, อนุมูลอิสระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Title	Antioxidation activity and some biochemical properties of endophytic bacteria from *Lycopersicon esculentum* Mill.			
Student	CHANIKHAN	KANJANASOMJIT	Student ID	56050823
	NITCHAPAN	KANSAP	Student ID	56050831
	AORNNICHA	SATHANSUK	Student ID	56050950
Degree	Bachelor of Science (Biotechnology)			
Department	Biology			
Faculty	Science			
University	King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang (KMITL)			
Academic Year	2016			
Advisor	ThanavadeeKor-arnan			

Abstract

The study of bacterial endophytes from tomato, antioxidation activity, classification, optimization of antioxidant production and culture maintenance of bacterial endophytes from tomatoand statistic analysis with one way ANOVA.Nutrient broth (NB) supplement with mung bean flour at 5-15 g/L and NB supplement with potato flour at 5-15g/L respectively. It was found that, extracellular metabolite from supernatant of bacterial solution of NB supplement with potato flour containe higher total phenolics content (TPC) about 208.58±0.08 µg/mL and DPPH scavenging activity was 69.28 ± 0.07%. The intracellular metabolite extract with 95% ethanol form dry cells of NB supplement with potato flour have 36.93 ± 0.18 ug/mL of TPC and DPPH scavenging activity was 35.23 ± 0.18%. Moreover, ananalytical profile idex (API) of TM21 and TM4 were *Bibersteinia trehalosi* (API 20E) and *Brevundimonas vesicularis*(API 20 NE) respectively, which will be confirmed the 16S rRNA gene sequencing in the next study.

Keyword: Tomato, API, Phenolics, Antioxidation activity

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

โครงงานพิเศษเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้จัดทำได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลผู้มีพระคุณดังนี้ ขอขอบพระคุณ อาจารย์ธนาวดี ก่ออานันต์ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงงานพิเศษที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด คอยเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาตลอดระยะเวลาที่ทำการทดลอง รวมทั้งขอขอบพระคุณคณะกรรมการโครงงานพิเศษ อาจารย์ปรำจำภาควิชาชีววิทยาประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ตลอดจนอาจารย์ท่านอื่นๆที่ได้ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ ให้ความช่วยเหลือคณะผู้จัดทำในทุกๆด้าน

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์ในการให้ความอนุเคราะห์เรื่องการเบิก-คืนอุปกรณ์สารเคมี และให้ข้อแนะนำระหว่างการปฏิบัติงาน ขอขอบคุณเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์จากรุ่นพี่ รวมทั้งขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายดูแลอาคารที่ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกในการใช้ห้องปฏิบัติการให้สามารถทำโครงงานพิเศษนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และบุคคลในครอบครัว ผู้มีพระคุณรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ทำโครงงานพิเศษครั้งนี้

ชนิกานต์ กาญจนสมจิตต์
ณิชชาพัณณ์ ขันทรัพย์
อรณิชา สถานสุข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ ..... ก

Abstract ..... ข

กิตติกรรมประกาศ ..... ค

สารบัญ ..... ง

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญรูป ..... ฐ

สัญลักษณ์ ..... ฒ

บทที่1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย 2

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย 2

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 2

บทที่2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3

2.1 มะเขือเทศ (*Lycopersicon esculentum* Mill) 3

2.2 นิยามและความหมายของเอนโดไฟต์ (Endophyte) 5

2.3 การเกิดอนุมูลอิสระ 6

2.3.1 ปฏิกิริยาออกซิเดชันกับการเกิดอนุมูลอิสระ 6

2.3.2 การเกิดอนุมูลอิสระในสิ่งมีชีวิต 6

2.3.3 การเกิดออกซิเดชันในอาหาร 9

2.4 อนุมูลอิสระ (Free radical) 11

2.4.1 ความหมายของอนุมูลอิสระ 11

2.4.2 ชนิดของอนุมูลอิสระ 11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.3 อันตรายที่เกิดจากอนุมูลอิสระ 12
2.4.4 การป้องกันอันตรายที่เกิดจากอนุมูลอิสระ 13
2.5 ระบบการต้านอนุมูลอิสระ....13
2.5.1 ระบบของเอนไซม์....14
2.5.2 ระบบของสารคีเลทโลหะ (Metal chelators)....15
2.5.3 ระบบของสารต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidant)....15
2.6 สารประกอบฟีนอล 23
2.6.1 สารประกอบฟีนอลหรือสารฟีนอลิก....23
2.6.2 ความสามารถในการเป็นสารต้านออกซิเดชันของสารประกอบฟีนอล....25
2.6.3 การวิเคราะห์ปริมาณฟีนอลิกทั้งหมด 28
2.7 การวิเคราะห์ความสามารถรวมในการต้านออกซิเดชัน....28
2.7.1 การวิเคราะห์ความสามารถของสารต้านอนุมูลอิสระในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH (2,2-diphenyl-1-picrylhydrazyl radicals Scavenging, DPPH)....28
2.7.2 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของสารต้านอนุมูลอิสระในการต่อต้านการเกิดไฮโดรเปอร์ออกไซด์ของกรดลิโนลีอิค (Antioxidant activity)....29
2.7.3 การวิเคราะห์หาความสามารถในการรีดิวซ์เหล็กของสารต้านอนุมูลอิสระ (Ferric Reducing Antioxidant Power, FRAP)....30
2.7.4 การวิเคราะห์การต้านออกซิเดชันโดยการฟอกจางสีเบตาแคโรทีน (Beta Carotene Bleaching, BCB) 31
2.7.5 การวิเคราะห์การจับกับเฟอรัสไอออน (Ferrous ion Chelating Assay, FIC)....31
2.8 การคัดแยกเชื้อให้บริสุทธิ์ 32
2.8.1 การขีดเชื้อในจานเพาะเชื้อ (streak plate)....32
2.8.2 การทำให้เชื้อกระจาย (spread plate)....32
2.8.3 การเทเพลท (pour plate) 33
2.9 การย้อมสีแบบแกรม (Gram's stain)....34
2.10 การทดสอบการผลิตเอนไซม์ไซโตโครม ออกซิเดส(Cytochrome oxidase enzyme) 35

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.11 การทดสอบการผลิตเอนไซม์คะตะเลส (Catalase enzyme) 36
2.12 การจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยสมบัติทางชีวเคมีด้วย Analytical Profile Idex (API) 36
2.12.1 ชุดทดสอบ API 20 E 37
2.12.2ชุดทดสอบ API 20 NE 37
2.13 ความต้องการสารอาหารของแบคทีเรีย 38
2.13.1 พลังงาน (Energy) 38
2.13.2 แหล่งคาร์บอน (Carbon Sources) 38
2.13.3 แหล่งของอิเล็กตรอน (Electron Sources) 39
2.13.4 แหล่งไนโตรเจน (Nitrogen sources) 39
2.13.5 แหล่งของออกซิเจน ซัลเฟอร์และฟอสฟอรัส 39
2.13.6 ไอออนของโลหะหนัก 39
2.13.7 วิตามิน 39
2.14 เทคนิคการคงสภาพและการเก็บรักษาเชื้อ 39
2.14.1 การเก็บรักษาในหลอดอาหารเลี้ยงเชื้อ 40
2.14.2 การเก็บรักษาจุลินทรีย์ในสภาพแห้ง (drying) 40
2.14.3 การเก็บจุลินทรีย์ในสภาพแช่แข็ง (freezing) 41
2.14.4 การเก็บจุลินทรีย์โดยวิธีไลโอฟีไลเซชัน (lyophilization) 41
2.14.5 การเก็บรักษาเชื้อภายใต้น้ำมัน 41
2.15 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 41
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย 43
3.1 วัสดุและอุปกรณ์ 43
3.1.1 วัสดุ 43
3.1.2 สารเคมีและอาหารเลี้ยงเชื้อ 43
3.1.3 อุปกรณ์และเครื่องมือ 43
3.1.4 เชื้อแบคทีเรีย 44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 วิธีการทดลอง....44
3.2.1 การถ่ายเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์จากหัวเชื้อบริสุทธิ์....44
3.2.2 การศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาของแบคทีเรีย....45
3.2.3 การทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์ไซโตโครมออกซิเดส (Cytochrome oxidase enzyme)....45
3.2.4 การทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์คะตะเลส (Catalase enzyme)....46
3.2.5 การจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยสมบัติทางชีวเคมีด้วย Analytical Profile Idex(API)....46
3.2.6 การเลี้ยงแบคทีเรียเอนโดไฟต์....47
3.2.7 การวิเคราะห์หาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด(Total phenolic content)....48
3.2.8 การประเมินฤทธิ์ต้านออกซิเดชันโดยการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH (Scavenging activity on DPPH radical)....51
3.2.9 การเก็บรักษาจุลินทรีย์....52
3.2.10 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ....52
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล....53
4.1 ผลการศึกษาลักษณะการเจริญของแบคทีเรียบนผิวหน้าอาหาร NA....53
4.2 ผลการศึกษาลักษณะของแบคทีเรียภายใต้กล้องจุลทรรศน์....57
4.3 ผลการทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์ไซโตโครมออกซิเดส (Cytochrome oxidase enzyme)....60
4.4 ผลการศึกษาความสามารถในการสร้างเอนไซม์คะตะเลส (Catalase enzyme)....62
4.5 ผลการจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยสมบัติทางชีวเคมีด้วยวิธีAnalytical Profile Idex (API)...64
4.5.1 ผลการจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยชุดทดสอบ API 20 E....64
4.5.2 ผลการจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยชุดทดสอบ API 20 NE....66
4.6 ผลการศึกษาชนิดของแหล่งคาร์บอนที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์....68
4.7 การศึกษาชนิดของแหล่งคาร์บอนที่เหมาะสมต่อน้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์ของเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์....69

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.8 ผลการวิเคราะห์หาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด(Total phenolic content).....70

4.9 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH (Scavenging activity on DPPH radical).....78

บทที่ 5 สรุปผลงานวิจัยและข้อเสนอแนะ.....88

5.1 สรุปผลการทดลอง.....88

5.2 ข้อเสนอแนะ.....90

ภาคผนวก.....94

ภาคผนวก ก.....95

ภาคผนวก ข.....96

ภาคผนวก ค.....97

ภาคผนวก ง.....109

ภาคผนวก จ.....114

ภาคผนวก ฉ.....126

ภาคผนวก ช.....182

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

2.1 อนุมูลอิสระและสารที่เกี่ยวข้อง....12
2.2 การต้านอนุมูลอิสระที่จัดเป็นเอนไซม์และไม่เป็นเอนไซม์....14
2.3 โครงสร้างของสารประกอบฟีนอลกลุ่มต่าง ๆ....24
3.1 แสดงการเจือจางสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกให้มีความเข้มข้นในช่วง 20 – 200 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร....49
3.2 แสดงการเจือจางสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกให้มีความเข้มข้นในช่วง20 – 140 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร....50
4.1 แสดงผลการศึกษาลักษณะโคโลนีบนผิวหน้าอาหาร NA ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต....53
4.2 แสดงผลการศึกษาลักษณะของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลตโดยการย้อมสีแบบแกรมภายใต้กล้องจุลทรรศน์ที่กำลังขยาย 100 เท่า....58
4.3 แสดงผลการศึกษาความสามารถในการสร้างเอนไซม์ไซโตโครมออกซิเดสของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต....61
4.4 แสดงผลการศึกษาความสามารถในการสร้างเอนไซม์คะตะเลสของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต....62
4.5 แสดงผลการจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยชุดทดสอบ API 20 E....64
4.6 แสดงผลการจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยชุดทดสอบ API 20 NE....66
4.7 แสดงน้ำหนักเซลล์แห้งของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลต ที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน....68
4.8 แสดงน้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์ของเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน....69
4.9 แสดงปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน....71
4.10 แสดงปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน....74
4.11 แสดงความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน....79

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.12 แสดงความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน.....82
ผ-1 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 765 นาโนเมตร ของสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกที่ความเข้มข้น 1000 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร.....99
ผ-2 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 765 นาโนเมตร ของสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกที่ความเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร.....101
ผ-3 แสดงการแปรผลของชุดทดสอบ API 20 E.....109
ผ-4 แสดงการแปรผลของชุดทดสอบ API 20 NE.....111
ผ-5 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ 765 นาโนเมตรของสารสกัดภายนอกเซลล์.....114
ผ-6 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ 765 นาโนเมตรของสารสกัดภายในเซลล์.....116
ผ-7 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 นาโนเมตรของสารสกัดภายนอกเซลล์.....119
ผ-8 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 นาโนเมตรของสารสกัดภายในเซลล์.....122
ผ-9 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 นาโนเมตรของสารละลายมาตรฐานกรดแอสคอร์บิกเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร.....125
ผ-10 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB.....126
ผ-11 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร.....128
ผ-12 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร.....130
ผ-13 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร.....132
ผ-14 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร.....134
ผ-15 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร.....136
ผ-16 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร.....138
ผ-17 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB.....140

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ-18 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร.....142
ผ-19 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร.....144
ผ-20 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร.....146
ผ-21 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร.....148
ผ-22 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร.....150
ผ-23 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร.....152
ผ-24 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB.....154
ผ-25 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร.....156
ผ-26 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร.....158
ผ-27 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร.....160
ผ-28 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร.....162
ผ-29 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร.....164

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ-30 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร.....166
ผ-31 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB.....168
ผ-32 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร.....170
ผ-33 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร.....172
ผ-34 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร.....174
ผ-35 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร.....176
ผ-36 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร.....178
ผ-37 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร.....180

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

รูปที่ **หน้า**

2.1 อนุกรมวิธานของมะเขือเทศ....3
2.2 มะเขือเทศ....4
2.3 โครงสร้างไลโคปีน (Lycopene)....5
2.4 โครงสร้างโซลานีน (Solanine)....5
2.5 สารต้านอนุมูลอิสระและอนุมูลอิสระ....16
2.6 โครงสร้างของวิตามินอีหรือแอลฟาโทโคฟีรอล....17
2.7 โครงสร้างของวิตามินซีหรือกรดแอสคอร์บิก....18
2.8 โครงสร้างของวิตามินเอและเบต้าแคโรทีน....19
2.9 โครงสร้างตัวอย่างอนุพันธ์ของฟลาโวนอยด์....20
2.10 กลไกการต้านอนุมูลอิสระของสารจำพวกฟีนอล....25
2.11 โครงสร้างพื้นฐานและการระบุตำแหน่งคาร์บอนอะตอมในโมเลกุลฟลาโวนอยด์....27
2.12 สูตรโครงสร้างของ quercetin....27
2.13 โครงสร้างของสาร DPPH ที่เป็นอนุมูลอิสระและไม่เป็นอนุมูลอิสระ....29
2.14 กรดไขมันลิโนลีอิก....30
2.15 การขีดเชื้อในจานเพาะเชื้อ (streak plate)....32
2.16 การทำให้เชื้อกระจาย (spread plate)....33
2.17 การเทเพลท (pour plate)....34
2.18 ผนังเซลล์ของแบคทีเรียแกรมบวก (a) และแบคทีเรียแกรมลบ (b)....35
2.19 ชุดทดสอบ API 20 E....37
2.20 ชุดทดสอบ API 20 NE....38
4.1 ผลการทดสอบด้วยชุดทดสอบ API 20 E หลังจากบ่มที่อุณหภูมิ 37 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 24 ชั่วโมง....64
4.2 ผลการทดสอบด้วยชุดทดสอบ API 20 NE หลังจากบ่มที่อุณหภูมิ 30 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 48 ชั่วโมง....66
4.3 ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งถั่วเขียวความเข้มข้นแตกต่างกัน....72
4.4 ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งความเข้มข้นแตกต่างกัน....73

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งถั่วเขียวความเข้มข้นแตกต่างกัน.....75
4.6 ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งความเข้มข้นแตกต่างกัน.....76
4.7 ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งถั่วเขียวความเข้มข้นแตกต่างกัน.....80
4.8 ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งความเข้มข้นแตกต่างกัน.....81
4.9 ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งถั่วเขียวความเข้มข้นแตกต่างกัน.....83
4.10 ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งความเข้มข้นแตกต่างกัน.....84
ผ-1 ความขุ่นของสารละลายเชื้อเทียบกับสารละลาย McFarland standard No. 0.5.....98
ผ-2 กราฟมาตรฐานของสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกที่ความเข้มข้น 1000 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร 99
ผ-3 กราฟมาตรฐานของสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกที่ความเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร 102
ผ-4 สีมาตรฐาน (color check) ตามแบบชุดทดสอบ API 20 E.....109
ผ-5 สีมาตรฐาน (color check) ตามแบบชุดทดสอบ API 20 NE.....111

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัญลักษณ์

คำย่อ/สัญลักษณ์	คำอธิบาย
TM	มะเขือเทศ
NB	อาหารเลี้ยงเชื้อ Nutrient Broth
NA	อาหารเลี้ยงเชื้อ Nutrient Agar
%	เปอร์เซ็นต์
ppm	หนึ่งส่วนในล้านส่วน (Part Per Million)
g	กรัม
mg	มิลลิกรัม
mg/ml	มิลลิกรัมต่อมิลลิลิตร
µg/ml	ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มะเขือเทศเป็นพืชผักที่มีประโยชน์มากมาย เช่น ในอุตสาหกรรมอาหาร การแปรรูปอาหาร เครื่องดื่ม เครื่องปรุงรสและขนมหวาน เป็นต้น เนื่องจากมะเขือเทศประกอบด้วยสารเคมีที่สำคัญ คือ ไลโคปีน (Lycopene) สารชนิดสามารถช่วยลดอัตราการเกิดมะเร็งและช่วยชะลอความแก่ได้ไลโคปีนมีสีแดงจะพบในปริมาณตั้งแต่ 0.9-9.30 กรัมต่อมะเขือเทศสดน้ำหนัก 100 กรัม ซึ่งอยู่ในกลุ่มแคโรทีนอยด์ จึงสามารถช่วยต้านอนุมูลอิสระและช่วยในการป้องกันการเสื่อมสภาพของเซลล์ในร่างกายได้ ช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็ง ช่วยลดความเสี่ยงของการเกิดโรคหลอดเลือดหัวใจ ช่วยในการไหลเวียนเลือด นอกจากนี้ มะเขือเทศยังมีวิตามินและแร่ธาตุที่สำคัญอีกหลายอย่างเช่น วิตามินซี วิตามินเค ธาตุโพแทสเซียมและโบรอน ทำให้มีสรรพคุณทางยาหลายอย่าง เช่น ใช้ห้ามเลือด ลดอาการข้อบวม ลดไข้ เป็นยาระบาย ลดเส้นเลือดดำขอดและรักษานิ่วในไตหรือในถุงน้ำดี

เอนโดไฟต์ที่เจริญได้ในเนื้อเยื่อพืชก็อาจเป็นแหล่งของสารออกฤทธิ์เช่นกัน ซึ่งต้องมีขั้นตอนการแยกเอนโดไฟต์ให้บริสุทธิ์ การจำแนกชนิดของเอนโดไฟต์ และการผลิตสารเมตาบอไลต์ แตกต่างจากสมุนไพรที่ใช้ได้ง่ายกว่า แต่จุลินทรีย์เอนโดไฟต์ที่พบสามารถสร้างสารเมตาบอไลต์ที่สำคัญได้หลายชนิด เช่น สารที่มีฤทธิ์จำเพาะต่อเซลล์ของมะเร็งเต้านม มีฤทธิ์จำเพาะต่อเชื้อวัณโรค มีฤทธิ์จำเพาะต่อเชื้อมาลาเรีย มีฤทธิ์จำเพาะต่อแบคทีเรียดื้อยา มีฤทธิ์ยับยั้งการเจริญของเชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides* ซึ่งเป็นสาเหตุโรคแอนแทรกโนสของหน้าวัว มีฤทธิ์ยับยั้งเชื้อ *Xanthomonas axonopodis* pv. *Dieffenbachiae* ซึ่งเป็นสาเหตุโรคใบไหม้ของหน้าวัว มีการพบสาร ecomycin ในแบคทีเรียเอนโดไฟต์ *Pseudomonas viridiflava* ซึ่งมีฤทธิ์ในการยับยั้งเชื้อยีสต์ *Cryptococcus neoformans* ATCC90012 และ ATCC90013 เป็นต้น

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อจำแนกชนิดของแบคทีเรียเอนโดไฟต์เบื้องต้นที่แยกได้จากมะเขือเทศ ซึ่งเป็นพืชผักที่มีสารต้านอนุมูลอิสระสูงและหาได้ง่ายในท้องถิ่น โดยศึกษาการจัดจำแนกชนิดของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ด้วยสมบัติทางชีวเคมี ลักษณะทางสัณฐานวิทยาในเบื้องต้น การวิเคราะห์หาปริมาณสารฟีนอลิกทั้งหมด และการทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพของแบคทีเรียที่แยกได้ เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์และเภสัชวิทยาต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.2.1 เพื่อจำแนกชนิดของเอนโดไฟต์เบื้องต้นด้วยสมบัติทางชีวเคมี

1.2.2 เพื่อศึกษาแหล่งคาร์บอนและแหล่งพลังงานที่เหมาะสมในการผลิตสารต้านออกซิเดชันจากแบคทีเรียเอนโดไฟต์โดยการเติมแป้งถั่วเขียวและแป้งมันฝรั่ง

1.2.3 เพื่อเก็บรักษาเอนโดไฟต์ ไว้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

ทำการถ่ายเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์จากหัวเชื้อบริสุทธิ์ แล้วนำแบคทีเรียที่แยกได้มาทดสอบลักษณะทางสัณฐานวิทยาและสมบัติทางชีวเคมี ปรับสภาวะการหมักที่เหมาะสมต่อการสกัดสารเมตาบอไลต์เพื่อทดสอบฤทธิ์การต้านออกซิเดชัน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ทำให้ทราบสายพันธุ์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ที่แยกได้จากผลมะเขือเทศ

1.4.2 ทำให้ได้แบคทีเรียเอนโดไฟต์ที่มีฤทธิ์ต้านออกซิเดชันที่สูงที่แยกได้จากผลมะเขือเทศ

1.4.2ทำให้สามารถเก็บรักษาแบคทีเรียที่เป็นเอนโดไฟต์ไว้ใช้ประโยชน์ได้ในเวลาที่เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่2
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 มะเขือเทศ (*Lycopersicon esculentum* Mill) (นิกรพันธุ์, 2538)

มะเขือเทศเป็นพืชที่ได้รับความนิยมในการบริโภค จัดอยู่ในตระกูล Solanaceaeพืชในตระกูลนี้เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญเช่น มันฝรั่งยาสูบและ พริกพืชทั้งหมดในตระกูลนี้มีประมาณ 2,000 ชนิด ประเทศบริเวณอเมริกา ยุโรป และประเทศไทยนิยมบริโภคมะเขือเทศมาก

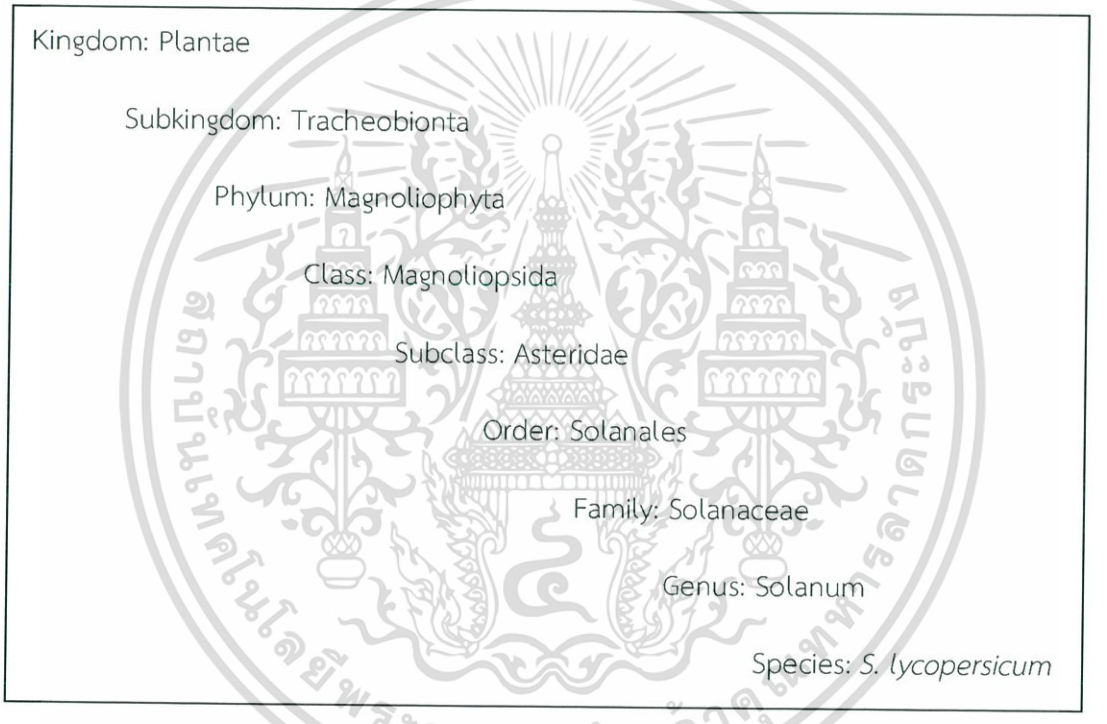

รูปที่ 2.1 อนุกรมวิธานของมะเขือเทศ

ลักษณะที่สำคัญ คือ ใบมีลักษณะเป็นใบแบบสลับมีทั้งใบธรรมดาและใบหยัก ใบกว้าง เส้นใบไม่ขนาน เป็นใบเดี่ยวรูปห่อหรือรูปไข่ เรียงสลับกัน ขนาดใบกว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 3-10 เซนติเมตร ขอบใบหยักเป็นซี่ห่างๆ สีของดอกมีสีเหลืองออกเป็นช่อ ๆ ละ 5 ดอก เป็นดอกสมบูรณ์เพศ มีเกสรตัวผู้รวมกันเป็นหลอดครอบเกสรตัวเมีย เกิดการผสมพันธุ์ตัวเองพบว่า การผสมพันธุ์ของมะเขือเทศต้องการอากาศเย็นโดยเฉพาะอุณหภูมิตอนกลางคืนไม่ควรสูงกว่า 21 องศาเซลเซียสบางพันธุ์มีความสามารถทนร้อนได้เป็นพิเศษที่อาจผสมพันธุ์ได้ถ้าอุณหภูมิสูงกว่านี้ส่วนของผลเป็นแคปซูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และเบอร์รี่ ผลมะเขือเทศจะฉ่ำน้ำมีรูปร่างและขนาดแตกต่างกันตามสายพันธุ์ ผลสุกมีสีแดง ผิวบาง เป็นมันลำต้นมีลักษณะเป็นพุ่มและเจริญเติบโตรวดเร็ว มีขนปกคลุม มีกลิ่นเฉพาะตัว การผสมเกสรจะผสมตัวเองเป็นส่วนใหญ่ อาจมีแมลงช่วยผสมทำให้เกิดการผสมข้ามได้ อาจพบสารพิษที่เป็นอัลคาลอยด์ (Alkaloid) เช่น โซลานีน (solanine) เช่น ในหัวมันฝรั่งที่ผิวเปลือกมีสีเขียว

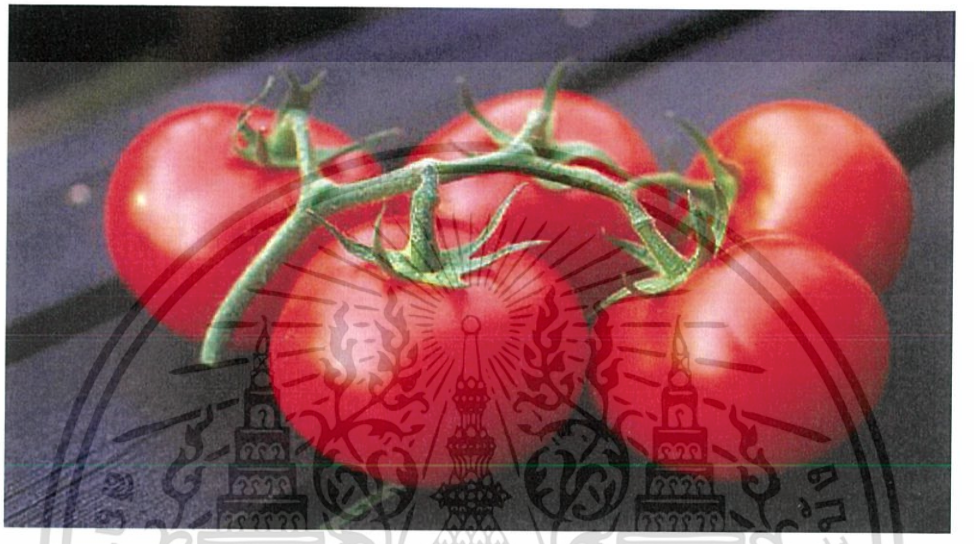

รูปที่ 2.2 มะเขือเทศ

ที่มา : http://linnaeus.nrm.se/flora/di/solana/lycop/lycoesc5.jpg

มะเขือเทศมีสารสำคัญที่ช่วยลดอัตราการเกิดมะเร็งและช่วยชะลอความแก่ โดยจะมีสารสำคัญคือ สารไลโคปีน (Lycopene) เป็นสารในกลุ่มแคโรทีนอยด์ (Carotenoid) ที่มีสรรพคุณต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidant) และช่วยในการป้องกันการเสื่อมสภาพของเซลล์ในร่างกาย สารไลโคปีนมีประสิทธิภาพในการยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็ง นอกจากนี้ มะเขือเทศยังมีวิตามินและแร่ธาตุที่สำคัญอีกหลายอย่างเช่น วิตามินซี วิตามินเค ธาตุโพแทสเซียม และโบรอน ยังมีสรรพคุณทางยาหลายอย่าง เช่น ผลและน้ำคั้นทำให้เกิดอาการอาเจียนในเด็กที่ได้รับสารพิษ ใช้ห้ามเลือด ลดอาการข้อบวม ลดไข้ เป็นยาระบาย ลดเส้นเลือดดำขอดและรักษานิ่วในไตหรือในถุงน้ำดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

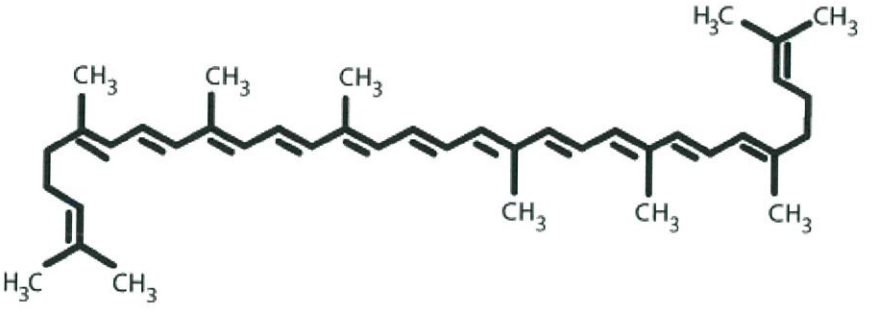

รูปที่ 2.3 โครงสร้างไลโคปีน (Lycopene)

ที่มา : http://sirinpharmacy.exteen.com/images/chem_structure.jpg

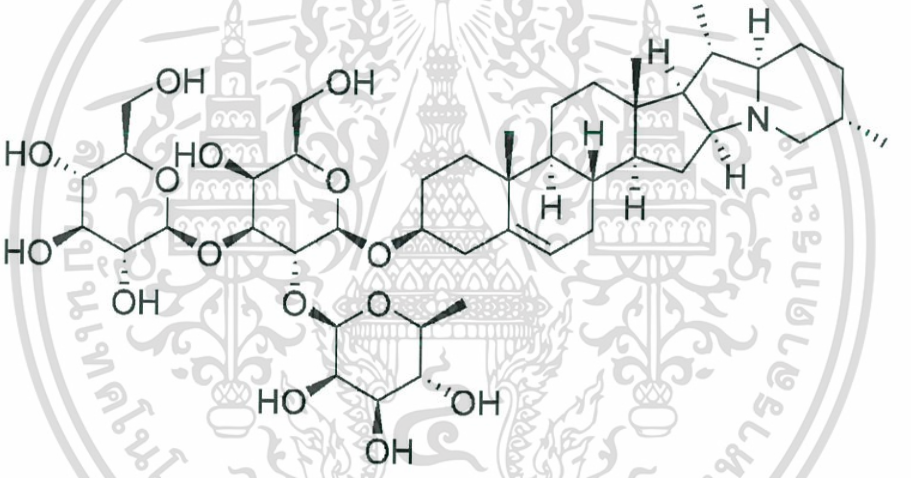

รูปที่ 2.4 โครงสร้างโซลานีน (Solanine)

ที่มา :

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/58/Solanine_chemical_structure.png

2.2 นิยามและความหมายของเอนโดไฟต์ (Endophyte) (มั่นยืนและคณะ, 2555)

เอนโดไฟต์ (endophyte) คือสิ่งมีชีวิตประเภทรา แบคทีเรีย รวมทั้งแอคติโนมัยซีสที่อาศัยอยู่ภายในหรือระหว่างเนื้อเยื่อพืชทั้งพืชน้ำ และพืชบกที่แข็งแรงโดยไม่ก่อให้เกิดโรค ซึ่งอาจอยู่อาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งชีวิตหรือเพียงบางช่วงชีวิตก็ได้ และแบคทีเรียเอนโดไฟต์เป็นแบคทีเรียที่อาศัยอยู่ภายในเนื้อเยื่อพืชชนิดต่างๆ โดยไม่ก่ออันตรายให้แก่พืชหรือก่อให้เกิดโรคแก่พืช

แบคทีเรียเอนโดไฟต์เป็นจุลินทรีย์ที่อาศัยอยู่ในเนื้อเยื่อพืช ทั้งพืชน้ำ และพืชบก โดยมีช่วงหนึ่งของวงจรชีวิตอาศัยอยู่ในเนื้อเยื่อพืช อาจอยู่ในส่วนราก ลำต้น กิ่งหรือใบ สามารถใช้ชีวิตร่วมกับพืชได้หลายรูปแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างเอนโดไฟต์กับพืชเป็นการอยู่ร่วมกันแบบภาวะพึ่งพากัน (mutualism neutral symbiotic) โดยเอนโดไฟต์เป็นตัวควบคุมทางชีวภาพ สามารถป้องกันโรคให้กับพืชอาศัย อีกทั้งเป็นต้นแบบในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ต่างๆในธรรมชาติ บางชนิดนอกจากผลิตสารเมแทบอไลต์ปฐมภูมิ (primary metabolite) แล้วยังสามารถผลิตสารเมแทบอไลต์ทุติยภูมิ (secondarymetabolite) ในกลุ่มของสารปฏิชีวนะ (antibiotic) ซึ่งมีคุณสมบัติต้านการเจริญของจุลินทรีย์ก่อโรคเช่น ต้านเชื้อรา (antifungal) ต้านแบคทีเรีย (antibacterial) ที่ก่อโรคในคน สัตว์หรือในพืช

2.3 การเกิดอนุมูลอิสระ

2.3.1 ปฏิกิริยาออกซิเดชันกับการเกิดอนุมูลอิสระ

ปฏิกิริยาออกซิเดชัน เป็นปฏิกิริยาที่มีการให้อิเล็กตรอน ซึ่งสารที่ให้อิเล็กตรอนจะมีเลขออกซิเดชันเพิ่มขึ้น เรียกว่า เกิดออกซิเดชัน สารที่ให้อิเล็กตรอนแก่สารอื่น เรียกว่า ตัวรีดิวซ์

ออกซิเดชัน เป็นปฏิกิริยาทางเคมีที่มีการย้ายอิเล็กตรอนจากสารหนึ่ง ปฏิกิริยาออกซิเดชันทำให้เกิดอนุมูลอิสระที่จะสามารถก่อให้เกิดปฏิกิริยาลูกโซ่ทำลายเซลล์ได้ เซลล์ในร่างกายของมนุษย์จะถูกทำลายจากปฏิกิริยาออกซิเดชัน โดยสร้างอนุมูลอิสระที่ทำให้เกิดพยาธิสภาพของเนื้อเยื่อและอวัยวะได้ เพราะอนุมูลอิสระเหล่านี้สามารถทำปฏิกิริยาอย่างรวดเร็วกับสารประกอบของเซลล์ร่างกาย ได้แก่ กรดนิวคลีอิก โปรตีน กรดอะมิโนอิสระ ไขมัน คาร์โบไฮเดรต เป็นต้น ทำให้กลไกต่างๆ ในร่างกายทำงานผิดปกติอนุมูลอิสระเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดโรคและความชรา เป็นเหตุให้พืชและสัตว์จะมีระบบที่ซับซ้อนและสารต้านอนุมูลอิสระไว้คอยป้องกันความเสียหายที่จะเกิดจากปฏิกิริยาออกซิเดชันที่มีต่อองค์ประกอบของเซลล์ เช่น มีสารกลูต้าไทโอน วิตามินซี วิตามินอี รวมถึงเอนไซม์ เช่น คะตะเลส ซุปเปอร์ออกไซด์ดิสมิวเตส และเปอร์ออกซิเดสต่าง ๆ เพื่อเป็นสารช่วยป้องกันปฏิกิริยาออกซิเดชัน

2.3.2 การเกิดอนุมูลอิสระในสิ่งมีชีวิต

สารอนุมูลอิสระเป็นโมเลกุลที่ไม่เสถียรและว่องไวต่อการเกิดปฏิกิริยาเคมี จึงทำปฏิกิริยากับโมเลกุลต่าง ๆ ภายในร่างกายเพื่อให้ตัวเองเสถียร แหล่งที่ทำให้เกิดอนุมูลอิสระในตัวคนมี 2 แหล่ง ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. จากภายในร่างกาย ได้แก่ กระบวนการเมทาบอลิซึมของร่างกาย การเผาผลาญอาหาร การหายใจ การออกกำลังกาย การสร้างสารเคมีที่หลงเหลือจากกระบวนการทางชีวเคมีที่เกิดขึ้นในร่างกายและเกิดขึ้นในเซลล์ เช่น กระบวนการสลายไขมันในร่างกาย

2. จากแหล่งภายนอกร่างกายที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดอนุมูลอิสระ ได้แก่ ความเครียด การติดเชื้อจากแบคทีเรียและไวรัส รังสี สิ่งแวดล้อมที่เป็นมลพิษ เช่น ควันเสียและเขม่าจากเครื่องยนต์ ควันบุหรี่ ยาฆ่าแมลง เป็นต้น

การเกิดอนุมูลอิสระในสิ่งมีชีวิต เกิดจากการเผาผลาญของเซลล์โดยการใช้ออกซิเจนอนุมูลซุปเปอร์ออกไซด์แอนอิออน ($O_2^{\cdot}$) และอนุมูลไฮดรอกซี ($^{\cdot}OH$) เป็นอนุมูลที่พบในเซลล์มากกว่าอนุมูลอื่น ๆ ส่วนไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์และเปอร์ออกซีไนเตรท ($ONOO^-$) แม้ว่าโครงสร้างไม่อยู่ในรูปอนุมูลอิสระแต่เป็นสารที่ได้จากปฏิกิริยาต่อเนื่องที่มีอนุมูลอิสระเป็นต้นเหตุ สารที่ได้อยู่ในรูปอนุมูลเหล่านี้มีบทบาทในปฏิกิริยารีดอกซ์ที่เกิดขึ้นในเซลล์เป็นอย่างมาก และมีความเป็นพิษสูงจึงมีการบัญญัติศัพท์ใหม่ให้ครอบคลุมทั้งอนุมูลอิสระและสารที่ว่านี้ว่า “สารความไวสูง” (วัชระคุปต์และคณะ, 2549)

สภาวะการเกิดอนุมูลอิสระในร่างกาย

1. **ความผิดปกติของระบบการทำงานของไมโตคอนเดรีย** สารที่มีความไวสูง (Reactive species, RS) เกิดขึ้นจากการเผาผลาญภายในไมโตคอนเดรียโดยปฏิกิริยาออกซิเดชันและเอนไซม์ที่เกี่ยวกับการเกิดออโตออกซิเดชันภายในโมเลกุล ปฏิกิริยาออกซิเดชันโดยเอนไซม์เกิดในไซโตพลาสซึม เยื่อหุ้มนิวเคลียส เอนโดพลาสมิกเรคูลัมและเปอร์อกซิโซม อนุมูลซุปเปอร์ออกไซด์แอนอิออน ($O_2^{\cdot}$) เป็นอนุมูลอิสระเริ่มต้นที่เป็นอันตรายและพบมากที่สุดภายในเซลล์อนุมูล $O_2^{\cdot}$ เกิดขึ้นจากการรั่วของอิเล็กตรอนที่มีพลังงานสูงจากการส่งผ่านอิเล็กตรอนในไมโตคอนเดรียและจากเอนไซม์ที่อยู่ในไซโตซอลและเอนไซม์ที่อยู่ที่เมมเบรน เช่น แซนทีนออกซิเดส ไซโตโครมพี 450 และฟอสโฟไลเปสเอ-2 อนุมูล $O_2^{\cdot}$ สามารถเปลี่ยนไปเป็นอนุมูลอิสระที่มีอันตรายที่สุด ได้แก่ อนุมูลไฮดรอกซี ($^{\cdot}OH$) และสารที่เกี่ยวข้องที่ไวต่อปฏิกิริยาคือ เปอร์ออกซีไนเตรท ($ONOO^-$)

2. **กรดอะมิโนที่มีฤทธิ์กระตุ้นเซลล์ประสาทและระบบสื่อประสาท** กรดอะมิโน เช่น กรดกลูตามิก และ กรดแอสปาร์ติก รวมทั้งอนุพันธ์ของกรดอะมิโนทั้งสองนี้เป็นกรดอะมิโนที่มีฤทธิ์กระตุ้นเซลล์ประสาทและระบบสื่อประสาท เมื่อมีกรดกลูตามิกในปริมาณมากผิดปกติมีผลทำให้แคลเซียมภายในเซลล์เพิ่มขึ้น ซึ่งนำไปสู่การเกิดอนุมูลอิสระจากหลายทิศทาง เช่น เซลล์เม็ดเลือดขาวจะมีการใช้ออกซิเจนเพิ่มขึ้นจากการปลดปล่อยกรดอะราชิโดนิกพร้อมด้วยอนุมูล และจากการเปลี่ยนแปลงของเอนไซม์แซนทีนดีไฮโดรจีเนสไปเป็นแซนทีนออกซิเดส นอกจากนี้การผ่านเข้าออกของแคลเซียมจะกระตุ้นการทำงานของเอนไซม์ไนตริกออกซิไดซ์ซินเทสทำให้ไนตริกออกไซด์ในเซลล์มีปริมาณเพิ่มขึ้น เมื่อแคลเซียมในเซลล์มีปริมาณมากจะเข้าสู่ไมโตคอนเดรียทำให้เกิดอนุมูลอิสระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เมตาบอลิซึมของสารสื่อประสาท เมทาบอลิซึมของโดพามีนและสารสื่อประสาทในสมองอื่น ๆ ทำให้ได้ผลผลิตอนุมูลอิสระหรือสารที่เป็นอันตรายหรือเป็นพิษ ในสภาวะของการเกิดโรคพบว่ามีระดับของโดพามีนเพิ่มขึ้นทั้งภายในและภายนอกเซลล์สามารถทำให้สมองถูกทำลายได้ พิษของโดพามีนเกิดจากโดพามีนถูกออกซิไดซ์แล้วได้ผลผลิต คือ อนุมูลอิสระ สารประกอบควิโนนที่เป็นพิษและสารเมลานีน เอนไซม์โมโนเอมีนออกซิเดส (MAO) จะเปลี่ยนโดพามีนไปเป็นไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ได้ แม้ว่าปราศจากเอนไซม์โมโนเอมีนออกซิเดโดพามีนสามารถเปลี่ยนเป็นไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ได้เช่นกันจากการเกิดออโตออกซิเดชัน

4. สารพิษทำลายเซลล์ประสาท ความเป็นพิษหรือฤทธิ์ทำลายเซลล์ประสาทมีสาเหตุมาจากความสามารถในการทำให้เกิดอนุมูลอิสระและสารที่เกี่ยวข้องที่มีความไวสูง สันนิษฐานว่าการเกิดอนุมูลอิสระอาจเป็นกลไกในช่วงสุดท้ายของการออกฤทธิ์ของสารพิษกลุ่มนี้ สารที่สามารถทำให้เกิดภาวการณ์ออกซิไดซ์ในสมอง ได้แก่ ปรอท โทลูอีน 6-OHDA สารไซยาไนด์ในปริมาณที่ไม่ทำให้ตาย เป็นต้น สารพิษทำลายเซลล์ประสาท เช่น 1-methy-4-1,2,3,6-tetrahydropyridine (MPTP) ผ่านเข้าสู่สมองกลายเป็น 1-methy-4-phenylpyridinium (MPP^+) และผ่านเข้าสู่เซลล์ประสาท ออกฤทธิ์ยับยั้งการหายใจ ทำให้เกิดภาวะออกซิไดซ์ยับยั้งการทำงานของไมโตคอนเดรีย ซึ่งนำไปสู่การออกซิเดชันสารชีวโมเลกุลที่สำคัญ

5. ภาวะขาดเลือด ในช่วงต้นของภาวะขาดเลือดชั่วขณะและเซลล์หรือเนื้อเยื่อยังไม่ตาย เลือดและออกซิเจนกลับมาหล่อเลี้ยงเซลล์ใหม่ ทำให้สารไฮโปรแซนทีนถูกเปลี่ยนเป็นแซนทีนและกรดยูริค ทั้งสารไฮโปรแซนทีนและแซนทีนเมื่อมีออกซิเจนและแซนทีนออกซิเดสรวมอยู่ด้วยจะกระตุ้นการเกิดอนุมูลซุปเปอร์ออกไซด์แอนไอออน ($O_2^{\cdot-}$) ทำให้เกิดการเริ่มต้นของปฏิกิริยาลูกโซ่ของการเกิดอนุมูลอิสระ นอกจากนี้อนุมูลซุปเปอร์ออกไซด์แอนไอออน ($O_2^{\cdot-}$) สามารถทำปฏิกิริยากับไนตริกออกไซด์อย่างรวดเร็ว ได้สารพิษเปอร์ออกซีไนเตรท ($ONOO^-$) ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่ง

ปฏิกิริยาการเกิดอนุมูลอิสระในเซลล์

ปฏิกิริยาการเกิดอนุมูลอิสระจัดเป็นปฏิกิริยาลูกโซ่ ซึ่งมีกลไกการเกิดปฏิกิริยา 3 ขั้นตอน คือ

1. ปฏิกิริยาขั้นต้น (Initiation step)

ปฏิกิริยาการเกิดอนุมูลอิสระในเซลล์ มักเกิดขึ้นจากปฏิกิริยาการสลายพันธะด้วยน้ำ แสง รังสี และอาจเกิดจากปฏิกิริยารีดอกซ์ นอกจากนี้ยังมีเอนไซม์อื่น ๆ อีกหลายชนิดที่ทำให้เกิดอนุมูลอิสระขึ้นในเซลล์รวมถึงโมเลกุลที่มีความว่องไวสูงในการทำปฏิกิริยา เช่น ไนตริกออกไซด์ (NO) และ ซิงเกลตออกซิเจน ($^1O_2$) ซึ่งหมายถึง ออกซิเจนในสถานะที่ถูกกระตุ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้เกิดปฏิกิริยาขั้นต้นของการเกิดอนุมูลอิสระ ดังสมการที่ 1

$$RH \longrightarrow R^{\cdot} \qquad \text{สมการ 1}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ปฏิกิริยาขั้นต่อเนื่อง (Propagation step)

อนุมูลอิสระที่เกิดขึ้นในปฏิกิริยาขั้นต้นจะดำเนินปฏิกิริยาต่อไปในปฏิกิริยาขั้นต่อเนื่อง โดยเกิดปฏิกิริยาขึ้น 2 ทาง คือ โดยการดึงเอาอะตอมไฮโดรเจนจากโมเลกุลข้างเคียงหรือโดยการทำปฏิกิริยากับโมเลกุลออกซิเจนที่อยู่ในสถานะพื้น ทำให้ได้อนุมูลอิสระตัวใหม่ ดังสมการที่ 2 – 4

$$RH + R^{1\cdot} \longrightarrow R^{\cdot} + R^{1}H \qquad \text{สมการ 2}$$

$$R^{\cdot} + {}^{3}O_2 \longrightarrow ROO^{\cdot} \qquad \text{สมการ 3}$$

$$ROO^{\cdot} + RH \longrightarrow ROOH + R^{\cdot} \qquad \text{สมการ 4}$$

3. ปฏิกิริยาขั้นสุดท้าย (Termination step)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่อนุมูลอิสระที่เกิดขึ้น 2 อนุมูลมารวมกันได้เป็นสารที่มีความเสถียรจึงเป็นการหยุดปฏิกิริยาลูกโซ่ของการเกิดอนุมูลอิสระ ดังสมการที่ 5 และ 6

$$ROO^{\cdot} + ROO^{\cdot} \longrightarrow ROOR + O_2 \qquad \text{สมการ 5}$$

$$ROO^{\cdot} + R^{\cdot} \longrightarrow ROOR \qquad \text{สมการ 6}$$

2.3.3 การเกิดออกซิเดชันในอาหาร

ปฏิกิริยาออกซิเดชันของน้ำมันและไขมัน มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมอาหารมาก เนื่องจากเป็นสาเหตุให้เกิดกลิ่นเหม็นหืนและเป็นปฏิกิริยาที่สามารถเกิดขึ้นได้เอง หรือ ออโตออกซิเดชัน โดยออกซิเจนเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ไขมันและน้ำมันเกิดปฏิกิริยาที่พันธะคู่ของกรดไขมันไม่อิ่มตัว ยิ่งถ้ามีพันธะคู่มากปฏิกิริยาออกซิเดชันจะยิ่งเกิดขึ้นได้เร็วมากอีกด้วย ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นเป็นแบบลูกโซ่ของกรดไขมันที่ไม่อิ่มตัวกับออกซิเจนและอนุมูลอิสระ เกิดเป็นสารไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ สารเปอร์ออกไซด์ที่เกิดขึ้นนี้จะสลายเป็นสารที่มีโมเลกุลเล็ก ๆ ที่ทำให้มีกลิ่นเหม็นหืนและเกิดเป็นสารอนุมูลอิสระที่เริ่มต้นของปฏิกิริยาลูกโซ่ต่อไปอีกด้วย

ปฏิกิริยาการเกิดอนุมูลอิสระในอาหาร

กลไกการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันของน้ำมันและไขมันในอาหารเป็นปฏิกิริยาลูกโซ่ สามารถแบ่งออกเป็นขั้นต่าง ๆ ได้ 3 ขั้นตอนเหมือนการเกิดอนุมูลอิสระภายในเซลล์สิ่งมีชีวิตและมีรายละเอียดดังนี้

1. ปฏิกิริยาขั้นต้น (Initiation step)

กลไกการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันในช่วงต้น โมเลกุลของออกซิเจนจะทำปฏิกิริยาบริเวณพันธะคู่ของกรดไขมันไม่อิ่มตัวในอาหาร เกิดการสูญเสียไฮโดรเจนอะตอมตรงตำแหน่งพันธะคู่ทำให้เกิดอนุมูลอิสระ คือ อนุมูลไฮโดรคาร์บอนและไฮโดรเจนอะตอม ซึ่งมีความว่องไวต่อการเกิดปฏิกิริยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งปฏิกิริยาดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วถ้ามีตัวกระตุ้นที่เหมาะสม เช่น แสง ความร้อน และโลหะ ในขณะเดียวกันตัวกระตุ้นดังกล่าวอาจจะทำให้เกิดการสลายตัวของกรดไขมันไม่อิ่มตัวในอาหารได้ โดยไม่ต้องทำปฏิกิริยากับออกซิเจนในอาหารและได้อนุมูลอิสระที่มีความว่องไวในการเกิดปฏิกิริยามากเช่นกัน

$$\underset{\text{โมเลกุลของกรดไขมัน}}{RH} \longrightarrow \underset{\text{อนุมูลอิสระ}}{R^{\cdot}+H^{\cdot}}$$

2. ปฏิกิริยาขั้นต่อเนื่อง (Propagation step)

ปฏิกิริยาเพิ่มเป็นการเกิดปฏิกิริยาระหว่างอนุมูลอิสระกับออกซิเจนได้อนุมูลของเปอร์ออกซีไฮโดรเปอร์ออกไซด์และอนุมูลไฮโดรคาร์บอน อนุมูลใหม่ที่เกิดขึ้นจะเกิดปฏิกิริยาต่อไปโดยทำปฏิกิริยากับโมเลกุลออกซิเดชันตัวอื่น ๆ ออกซิเดชันในอากาศตามปกติจะอยู่ในสภาพทริเพลต ซึ่งไม่ทำปฏิกิริยากับสารประกอบอินทรีย์ที่อยู่ในสภาพซิง-เกลต แต่จะเกิดปฏิกิริยาได้ง่ายกับอนุมูลอิสระที่เกิดจากรังสี แสงอัลตราไวโอเลต ความร้อน หรือเกิดสารประกอบเชิงซ้อนกับออกซิเจนหรือไอออนของโลหะทรานซิชันเกิดเป็นอนุมูลเปอร์ออกไซด์และกระตุ้นให้เกิดออโตออกซิเดชันของกรดไขมันไม่อิ่มตัว ออกซิเจนที่อยู่ในรูปทริ-เพลตสามารถเปลี่ยนไปเป็นออกซิเจนซิงเกลตเมื่อถูกกระตุ้นด้วยแสงและมีรงควัตถุ เช่น คลอโรฟิลล์และฮีม เป็นสารตั้งต้นอยู่ ออกซิเจนซิงเกลตจะทำปฏิกิริยากับพันธะคู่ของกรดไขมันไม่อิ่มตัวได้ ทำให้เกิดออโตออกซิเดชันในสภาวะที่มีแสง

$$R^{\cdot} + O_2 \longrightarrow ROO^{\cdot}$$
$$ROO^{\cdot} + RH \longrightarrow ROOH + R^{\cdot}$$

3. ปฏิกิริยาขั้นสุดท้าย (Termination step)

ปฏิกิริยาขั้นสุดท้ายเป็นปฏิกิริยาของสองโมเลกุลของสารประกอบที่ไม่คงตัวจากปฏิกิริยาเพิ่มรวมตัวกัน แล้วเกิดเป็นสารประกอบที่มีความคงตัว ซึ่งจะสลายตัวให้สารประกอบที่มีคาร์บอนต่ำ เช่น อัลดีไฮด์คีโตนและกรดที่ระเหยง่าย ทำให้เกิดกลิ่นหืนในอาหาร

$$R^{\cdot} + R^{\cdot} \longrightarrow RR$$
$$ROO^{\cdot} + ROO^{\cdot} \longrightarrow ROOR + O_2$$
$$RO^{\cdot} + R^{\cdot} \longrightarrow ROOR$$
$$ROO^{\cdot} + R^{\cdot} \longrightarrow ROOR$$
$$2RO^{\cdot} + 2ROO^{\cdot} \longrightarrow 2ROOR + O_2$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อ RH แทนกรดไขมันไม่อิ่มตัวที่มีไฮโดรเจนเกาะกับคาร์บอนที่ติดกับพันธะคู่

$R^{\cdot}$ แทนอนุมูลอิสระ

ROOH แทนไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์

2.4 อนุมูลอิสระ (Free radical)

อนุมูลอิสระ เป็นโมเลกุลหรืออนุภาคที่ไม่เสถียรเนื่องจากรับหรือขาดอิเล็กตรอนไป 1 อิเล็กตรอน ปกติธาตุต่าง ๆ ที่อยู่ในโมเลกุลที่เสถียรจะต้องมีอิเล็กตรอนเป็นจำนวนคู่ ในกรณีที่มีการสูญเสียหรือรับอิเล็กตรอนมาอีกหนึ่งตัวจะทำให้โมเลกุลนั้นไม่เสถียร เมื่อโมเลกุลนั้นไม่เสถียรจึงต้องแย่งอิเล็กตรอนจากโมเลกุลอื่น ๆ ที่เสถียรอยู่เป็นลูกโซ่

2.4.1 ความหมายของอนุมูลอิสระ

อนุมูล หรือ อนุมูลอิสระ คือ อะตอม โมเลกุลหรือสารประกอบที่มีอิเล็กตรอนเดี่ยวอยู่ในออร์บิทอลวงนอกสุดที่มีระดับพลังงานสูง แต่ละอิเล็กตรอนจะแยกกันอยู่เป็นอิเล็กตรอนเดี่ยวในแต่ละวงโคจรหรือออร์บิทอล การหมุนรอบตัวของอิเล็กตรอนทั้งสองจะเป็นแบบคู่ขนานในทิศทางเดียวกัน อนุมูลอิสระมีทั้งที่อยู่ในสภาวะเป็นกลางทางไฟฟ้าและอนุมูลสภาวะที่มีประจุไฟฟ้า โดยมีทั้งประจุบวกและประจุลบ สัญลักษณ์ทางเคมีของอนุมูลอิสระ คือ อิเล็กตรอนเดี่ยวของอนุมูลซึ่งแสดงด้วยจุดในตำแหน่งข้างบนของสัญลักษณ์ทางเคมี เช่น อนุมูล $A^{\cdot}$ อนุมูล $A^{\cdot-}$ และอนุมูล $A^{+\cdot}$ อนุมูลที่มีน้ำหนักโมเลกุลต่ำจะไวต่อการเกิดปฏิกิริยามากกว่าอนุมูลที่มีน้ำหนักโมเลกุลสูง เนื่องจากอิเล็กตรอนเดี่ยวจะไม่เสถียรและพยายามจับคู่กับอิเล็กตรอนเดี่ยวตัวอื่น ดังนั้น อนุมูลอิสระจึงมีความว่องไวสูงในการเกิดปฏิกิริยากับโมเลกุลอื่น ๆ

ก. การแตกตัวของพันธะโควาเลนท์แบบไม่โอไลซิส

$$A : B \longrightarrow A^{\cdot} + B^{\cdot}$$

ข. การเพิ่มอิเล็กตรอน 1 ตัวให้แก่อะตอมที่เป็นกลาง (ทางไฟฟ้า)

$$A + e^{-} \longrightarrow A^{\cdot-}$$

ค. การสูญเสียอิเล็กตรอน 1 ตัวให้แก่อะตอมที่เป็นกลาง (ทางไฟฟ้า)

$$A \longrightarrow A^{+\cdot}$$

2.4.2 ชนิดของอนุมูลอิสระ

อนุมูลอิสระและสารที่เกี่ยวข้องกับอนุมูลที่มีบทบาทในทางชีววิทยาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่มีออกซิเจนเป็นองค์ประกอบสำคัญ กลุ่มที่มีไนโตรเจนเป็นองค์ประกอบสำคัญ และ กลุ่มที่มีคลอรีนเป็นองค์ประกอบสำคัญ แสดงดังตาราง 2.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 อนุมูลอิสระและสารที่เกี่ยวข้อง

อนุมูลอิสระ	สารที่เกี่ยวข้อง
Reactive oxygen species (ROS, RS)	
Superoxide, Superoxide anion, $O_2^{\cdot-}$	H_2O_2 , Ozone (O_3)
Hydroxyl, $^{\cdot}OH$	Hypobromous acid (HOBr)
Hydroperxyl, $HO_2^{\cdot}$	Hypochlorous acid (HOCl)
Peroxyl, $RO_2^{\cdot}$	Singlet oxygen (O_2)
Alkoxyl, $RO^{\cdot}$	Organic peroxides (ROOH)
Carbonate, $CO_3^{\cdot-}$	Peroxynitrite($ONOO^-$)
Carbon dioxide, $CO_2^{\cdot-}$	Peroxynitrous acid (ONOOH)
Reactive nitrogen species (RNS)	
Nitric oxide, $NO^{\cdot}$	Nitrous acid (HNO_2)
Nitrogen dioxide, $NO_2{\cdot}NO_2^{\cdot}$	Nitrosylcation(NO^+)
	Nitroxyl anion (NO^-)
	Dinitrogentetrachloride(N_2O_4)
	Dinitrogen trioxide (N_2O_3)
	Peroxynitrite($ONOO^-$)
	Peroxynitrous acid (ONOOH)
	Nitronium(nitryl) cation(NO_2^+)
	Alkyl peroxynitrites(ROONO)
Reactive chlorine species (RCS)	
Atomic chlorine, Cl	Hypochlorous acid (HOCl)
	NitrylZnitroniumX chloride (NO_2Cl)
	Chloramines Chlorine gas (Cl_2)
Others	
Thioyl radical (RS·)	

ที่มา : โอภาและคณะ (2550)

2.4.3 อันตรายที่เกิดจากอนุมูลอิสระ

อนุมูลอิสระถูกสร้างขึ้นมาจากกระบวนการเมทาบอลิซึมของร่างกายเองและในภาวะที่ผิดปกติ เช่น ภาวะของโรคหรือภาวะที่ร่างกายแวดล้อมด้วยมลพิษ โดยในภาวะที่ผิดปกติจะส่งผลให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร่างกายเกิดการสะสมของอนุมูลอิสระเพิ่มมากขึ้น จะเกิดภาวการณ์ออกซิเดชันมากเกินขึ้นมา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่าง ๆ ต่อเซลล์สิ่งมีชีวิต เช่น การทำให้เกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันของดีเอ็นเอ โปรตีน คาร์โบไฮเดรตและเกิดการทำลายของกลุ่มโมเลกุลที่มีพันธะ S-H และเยื่อหุ้มเซลล์ก่อให้เกิดผลเสียต่อเซลล์และการทำลายเซลล์ เมื่อมีอนุมูลอิสระเกิดขึ้นจึงเกิดการทำลายโมเลกุลอื่น ๆ ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ ส่งผลให้เกิดการอักเสบของเนื้อเยื่อร่างกาย เกิดริ้วรอยเหี่ยวย่นบนใบหน้า รอบดวงตา และผิวพรรณ ซึ่งเป็นสาเหตุของการแก่และรุนแรงไปถึงการเกิดเป็นโรคภัยต่าง ๆ เช่น เส้นเลือดตีบ โรคเกี่ยวกับระบบภูมิคุ้มกันทำลายตัวเอง โรคที่เกิดจากการที่เลือดกลับไปเลี้ยงอวัยวะที่เคยมีการตีบตันของเส้นเลือดในระยะสั้น ๆ มาก่อน รวมทั้งเป็นสาเหตุของการเกิดโรคเรื้อรังต่าง ๆ เช่น โรคหัวใจขาดเลือด ต้อกระจก อัลไซเมอร์ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน และ มะเร็ง เป็นต้น

2.4.4 การป้องกันอันตรายที่เกิดจากอนุมูลอิสระ (บังอรและศศิลักษณ์, 2549)

โดยธรรมชาติแล้วจะมีอนุมูลอิสระเกิดขึ้นในเซลล์และร่างกายหลายชนิด มีทั้งที่เป็นประโยชน์และให้โทษอันประกอบด้วย อนุมูลอิสระที่หลุดรอดออกมาจากการเผาผลาญออกซิเจนเป็นพลังงาน อนุมูลอิสระที่ทำหน้าที่เป็นตัวส่งสัญญาณต่อเซลล์และอนุมูลอิสระที่มีฤทธิ์ต่อการทำงานของเซลล์หรืออวัยวะ ในกรณีหลังจะมีประโยชน์แต่ออกฤทธิ์ในปริมาณที่ต่ำมากไม่เกิดอันตรายต่อเซลล์และร่างกายจะเป็นอันตรายและเสียหายหากมีอนุมูลอิสระในปริมาณมากเกินสมดุล ดังนั้นเซลล์และร่างกายจึงมีกลไกเพื่อควบคุมปริมาณอนุมูลอิสระไม่ให้สูงจนเกิดอันตรายในสภาวะปกติกลไกเหล่านี้ถือว่าเพียงพอต่อการรักษาปริมาณอนุมูลอิสระให้อยู่ในสมดุลได้ กล่าวคือ สามารถควบคุมได้แม้ว่าจะมีอนุมูลอิสระเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามหากเกิดภาวะผิดปกติที่ทำให้กลไกการป้องกันเหล่านี้บกพร่องไม่สามารถที่จะควบคุมภาวะสมดุลได้ จะนำไปสู่การเกิดภาวะที่อนุมูลอิสระมีมากเกินสมดุลและเกิดโรคต่าง ๆ ขึ้นในร่างกายได้

กลไกที่สำคัญที่ทำหน้าที่ควบคุมปริมาณอนุมูลอิสระให้อยู่ในสมดุล ได้แก่ เอนไซม์ สารต้านอนุมูลอิสระ และสารคีเลทโลหะ

2.5 ระบบการต้านอนุมูลอิสระ

ร่างกายจำเป็นต้องหาทางป้องกันการโดนทำลายจากอนุมูลอิสระเหล่านั้น สิ่งที่ร่างกายสร้างขึ้นเพื่อปกป้องตัวเอง คือ ระบบการต้านอนุมูลอิสระหรือระบบสารต้านอนุมูลอิสระ ซึ่งประกอบไปด้วยสารต่าง ๆ ที่มีความสามารถในการทำลายอนุมูลอิสระ ได้แก่ เอนไซม์ สารคีเลทโลหะ สารต้านอนุมูลอิสระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.1 ระบบของเอนไซม์ (โอภาและคณะ, 2549)

เอนไซม์ต่าง ๆ ที่ความเข้มข้นต่ำเพื่อชะลอหรือป้องกันปฏิกิริยาออกซิเดชันของสารตั้งต้นที่ไวต่อการเกิดปฏิกิริยา โดยสารตั้งต้นเหล่านี้รวมถึงสารเกือบทุกชนิดในร่างกาย เช่น โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต ดีเอ็นเอ

เอนไซม์ซุปเปอร์ออกไซม์ดิสมิวเตส (SOD) เอนไซม์ SOD จะทำหน้าที่ขจัดอนุมูลอิสระเริ่มต้นที่เกิดขึ้นในร่างกาย คือ อนุมูลซุปเปอร์ออกไซด์แอนไอออน ($O_2^{\cdot-}$) โดยเปลี่ยนอนุมูล $O_2^{\cdot-}$) เป็นไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์

$$2\ O_2^{\cdot-} + 2H^+ \xrightarrow{SOD} H_2O_2 + O_2$$

เอนไซม์คะตะเลส (CAT) เอนไซม์คะตะเลสเป็นเอนไซม์ที่มีฮีม คือ เฟอร์ริโฟโตพอพิวริน เป็นองค์ประกอบ โครงสร้างเอนไซม์คาตาเลสประกอบด้วยหน่วยย่อยของโปรตีนฮีม 4 หน่วยที่เหมือนกัน แต่ละหน่วยย่อยมีขนาด 60 กิโลดาลตัน การจัดเรียงของหน่วยทั้งสี่เป็นแบบเตทตระฮีดรัล ดังนั้นเอนไซม์คาตาเลสจึงมีฮีมจำนวน 4 กลุ่มต่อ 1 โมเลกุล เอนไซม์คา-ตาเลสทำหน้าที่เปลี่ยนไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ไปเป็นโมเลกุลของน้ำและออกซิเจน

$$H_2O_2 + 2H^+ \xrightarrow{CAT} H_2O + O_2$$

เอนไซม์กลูตาไทโอนเปอร์ออกซิเดส (GPX) เอนไซม์ออกซิเดสจะมีธาตุซิลิเนียมเป็นองค์ประกอบอยู่ในโครงสร้างของเอนไซม์ เอนไซม์กลูตาไทโอนเปอร์ออกซิเดส ทำหน้าที่เร่งปฏิกิริยารีดักชันของสารประกอบไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ ได้แก่ ลิปิดเปอร์ออกซิเดชัน (ROOH) และไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ โดยมีกลูตาไทโอน (GSH) ร่วมในปฏิกิริยาด้วย เอนไซม์นี้ปกป้องเซลล์ของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมไม่ให้ถูกทำลายหรือเสียหายจากสภาวะที่ร่างกายถูกออกซิไดซ์หรือมีอนุมูลอิสระมากเกินไป

$$ROOH + 2GSH \xrightarrow{GPX} ROH + GSSH + H_2O$$

ตารางที่ 2.2 การต้านอนุมูลอิสระที่จัดเป็นเอนไซม์และไม่เป็นเอนไซม์

ประเภท	สารต้านอนุมูลอิสระ
สารต้านอนุมูลอิสระที่พบในร่างกายและจัดเป็นเอนไซม์	catalase (CAT) superoxide dismutase (SOD) glutathione peroxidase (GPX) glutathionereductase (GR)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	glutathione s-transferase (GST)
สารต้านอนุมูลอิสระที่พบในร่างกายแต่ไม่จัดเป็นเอนไซม์	glutathione haptoglobin lipoic acid hemopexin ceruloplasmin uric acid albumin bilirubin transferrin cysteine
สารต้านอนุมูลอิสระที่พบในอาหารและไม่จัดเป็นเอนไซม์	Tocopherols carotenoids ascorbic acid steroids ubiquinonesthiols inosinetaurine pyruvate gallic acid flavonoids trolox BHT BHA

ที่มา : http://www.stkc.go.th

2.5.2 ระบบของสารคีเลทโลหะ (Metal chelators)

สารที่ทำหน้าที่คีเลทโลหะเป็นกลไกหนึ่งในการควบคุมปริมาณอนุมูลอิสระให้อยู่ในสมดุล ทั้งนี้เนื่องจากโลหะทรานซิชัน เช่น เหล็ก ทองแดง มีส่วนสำคัญในการเกิดอนุมูลอิสระ สารที่ทำหน้าที่คีเลทโลหะในร่างกายส่วนใหญ่เป็นโปรตีนที่จับและแยกโลหะที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการเกิดอนุมูลไฮดรอกซี (OH) เข้ามารวมไว้ในโครงสร้างให้อยู่ในรูปสารประกอบเชิงซ้อน โลหะจึงไม่สามารถทำหน้าที่เร่งปฏิกิริยาเกิดอนุมูลอิสระได้ โปรตีนที่จับกับโลหะเป็นสารประกอบเชิงซ้อนกับโลหะในร่างกาย มีดังนี้ คือ ทรานเฟอร์ริน เฟอร์ริตินแลคโตเฟอร์ริน เซรูโลพลาสมินฮีโมแพล็กซินแฮบโทโกลบินและอัลบูมิน ในร่างกายธาตุเหล็กจะถูกเก็บสะสมในรูปของเฟอร์ริติน เฟอร์ริตินคือ โปรตีนที่มีมวลโมเลกุลเท่ากับ 460 กิโลดาลตัน มีไอออนเหล็ก (Fe^{3+}) จำนวน 2 ไอออนจับอยู่หรือในรูปแลคโตเฟอร์ริน ธาตุเหล็กยังสามารถรวมตัวกับโปรตีนอื่น ๆ ด้วยแรงจับที่แน่นกว่า ได้แก่ ฮีโมโกลบิน ไมโอโกลบิน และเฟอร์โร-ดอกซิน ธาตุทองแดงจะเคลื่อนย้ายไปทั่วร่างกายในรูปเซรูโลพลาสมิน นอกจากนี้ยังมีสารคีเลทโลหะที่ใช้สำหรับในการบำบัดและรักษาโรคโดยควบคุมระดับปริมาณของธาตุเหล็กในผู้ป่วย คือ เดสเฟอร์ริออกซามีน

2.5.3 ระบบของสารต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidant) (โอภาและคณะ, 2549)

สารต้านอนุมูลอิสระ เป็นคำศัพท์ที่แปลมาจากคำว่า Antiradical ปัจจุบันคำศัพท์นี้ได้ถูกบัญญัติใหม่เป็นสารขจัดหรือกำจัดอนุมูล เพื่อให้ถูกต้องตรงกับการทำงานและอาจใช้คำว่าสารแอนติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกซิแดนท์แทน สารต้านอนุมูลอิสระเป็นสารที่สามารถทำปฏิกิริยากับอนุมูลอิสระโดยตรงหรือให้อิเล็กตรอนแก่อนุมูลอิสระทำให้อนุมูลอิสระเสถียรเพื่อกำจัดอนุมูลอิสระให้หมดไปและหยุดปฏิกิริยาลูกโซ่ไม่ให้ดำเนินต่อ ดังรูป 2.5

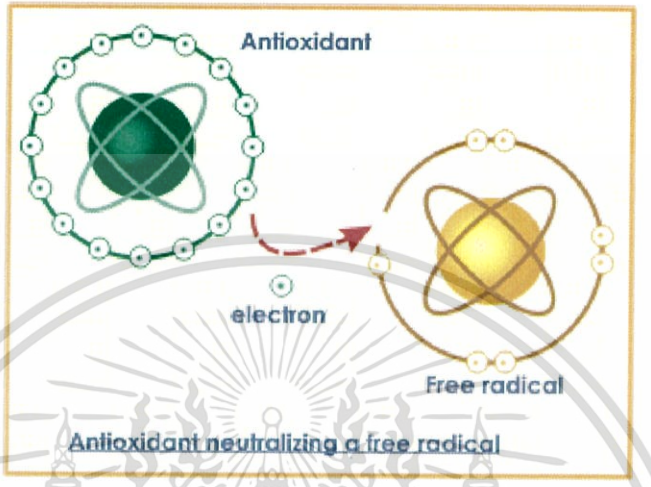

รูปที่ 2.5 สารต้านอนุมูลอิสระและอนุมูลอิสระ

ที่มา : http://www.knowabouthealth.com

สารขจัดอนุมูลที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น กรดยูริค บิลิรูบิน จะกำจัดอนุมูล ส่วนวิตามินซี วิตามินอี กลูตาไทโอน เบต้าแคโรทีน และยูบิควิโนน จะหยุดปฏิกิริยาลูกโซ่ของการเกิดอนุมูลสารต้านอนุมูลอิสระประเภทหลังมีบทบาทสำคัญในการทำให้ลิพิดเปอร์ออกซิเดชันสิ้นสุดลง สารต้านอนุมูลอิสระที่กล่าวมา มีโครงสร้างและฤทธิ์ต้านออกซิเดชันที่แตกต่างกัน เช่น วิตามินอี มีโครงสร้างเคมีที่ละลายไขมันได้ดี ดังนั้นจึงสามารถเข้าไปออกฤทธิ์ที่เมมเบรนได้ วิตามินอีจัดเป็นสารต้านอนุมูลที่มีฤทธิ์แรงสามารถหยุดปฏิกิริยาลูกโซ่ได้ วิตามินอีจะทำปฏิกิริยาขจัดอนุมูลลิพิดเปอร์ออกซีและได้เป็นอนุมูลวิตามินอี (T-O˙) อนุมูล (T-O˙) เป็นอนุมูลที่มีความไวต่ำทำให้ไม่สามารถเกิดลิพิดเปอร์ออกซิเดชันต่อไปได้ วิตามินซีละลายน้ำได้ดีมีหน้าที่เปลี่ยนอนุมูล (T-O˙) ทำให้ได้วิตามินอีกลับคืนโดยการรับอิเล็กตรอนจากอนุมูล (T-O˙) อนุมูลวิตามินซีจะถูกขับออกทางปัสสาวะ

สารต้านอนุมูลอิสระอื่น ๆ ที่มีในธรรมชาติ เช่น กรดอัลฟาไลโพอิค เป็นสารที่มีมวลโมเลกุลต่ำซึ่งสามารถดูดซึมจากอาหารเข้าสู่ร่างกายได้อย่างรวดเร็ว เมื่อถูกดูดซึมเข้าสู่เซลล์แล้วก็จะถูกรีดิวซ์ไปเป็นไดไฮโดรไลโพเอท ทั้งกรดอัลฟาไลโพอิค และไดไฮโดรไลโพเอท จัดเป็นตัวกำจัดอนุมูลที่มีฤทธิ์แรงต่ออนุมูลต่าง ๆ เช่น อนุมูลซุปเปอร์ออกไซด์แอนไอออน ($O_2^{\cdot-}$) อนุมูลไฮดรอกซี ($^{\cdot}OH$) ไนตริกออกไซด์ (NO) และไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (H_2O_2) สารทั้งสองนี้ทำหน้าที่เปลี่ยนสารที่ได้ทำหน้าที่ไปแล้วให้เวียนกลับคือไปทำหน้าที่ใหม่ ไดไฮโดรไลโพเอทสามารถรีดิวซ์กลูตาไทโอนไดซัลไฟต์ ดีไฮโดร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แอสคอร์บิคและอนุมูลเซมิดีไฮโดรแอสคอร์บิคหรือยูบิควิโนน กลับเป็นสสารต้านอนุมูลอิสระคืนดังเดิม สารต้านอนุมูลอิสระกลุ่มนี้จะรีดิวซ์อนุมูลวิตามินอีทำให้ได้วิตามินอีกลับคืนมาใหม่

นอกจากนี้ในอาหาร เช่น ผลไม้ ผักและสมุนไพร ที่มีสารโพลีฟีนอลเป็นองค์ประกอบสำคัญจะมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ ได้แก่ กรดคาเฟอิคในกาแฟ เลสเวอราทอลในไวน์แดง เคอร์คูรินในขมิ้น แคปไซวินในพริกขี้หนู นอกจากสารโพลีฟีนอลแล้ว สารฟลาโว-นอยด์ที่พบในพืชต่าง ๆ มากกว่า 5,000 ชนิด ซึ่งแบ่งเป็นประเภทได้อย่างน้อย 10 กลุ่มในทางเคมี สารฟลาโวนอยด์ที่มีการศึกษาอย่างกว้างขวาง ได้แก่ คาเทชิน และ เคอร์ซีติน

สารต้านอนุมูลอิสระในอุดมคติควรมีคุณสมบัติดังนี้ คือ

1. มีความจำเพาะเจาะจงสูงในการเข้าจับอนุมูลอิสระโดยตรงและกำจัดอนุมูลอิสระให้หมดสิ้นไป

2. สามารถเกิดทำปฏิกิริยาคีเลทกับโลหะได้

3. เป็นสารต้านออกซิเดชันได้

4. ไม่มีผลกระทบต่อการแสดงออกของยีน

2.5.3.1 สารต้านอนุมูลอิสระที่สำคัญ

สารต้านอนุมูลอิสระหรือสารแอนติออกซิแดนซ์ที่รู้จักกันดี ได้แก่ วิตามินซี วิตามินอี ซีลีเนียม เบต้าแคโรทีน วิตามินเอและพฤกษเคมี (Phytochemical) เช่น โพลีฟีนอล ไอโซฟลาโวน เป็นต้น

วิตามินอี (Vitamin E) เป็นสารที่ละลายได้ดีในไขมันจึงพบมากในน้ำมันพืชต่างๆ แหล่งอาหารสำคัญที่พบ ได้แก่น้ำมันจากจมูกข้าวสาลี น้ำมันดอกทานตะวัน น้ำมันข้าวโพด น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันดอกคำฝอย เมล็ดดอกทานตะวัน เมล็ดอัลมอนด์ จมูกข้าวสาลี

รูปที่ 2.6 โครงสร้างของวิตามินอีหรือแอลฟาโทโคฟีรอล

ที่มา : http://www.thailantern.com/main/boards/index.php

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิตามินซี (Vitamin C) มีมากในพืช ผักสีเขียวและผลไม้รสเปรี้ยว เช่น ตำลึง ผักบุ้ง พริกหยวก ส้ม มะนาว สับปะรด ฝรั่ง มะขามป้อม มะละกอสุก พริกชี้ฟ้าเขียว บร็อคโคลี ผักคะน้า ยอดสะเดา ใบปอ ผักหวาน ผักกาดเขียว

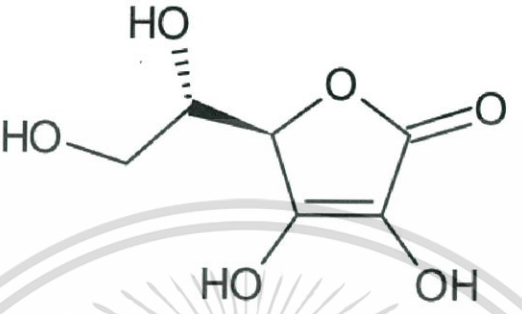

รูปที่ 2.7 โครงสร้างของวิตามินซีหรือกรดแอสคอร์บิก

ที่มา : http://www.thailantern.com/main/boards/index.php

สารประกอบซีลีเนียม (Selenium-Se complex) จะอยู่ในรูปของสารเชิงซ้อนกับเอนไซม์ในร่างกาย เช่น selenium-glutathione peroxidase (SeGPx) ช่วยลดอัตราเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปอด ลำไส้และต่อมลูกหมาก (ถ้าร่างกายมีซีลีเนียมมากไปจะเป็นอันตรายได้ซึ่งหมายถึง มีการรับเอาธาตุซีลีเนียมเข้ามาโดยตรง) พบมากในอาหารทะเล ปู ปลา กุ้ง หอย ปลาทูน่า เนื้อสัตว์และตับ บะหมี่ เนื้อแดง เนื้อไก่ไข่ ขนมปังโฮลวีต เมล็ดดอกทานตะวันและถั่วต่างๆ

วิตามินเอ (Vitamin A) พบมากในตับหมู ตับไก่ ไข่ น้ำนม พืชผักที่มีสีเขียวเข้ม ผลไม้ที่มีสีเหลืองส้ม ได้แก่ ผักตำลึง ผักบุ้ง ผักกวางตุ้ง ฟักทอง มะม่วงสุก มะเขือเทศ

แคโรทีนอยด์ (Carotenoid) ได้แก่ เบต้าแคโรทีนลูทีนและไลโคพีน ซึ่งสารที่มีบทบาทสำคัญ คือ เบต้าแคโรทีน (ระบบการทำงานของร่างกายสามารถเปลี่ยนเบต้าแคโรทีนเป็นวิตามินเอได้) พบมากในผักที่มีสีเขียวเข้ม เช่น ผักตำลึง ผักกวางตุ้ง ผักบุ้ง บร็อคโคลี ผักผลไม้ที่มีสีเหลืองส้ม เช่น ฟักทอง มะม่วงสุก มะละกอสุก มะเขือเทศ แครอท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

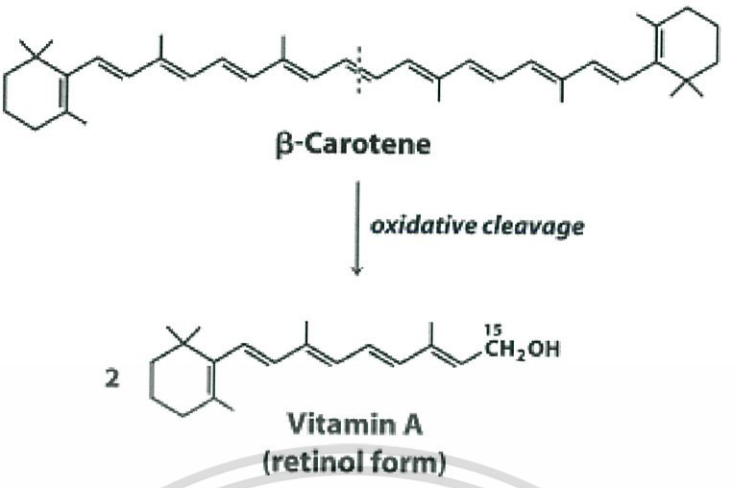

รูปที่ 2.8 โครงสร้างของวิตามินเอและเบต้าแคโรทีน

ที่มา : http://www.thailantern.com/main/boards/index.php

สารกลุ่มโพลีฟีนอล (Polyphenolics) จัดเป็นสารที่มีบทบาทสำคัญในการต้านอนุมูลอิสระ เป็นสารต้านอนุมูลอิสระที่ได้รับจากภายนอกและพบมากในธรรมชาติ ได้แก่ พืช ผัก ผลไม้ ชาเขียว ช็อกโกแลต และไวน์แดง ในปัจจุบันพบสารประกอบฟีนอลิกในธรรมชาติมากกว่า 8,000 ชนิด นับจากโมเลกุลอย่างง่าย เช่น กรดฟีนอลิกฟีนิลโปรพานอยด์และฟลาโวนอยด์ จนถึงโครงสร้างโพลีเมอร์ที่ซับซ้อน เช่น ลิกนิน เมลานิน และแทนนิน เป็นต้น

อนุพันธ์ของฟลาโวนอยด์ (Flavonoid derivatives) พบมากในพืชจำพวกชา กาแฟ โดยเฉพาะใบชาเขียว และเมล็ดกาแฟสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

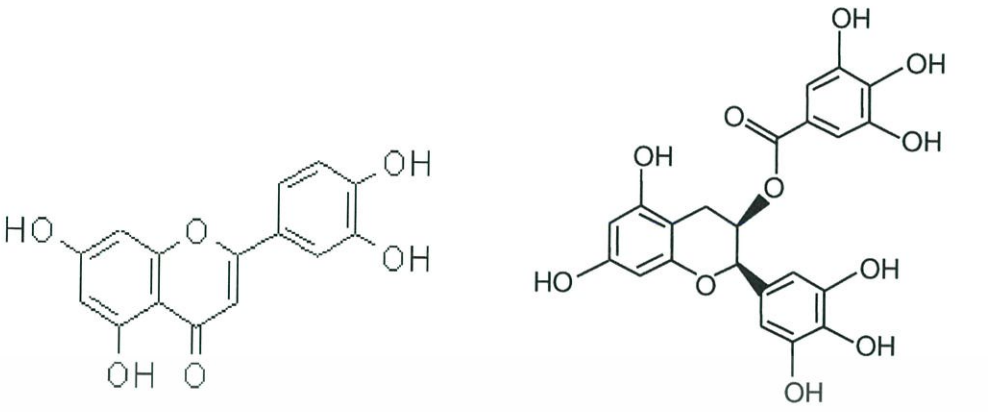

Luteolin (-)-Epigallocatechin-3-gallate

รูปที่ 2.9 โครงสร้างตัวอย่างอนุพันธ์ของฟลาโวนอยด์

ที่มา : http://ar.iiarjournals.org/content/30/7/2519/F1.large.jpg

2.5.3.2 กลไกการทำงานของสารต้านอนุมูลอิสระ

สารต้านอนุมูลอิสระ คือ สารที่มีหน้าที่ต่อต้านหรือยับยั้งการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชัน อนุมูลอิสระที่เป็นอันตรายจะถูกกำจัดด้วยสารต้านอนุมูลอิสระ โดยสารต้านอนุมูลอิสระจะจับกับอนุมูลอิสระแล้วเกิดอนุมูลตัวใหม่ที่เสถียรกว่า ส่งผลให้หยุดวงจรการเกิดอนุมูลอิสระตัวใหม่ขึ้นมาอีก เนื่องจากเกิดการรวมตัวกันกลายเป็นโมเลกุลที่เสถียร แสดงวงจรการทำงานของสารต้านอนุมูลอิสระ การยับยั้งและการควบคุมอนุมูลอิสระไม่ให้ไปกระตุ้นการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันจึงช่วยยับยั้งอนุมูลอิสระไม่ให้ทำลายองค์ประกอบของเซลล์ สามารถเขียนสมการแสดงการยับยั้งอนุมูลอิสระได้ดังนี้

$$HOO^{\bullet} + AntH \longrightarrow HOOH + Ant^{\bullet}$$

$$ROO^{\bullet} + AntH \longrightarrow ROOH + Ant^{\bullet}$$

$$O^{\bullet-} + AntH \longrightarrow HOO^{-} + Ant^{\bullet}$$

$$O^{\bullet-} + AntH \longrightarrow HOO^{\bullet} + Ant^{\bullet}$$

2.5.3.3 ประเภทของสารต้านอนุมูลอิสระ

สารต้านอนุมูลอิสระมีทั้งสารจากธรรมชาติ เช่น กรดอะมิโน กรดแอสคอร์บิค แคโรทีนอยด์ฟลาโวนอยด์ แทนนิน โทโคฟีรอล เป็นต้น และสารต้านอนุมูลอิสระสังเคราะห์ เช่น บีเอชเอ บีเอชที ทีบีเอชคิว เป็นต้น โดยทั่วไปสารต้านอนุมูลอิสระแบ่งเป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สารต้านอนุมูลอิสระปฐมภูมิ (Primary antioxidant)

สารในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ ได้แก่ สารประกอบฟีนอลิก ทำหน้าที่หยดปฏิกิริยาลูกโซ่ของการเกิดอนุมูลอิสระในปฏิกิริยาออกซิเดชันของไขมัน นอกจากนี้ยังรวมถึงสารโทโคฟีรอลธรรมชาติและสารสังเคราะห์ บีเอชเอ บีเอชที ทีบีเอชคิวและอื่นๆ ซึ่งสารในกลุ่มดังกล่าวทำหน้าที่เป็นตัวให้อิเล็กตรอน

2. สารกำจัดหรือดูดซับออกซิเจน (Oxygen scavenger)

สารในกลุ่มนี้ ได้แก่ กรดแอสคอร์บิคหรือวิตามินซี เป็นต้น สารในกลุ่มนี้จะเข้าทำปฏิกิริยากับออกซิเจนจึงเป็นการช่วยกำจัดออกซิเจนในระบบปิดได้

3. สารต้านอนุมูลอิสระทุติยภูมิ (Secondary antioxidant)

สารในกลุ่มนี้ ได้แก่ ไตรโพรพิเนตและกรดไตรโพรพินิค ทำหน้าที่สลายโมเลกุลของลิปิดไฮโดรเปอร์ออกไซด์ให้เป็นสารที่มีความเสถียร

4. เอนไซม์ที่มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ (Enzymic antioxidant)

สารในกลุ่มนี้ ได้แก่ เอนไซม์ต่างๆซึ่งแบ่งเป็นเอนไซม์ปฐมภูมิที่มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ (primary antioxidant enzyme) และเอนไซม์ที่มีฤทธิ์ช่วยต้านอนุมูลอิสระ (auxiliary antioxidant enzyme) สารในกลุ่มนี้ทำหน้าที่กำจัดออกซิเจนหรืออนุพันธ์ของออกซิเจนโดยเฉพาะไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (H_2O_2)

5. สารคีเลตหรือซีเควสแทรนท์ (Chelating agentorsequestrant)

สารในกลุ่มนี้ ได้แก่ กรดซิตริกกรดอะมิโน เป็นต้น สารในกลุ่มนี้ทำหน้าที่ไปจับกับไอออนของโลหะ เช่น เหล็ก และทองแดง ซึ่งไอออนเหล่านี้เป็นไอออนที่ส่งเสริมและเร่งปฏิกิริยาออกซิเดชันของไขมันทำให้เกิดเป็นสารประกอบเชิงซ้อนที่เสถียร

2.5.3.4 ตัวอย่างสารต้านอนุมูลอิสระจากสารสกัดธรรมชาติ

1. วิตามินอีจากธรรมชาติ

วิตามินอีจากธรรมชาติอยู่ในรูดี-โทโคฟีรอลหรือดี-อัลฟา-โทโคฟีรอล ส่วนวิตามินอีสังเคราะห์จะอยู่ในรูปดีแอล-โทโคฟีรอลจากงานวิจัยพบว่า วิตามินอีในรูปดี-ฟอร์มซึ่งได้จากธรรมชาติมีผลดีต่อร่างกายมนุษย์อย่างน้อยสองเท่าเมื่อเทียบกับวิตามินอีในรูปดีแอล-ฟอร์ม ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ วิตามินอีมีความสามารถในการจับอนุมูลออกซิเจนอิสระ ซึ่งช่วยป้องกันเซลล์ถูกทำลายและยังช่วยเสริม สร้างภูมิคุ้มกันของร่างกายโดยเฉพาะในผู้สูงอายุ

2. สารสกัดจากชาเขียว (Green tea extract)

ชาเขียวเป็นชาที่พบว่ามีสารต้านอนุมูลอิสระมากที่สุด โดยสารต้านอนุมูลอิสระที่สำคัญที่พบในชาเขียว มีชื่อว่า อีพิแกลโลคาเทชิน แกลเลท หรือ อีซีซีจี (EpigallocatechinGallate, ECCG) ซึ่งเป็นสารประกอบพวกฟลาโวนอยด์ ช่วยป้องกันการทำลายของเซลล์และเนื้อเยื่อจากอนุมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อิสระ ซึ่งมีผลในการป้องกันโรคหัวใจ โรคฟันและเหงือก รวมถึงช่วยควบคุมกลูโคสเมตาบอลิซึมให้เป็นไปตามปกติ ความสามารถในการเป็นสารต้านอนุมูลอิสระของ ECCG สูงกว่าวิตามินซีและวิตามินอีถึง 25-1,000 เท่า

3. สารสกัดจากโรสแมรี (Rosemary extract)

โรสแมรีเป็นสมุนไพรที่ใช้เพื่อให้กลิ่นและรสชาติในอาหารของอเมริกาและยุโรป โรสแมรี (*Rosmarinus officinalis* L.) มีสารต้านอนุมูลอิสระ เช่น กรดโรสแมรีนิคคาร์โนซอล และกรดคาร์โนสิค ซึ่งสารเหล่านี้มีประสิทธิภาพในการชะลอและป้องกันเซลล์จากการถูกทำลายจากอนุมูลอิสระ ในอุตสาหกรรมอาหารมีการใช้สารสกัดโรสแมรี เพื่อช่วยยืดอายุการเก็บรักษา ลดการเหม็นหืนในผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์และได้ยอมรับให้ผู้ผลิตอาหารสามารถใช้สารสกัดโรสแมรีเพื่อเป็นสารต้านอนุมูลอิสระในอาหารชนิดต่างๆได้อย่างปลอดภัย ข้อดีของสารสกัดโรสแมรี คือ สามารถทนความร้อนได้สูงถึง 240 องศาเซลเซียส จึงเหมาะสำหรับเติมในน้ำมันทอดหรือขนมขบเคี้ยว

4. สารสกัดจากทับทิม (Pomegranate extract)

ทับทิมเป็นแหล่งของสารต้านอนุมูลอิสระที่สำคัญ คือ กรดอีลาจิค (ellagic acid) ซึ่งมีประสิทธิภาพในการจับอนุมูลอิสระสูงมาก จากงานวิจัยพบว่าสารสกัดจากทับทิมช่วยลดความเสี่ยงการเกิดโรคหัวใจ โดยไปลดและป้องกันเซลล์ถูกทำลายนอกจากนี้ สารสกัดจากทับทิมยังช่วยลดความดันโลหิตโดยยับยั้งการทำงานของแอนจิโอเทนซัน คอนเวอติง เอนไซม์ (angiotension converting enzyme, ACE)

5. สารสกัดจากเมล็ดองุ่น (Grape seed extract)

สารสกัดจากเมล็ดองุ่นประกอบด้วยสารต้านอนุมูลอิสระหลายชนิด สารที่สำคัญ คือ โอลิโกเมอริกโปรไซอะนิดิน (oligomericprocyanidins, OPCs) และเรสเวอราทรอล (resveterol) ซึ่งพบว่ามีความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระสูงกว่าวิตามินซีและวิตามินอีถึงห้าสิบเท่า ดังนั้นสารสกัดจากเมล็ดองุ่นมีสรรพคุณที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยรักษาอาการที่มีต้นเหตุมาจากอนุมูลอิสระ เช่น อาการปวด อักเสบ หลอดเลือดเปราะ นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่า OPCs ช่วยทำให้ผิวใส ระบบการหมุนเวียนเลือดเป็นปกติ ช่วยป้องกันคอลลาเจนถูกทำลายซึ่งเป็นสาเหตุของการเหี่ยวย่นเมื่ออายุมากขึ้น ดังนั้น จึงได้มีการนำสารสกัดองุ่นมาใช้เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง ครีมบำรุงผิว

6. ไลโคปีน (Lycopene)

ไลโคปีนเป็นสารในกลุ่มแคโรทีนอยด์ พบมากในมะเขือเทศและผลิตภัณฑ์จากมะเขือเทศ นักวิจัยพบว่าไลโคปีนซึ่งมีคุณสมบัติต้านอนุมูลอิสระสูงมากสามารถลดอัตราเสี่ยงในการเกิดโรคมะเร็งและโรคหัวใจ นักวิจัยได้ทดลองในกลุ่มผู้ชาย 50,000 คน โดยให้รับประทานมะเขือเทศและผลิตภัณฑ์จากมะเขือเทศมากกว่า 10 ครั้งต่อสัปดาห์ ผลการทดลองแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสามารถลดอัตราเสี่ยงในการเกิดมะเร็งต่อมลูกหมากได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. วิตามินซี

นอกจากประโยชน์ในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของร่างกาย ช่วยป้องกันโรคหวัดและบรรเทาอาการภูมิแพ้แล้ว วิตามินซียังช่วยสร้างเนื้อเยื่อคอลลาเจน เพิ่มความยืดหยุ่นให้กับผิวพรรณ คลายความเครียด ความอ่อนเพลีย แก้สภาวะการเป็นหมันในผู้ชาย โดยช่วยเพิ่มความแข็งแรงและปริมาณของตัวอสุจิอีกด้วย

8. สารสกัดจากใบแปะก๊วย

พบว่าฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดจากใบแปะก๊วย เป็นผลมากจากสารในกลุ่มฟลาโวนไกลโคไซด์ที่มีอยู่กว่า 20 ชนิดในใบแปะก๊วย ซึ่งช่วยต้านอนุมูลอิสระในร่างกายได้ ทั้งนี้นอกจากคุณสมบัติอันโดดเด่นในการป้องกันการเสื่อมของเซลล์สมองและช่วยบำรุงสุขภาพสมองอย่างมีประสิทธิภาพ คุณสมบัติในการเพิ่มการไหลเวียนของโลหิตทั่วร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สมองยังช่วยป้องกันโรคหลอดเลือดอุดตันได้

9. กรดอัลฟาไลโปอิค

สารต้านอนุมูลอิสระธรรมชาตินี้ทำหน้าที่สำคัญๆหลายอย่างในร่างกาย การใช้เป็นอาหารเสริมมีบทบาทสำคัญในการช่วยปรับปรุงกระบวนการเผาผลาญน้ำตาลให้เป็นพลังงาน จึงช่วยป้องกันและบรรเทาโรคแทรกซ้อนในผู้ป่วยเบาหวานได้

10. ลูติน

เป็นสารธรรมชาติพบได้มากในพืชผักที่มีสีเขียวเข้ม เช่น ผักกาดเขียว ผักปวยเล้ง ในชีวิตประจำวันนอกจากจะต้องเผชิญกับรังสียูวีในแสงแดดที่กระทบต่อดวงตาโดยตรงแล้ว ยังต้องเผชิญกับแสงจากหน้าจอคอมพิวเตอร์และหน้าจอทีวีวันละหลายๆชั่วโมง เป็นสาเหตุที่ทำให้เซลล์ในตาอ่อนแอ เสื่อมสภาพหรือตาบอดได้ ซึ่งการรับประทานลูตินจะช่วยป้องกันการเสื่อมของจุดรับภาพและจอประสาทตาได้ดี เพราะมีส่วนร่วมในการทำงานของเอนไซม์ต่างๆ

11. โคเอนไซม์คิวเทน

มีหน้าที่หลักในกระบวนการสร้าพลังงานในระดับเซลล์ เพื่อให้เซลล์ต่างๆของร่างกายทำงานได้อย่างปกติ หากร่างกายขาดเอนไซม์คิวเทนถึงร้อยละ 75 ก็อาจเสียชีวิตได้ ทั้งนี้เซลล์ที่ต้องการพลังงานสูงและมีความต้องการโคเอนไซม์คิวเทนมากเป็นพิเศษ ได้แก่ เซลล์กล้ามเนื้อหัวใจ เซลล์สมอง เพื่อให้มีความตื่นตัว เพิ่มทักษะในการจดจำและผ่อนคลายจากความตึงเครียด ส่วนเซลล์ผิวหนังต้องการโคเอนไซม์คิวเทนเพื่อช่วยฟื้นฟูความสดใส

2.6 สารประกอบฟีนอล (บัวสด, 2549)

2.6.1 สารประกอบฟีนอลหรือสารฟีนอลิก

สารประกอบจำพวกฟีนอลิก เป็นสารกลุ่มใหญ่ที่พบมากในพืช มีหลายกลุ่มที่สำคัญเช่น ฟลาโวนอยด์ กรดฟีนอลิกและแทนนิน เป็นต้น ซึ่งโครงสร้างหลักประกอบด้วยวงแหวนอะโรมาติก แทนที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วยไฮดรอกซี กรุ๊ป โดยมากจะเป็นสารที่มีขั้ว ละลายในตัวทำละลายจำพวกแอลกอฮอล์ได้ดี โครงสร้างพื้นฐานของสารประกอบฟีนอลจะเกิดจากการรวมตัวของโมเลกุลน้ำตาลตั้งแต่ 1 โมเลกุลขึ้นไปรวมกับหมู่ไฮดรอกซิล น้ำตาลชนิดที่พบมากที่สุดในโมเลกุลของสารประกอบฟีนอล คือ กลูโคส นอกจากนี้ยังพบว่าอาจมีการรวมตัวกันระหว่างสารประกอบฟีนอลด้วยกันเอง หรือสารประกอบฟีนอลกับสารประกอบอื่นๆ เช่น กรดคาร์บอกซิลิก กรดอินทรีย์ เอมีน และไขมัน

ตารางที่ 2.3 โครงสร้างของสารประกอบฟีนอลกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่ม	สูตรอย่างง่าย	โครงสร้างพื้นฐาน
Simple phenols	C_6	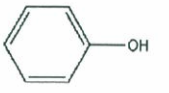
Benzoquinones	C_6	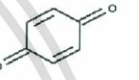
Phenolic acids	C_6-C_1	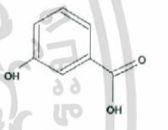
Acetophenones	C_6-C_2	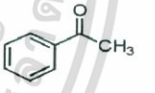
Phenylacetic acids	C_6-C_2	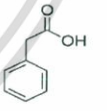
Hydroxycinnamic acids	C_6-C_3	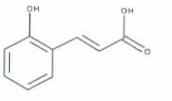
Phenylpropenes	C_6-C_3	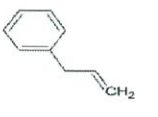
Coumarins	C_6-C_3	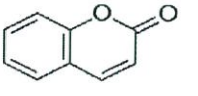

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Isocoumarins	C_6-C_3	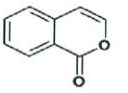
Chromones	C_6-C_3	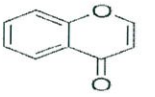
Naphthoquinones	C_6-C_4	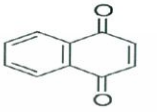

ที่มา : บัวสด (2549)

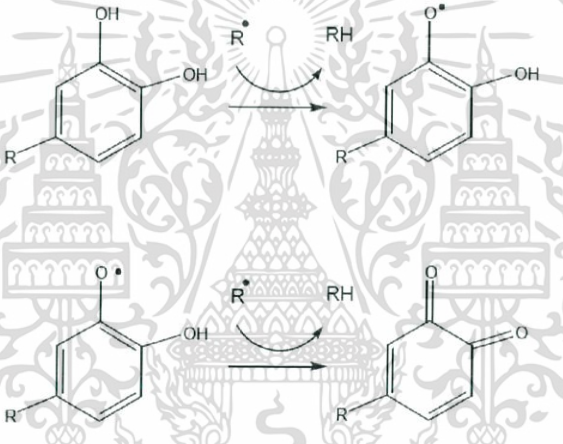

รูปที่ 2.10 กลไกการต้านอนุมูลอิสระของสารจำพวกฟีนอล

ที่มา : http://www.lib.ubu.ac.th/jdb/jubon/pdfjubon/jubon-2006-08-02.76-88.pdf

2.6.2 ความสามารถในการเป็นสารต้านออกซิเดชันของสารประกอบฟีนอล

คุณสมบัติของสารประกอบฟีนอลที่ได้รับความสนใจมากในปัจจุบัน คือ การเป็นสารต้านออกซิเดชันหรือสารต้านอนุมูลอิสระและการใช้สารประกอบฟีนอลในการป้องกันโรคต่างๆ โดยสารประกอบฟีนอลจะทำหน้าที่กำจัดอนุมูลอิสระและไอออนของโลหะที่สามารถเร่งการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันของไขมันและโมเลกุลต่างๆ ด้วยการให้อะตอมไฮโดรเจนแก่อนุมูลอิสระอย่างรวดเร็ว ดังปฏิกิริยาต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$ROO^{\bullet} + PPH \longrightarrow ROOH + PP^{\bullet}$$
$$RO^{\bullet} + PPH \longrightarrow ROH + PP^{\bullet}$$

เมื่อสารประกอบฟีนอลให้อะตอมไฮโดรเจนแก่อนุมูลอิสระไปแล้ว อนุมูลอิสระของสารประกอบฟีนอลจะค่อนข้างมีความเสถียรภาพ ดังนั้นจึงไม่ทำปฏิกิริยากับโมเลกุลอื่น นอกจากนั้นอนุมูลอิสระของสารประกอบฟีนอลบางชนิดยังสามารถรวมตัวกับอนุมูลอิสระอื่นๆได้ จึงทำให้สารประกอบฟีนอลสามารถลดจำนวนอนุมูลอิสระได้ถึงสองเท่า ดังปฏิกิริยาต่อไปนี้

$$ROO^{\bullet} + PP^{\bullet} \longrightarrow ROOPP$$
$$RO^{\bullet} + PP^{\bullet} \longrightarrow PP$$

สารประกอบฟีนอลที่ถูกพบว่ามีคุณสมบัติเป็นสารต้านออกซิเดชันนั้นสามารถพบได้ในส่วนต่างๆของพืช เช่น เมล็ด (ถั่วเหลือง ถั่วลิสง เมล็ดฝ้าย ข้าวและงา) ผล (องุ่น ส้ม และพริกไทยดำ) ใบ (ชาและเครื่องเทศต่างๆ) และส่วนอื่นๆ (มันเทศ หัวหอม) และหนึ่งในสารประกอบฟีนอลที่เป็นที่รู้จักกันดีคือ ฟลาโวนอยด์

จากการทดลองพบว่าทั้งฟลาโวนอยด์ และ อนุพันธ์กรดซินนามิกมีคุณสมบัติเป็นสารต้านออกซิเดชันที่ดีมากในอาหารที่เป็นไขมันและไขมันผสมกับน้ำ และปัจจัยอื่นๆที่ส่งเสริมคุณสมบัติดังกล่าวคือ ตำแหน่งและจำนวนหมู่ไฮดรอกซิลและโครงสร้างอื่นของโมเลกุลตัวอย่าง เช่น โครงสร้างพื้นฐานของฟลาโวนอยด์ แสดงในรูป 2.11 หมู่ไฮดรอกซิลของวงแหวน B ซึ่งถือเป็นปัจจัยหลักที่ใช้ในการพิจารณาความสมารถในการเป็นสารต้านออกซิเดชัน ในกรณีของฟลาโวนอยด์นั้นพบว่าหมู่ไฮดรอกซิลที่ตำแหล่งpara(C4′) วงแหวน B มีผลให้มีคุณสมบัติเป็นสารต้านออกซิเดชันมากกว่าที่ตำแหน่ง ortho(C2′ และC6′) ในขณะที่หมู่ไฮดรอกซิลที่ตำแหน่ง meta (C3′ และC5′) จะไม่มีสมบัติดังกล่าว นอกจากนี้หมู่ไฮดรอกซิลที่ตำแหน่ง C5 (วงแหวน A) และ 4-keto group (C=O ที่คาร์บอนตัวที่ 4 ของวงแหวน C) (รูป 2.11) จะเป็นกลุ่มของquercetin ที่ไวต่อการทำปฏิกิริยากับโลหะ ซึ่งเป็นการช่วยลดการเกิดออกซิเดชันได้อีกทางหนึ่ง ส่วนหมู่ไฮดรอกซิลของวงแหวน A (รูป2.11) ตำแหน่ง C5 และหมู่ไฮดรอกซิลที่ตำแหน่ง C3 และพันธะคู่ระหว่าง C2 และ C3 ในวงแหวน C (รูป 2.11) จะมีผลเล็กน้อยต่อคุณสมบัติการเป็นสารต้านออกซิเดชันของฟลาโวนอยด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

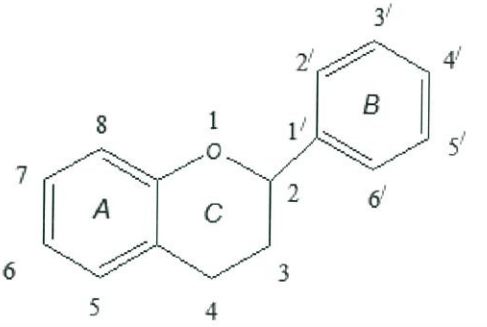

รูปที่ 2.11 โครงสร้างพื้นฐานและการระบุตำแหน่งคาร์บอนอะตอมในโมเลกุลฟลาโวนอยด์

ที่มา : บัวสด (2549)

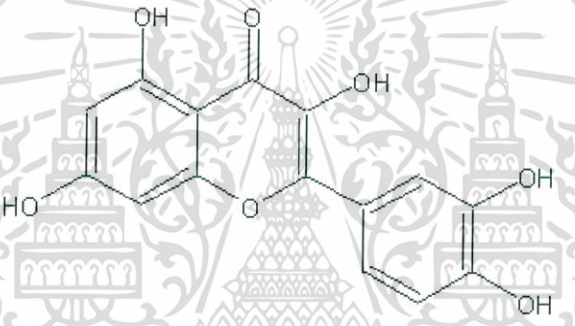

รูปที่ 2.12 สูตรโครงสร้างของ quercetin

ที่มา : บัวสด (2549)

ในอาหารและเครื่องดื่มที่มาจากพืช เช่น ผัก ผลไม้ ธัญพืชต่างๆ น้ำผลไม้ ไวน์ เบียร์ ชาและกาแฟจะมีปริมาณสารประกอบฟีนอลในปริมาณที่แตกต่างกัน เนื่องจากการสร้างสารประกอบฟีนอลของพืชจะมีปัจจัยทางด้านพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้อง

คุณสมบัติของสารประกอบฟีนอลเป็นตัวกำจัดอนุมูลอิสระสามารถนิยามความหมายของคำว่า สารต้านออกซิเดชันได้ โดยอาศัยหลักพื้นฐาน 2 ข้อดังนี้

1. ที่ความเข้มข้นต่ำ สารตั้งต้นจะถูกชะลอหรือป้องกันการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันของสารที่ไวต่อการเกิดปฏิกิริยาได้

2. อนุมูลอิสระที่ถูกกำจัดออกไปแล้วจะต้องมีความเสถียร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.3 การวิเคราะห์ปริมาณฟีนอลิกทั้งหมด

ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับความจุของสารต้านอนุมูลอิสระ ซึ่งสามารถหาได้โดยวิธี Folin-Ciocalteuเป็นการศึกษาการเกิดสีโดยอาศัยปฏิกิริยาออกซิเดชันโดยสารประกอบฟีนอลิกในสารละลายในสภาวะเป็นด่าง หรือในสารละลายโซเดียมคาร์บอเนต (ค่าความเป็นกรด-ด่าง 10) และสาร Folin-Ciocalteu reagent ซึ่งประกอบด้วยกรดฟอสโฟโมลิบดิก ($H_3PMo_{12}O_{40}$) และกรดฟอสฟอทังสเทนติก ($H_3PW_{12}O_{40}$) ถูกรีดิวซ์โดยฟีนอลิกไฮดรอกซิล กรุ๊ป ในสารละลายโซเดียมคาร์บอเนต เกิดเป็นทังสเตนและโมลิบดินัมบลู ซึ่งเป็นสารประกอบเชิงซ้อนสีน้ำเงิน และนำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 760 นาโนเมตร ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกรวมจะใช้กรดแกลลิกเป็นสารมาตรฐานและรายงานในหน่วยมิลลิกรัมสมมูลย์ของกรดแกลลิกหรือ GAE (Gallic Acid Eequivalents)

C_6H_5OH + Na_2CO_3 FC reagent ⟶ (Mo-W complex)

สารฟีนอลิก สารประกอบเชิงซ้อนสีน้ำเงิน

2.7 การวิเคราะห์ความสามารถรวมในการต้านออกซิเดชัน

การวิเคราะห์หาความสามารถรวมในการต้านออกซิเดชัน (Total Antioxidant Capacity, TAC) มีหลายวิธี ได้แก่

- การวิเคราะห์จากการส่งผ่านอะตอมไฮโดรเจน (Hydrogent atom transfer, HAT)
  - วิธี Oxygen radical absorbance capacity assay (ORAC)
  - วิธี Total radical – trapping antioxidant parameter (TRAP)
- การวิเคราะห์จากการส่งผ่านอิเล็กตรอนเดี่ยว (Electron atom transfer, ET หรือ SET)
  - วิธี Diphenyl – 1 – picrylhydrazyl assay (DPPH)
  - วิธี The ferric reducing ability of plasma assay (FRAP)
  - วิธี Trolox Equivalent Antioxidant Capacity (TEAC)

2.7.1 การวิเคราะห์ความสามารถของสารต้านอนุมูลอิสระในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH (2,2-diphenyl-1-picrylhydrazyl radicals Scavenging, DPPH)

DPPH คือ อนุภาคอิสระที่เสถียรและสามารถรับอิเล็กตรอนได้อีก เพื่อเปลี่ยนเป็นโมเลกุลที่ไม่เป็นอนุมูลอิสระ และเมื่อได้รับอะตอมไฮโดรเจนจากโมเลกุลอื่น จะทำให้สารดังกล่าวไม่เป็นอนุมูลอิสระ ดังรูป 2.13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

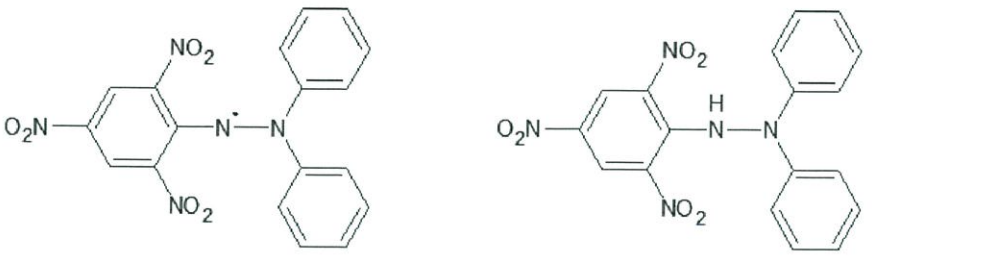

รูปที่ 2.13 โครงสร้างของสาร DPPH ที่เป็นอนุมูลอิสระและไม่เป็นอนุมูลอิสระ

ที่มา : http://pirun.ku.ac.th/~b4755242/7.htm

การวิเคราะห์ความสามารถของสารต้านอนุมูลอิสระที่ศึกษานี้เป็นการทดสอบประสิทธิภาพของสารต้านอนุมูลอิสระในการรวมตัวกับ DPPH ที่อยู่ในรูปอนุมูลอิสระที่เสถียรที่อยู่ในสารละลาย (นิยมใช้ DPPH ที่อยู่ในรูปอนุมูลอิสระมาก เนื่องจากใช้งานง่าย) โดยในการทดสอบนี้จะใช้ DPPH (มีสีม่วงเข้ม) ทำปฏิกิริยากับสารต้านอนุมูลอิสระในระยะเวลาที่กำหนด และนำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 517 นาโนเมตร จะแปรผันตรงกับความเข้มข้นของ DPPH ดังนั้นการลดลงของความเข้มข้นของ DPPH (สีอ่อนลง) บ่งบอกถึงความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระของสารต้านอนุมูลอิสระ

2.7.2 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของสารต้านอนุมูลอิสระในการต่อต้านการเกิดไฮโดรเปอร์ออกไซด์ของกรดลิโนลีอิค (Antioxidant activity)

กรดลิโนลีอิคเป็นกรดไขมันชนิดหนึ่งที่มีพันธะคู่เป็นส่วนประกอบ ดังรูป 2.14 ทำให้กรดนี้สามารถจับกับอนุมูลอิสระที่มีอยู่ในระบบ ทำให้กลายเป็นอนุมูลอิสระ จากนั้นจึงทำปฏิกิริยากับออกซิเจนในอากาศได้ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ ซึ่งเป็น คอนจูเกตไดอีนที่เสถียร (Erikson, 1987) สารต้านอนุมูลอิสระมีพันธะคู่เป็นส่วนประกอบ ทำให้สารนี้สามารถให้อิเล็กตรอนกับอนุมูลอิสระได้ จึงสามารถลดการเกิดเป็นอนุมูลอิสระของกรดลีโนอิกได้ ด้วยเหตุนี้ประสิทธิภาพของสารต้านอนุมูลอิสระในการต่อต้านการเกิดอนุมูลอิสระของกรดลิโนลีอิคจึงวัดโดยเติมสารต้านอนุมูลอิสระลงในสารละลายที่มีกรดลิโนเลอิคผสมอยู่ ทิ้งไว้ระยะหนึ่ง วัดค่าการดูดกลืนแสงของสารละลายที่ความยาวคลื่น 234 นาโนเมตร ค่าที่ได้นี้แปรผันตรงกับความเข้มข้นของไฮโดรเปอร์-ออกไซด์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการลดลงของค่าการดูดกลืนแสงจึงบ่งบอกได้ถึงความสามารถของสารต้านอนุมูลอิสระในการต่อต้านการเกิดไฮโดรเปอร์ออกไซด์ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

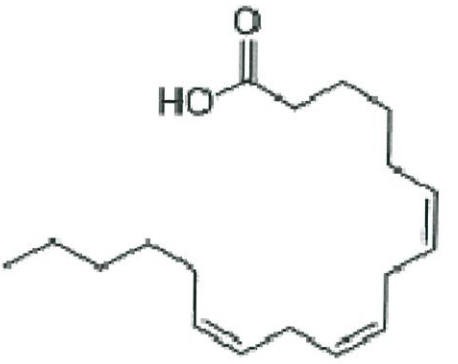

รูปที่ 2.14 กรดไขมันลิโนลีอิก

ที่มา : http://www.chemicalbook.com/CAS/GIF/506-26-3.gif

2.7.3 การวิเคราะห์หาความสามารถในการรีดิวซ์เหล็กของสารต้านอนุมูลอิสระ (Ferric Reducing Antioxidant Power, FRAP)

สารที่เป็นรีดิวซิงเอเจนต์ สามารถจ่ายอิเล็กตรอนให้กับอะตอมหรือโมเลกุลในตระกูลของโลหะที่สามารถแตกตัวเป็นไอออนได้ (เช่น เหล็ก ทองแดง) เหล็กที่อยู่ในรูปเฟอร์ริคไอออน (Fe^{3+}) มีความสามารถในการดึงอิเล็กตรอนจากสารอื่น ๆ ได้ดี

$$Fe^{3+} + e^{-} \longrightarrow Fe^{2+}$$

ในด้านชีวเคมีอนุมูลอิสระที่พบมากที่สุดเป็นสารที่มีออกซิเจนและไวต่อปฏิกิริยา (ROS) ไอออนอิสระของเหล็กสามารถเป็นตัวเร่งการเกิดอนุมูลออกซิเจนที่ไวต่อปฏิกิริยา เช่น อนุมูลซุปเปอร์ออกไซด์แอนไอออน ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ และอนุมูลไฮดรอกซิล เป็นต้น

การทดสอบความสามารถในการเป็นตัวรีดิวซ์เป็นการศึกษาความสามารถในการเป็นตัวรีดิวซ์หรือเป็นตัวให้อิเล็กตรอนแก่สารอนุมูลอิสระที่สังเคราะห์ขึ้นภายในระบบของสารตัวอย่างที่ต้องการทดสอบ โดยสารทดสอบจะเป็นตัวให้อิเล็กตรอนแก่อนุมูลอิสระแล้วทำให้เปลี่ยนเป็นสารที่คงตัวจากการวัดปฏิกิริยารีดักชันของ $Fe^{3+}(CN^{-})_6$ ไปเป็น $Fe^{2+}(CN^{-})_6$ซึ่งจะทำให้มีสีน้ำเงิน ระยะเวลาในการทำปฏิกิริยาระหว่างเฟอร์ริกไอออนกับสารสกัดแต่ละชนิดมีค่าคงที่ สามารถตรวจสอบความสามารถในการรีดิวซ์ได้จากการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 700 นาโนเมตร ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของค่าการดูดกลืนแสงจึงบ่งบอกได้ถึงความสามารถของการเป็นรีดิวซิงเอเจนต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.4 การวิเคราะห์การต้านออกซิเดชันโดยการฟอกจางสีเบตาแคโรทีน (Beta Carotene Bleaching, BCB)

เป็นวิธีการเพื่อวิเคราะห์หาฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและความสามารถในการต้านปฏิกิริยาออกซิเดชันของสารสกัด ใช้หลักการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันของเบตาแคโรทีนและกรดลิโนเลอิกในอิมัลชันเฟส โดยหาปริมาณสารต้านอนุมูลอิสระในสารสกัดที่มีคุณสมบัติในการจับกับอนุมูลอิสระของกรดลิโนเลอิกเปอร์ออกไซด์ที่ทำปฏิกิริยาออกซิไดซ์เบต้าแคโรทีน หากสารสกัดมีคุณสมบัติเป็นสารต้านอนุมูลอิสระได้ดีจะเข้าไปจับกับอนุมูลของกรดลิโนเลอิกทำให้ลดการสูญเสียสีส้มของเบต้าแคโรทีนลงได้

การวิเคราะห์กิจกรรมการต้านปฏิกิริยาออกซิเดชันวิธีการฟอกจางสีเบต้าแคโรทีนทำได้โดยการผสมสารเบต้าแคโรทีนกับกรดลิโนเลอิก โดยมีทวีนเป็นตัวกลางช่วยให้เบต้าแคโรทีนและกรดลิโนเลอิกเข้ากันได้ดี จากนั้นกระตุ้นโดยการใช้ความร้อนที่ 50 องศาเซลเซียสเพื่อให้เกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันของกรดลิโนเลอิก โดยการแตกตัวของอะตอมไฮโดรเจนออกจากสารกลุ่มไดออลิอิก เมทิลลีน ของกรดลิโนเลอิก ทำให้เกิดอนุมูลอิสระเปอร์ออกซิลซึ่งจะออกซิไดซ์เบต้าแคโรทีนทำให้กลุ่มธาตุที่มีสีส้มของเบต้าแคโรทีนสลายตัว การเปลี่ยนแปลงสีสามารถวัดได้โดยการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 470 นาโนเมตร ถ้าในสารสกัดทดสอบมีองค์ประกอบของสารต้านอนุมูลอิสระจะสามารถรวมตัวกับอนุมูลอิสระของกรดลิโนเลอิก ดังนั้นจึงสามารถป้องกันการสลายตัวหรือการเจือจางสีของเบต้าแคโรทีนได้

2.7.5 การวิเคราะห์การจับกับเฟอรัสไอออน (Ferrous ion Chelating Assay, FIC)

เป็นการทดสอบหาสารต้านอนุมูลอิสระในกลุ่มเชลาติง เอเจนต์ หรือ ซีควิสแทรนซ์ ได้แก่ กรดซิตริกกรดอะมิโน เป็นต้น สารในกลุ่มนี้ทำหน้าที่ไปจับกับไอออนของโลหะ เช่น เหล็กและทองแดง ซึ่งไอออนเหล่านี้เป็นไอออนที่ส่งเสริมและเร่งปฏิกิริยาออกซิเดชันของไขมัน ทำให้เกิดสารประกอบเชิงซ้อนที่เสถียร

วิธีการทดสอบความสามารถในการรวมตัวหรือแย่งจับโลหะไอออน เช่น เหล็กไอออนของสารสกัดที่ต้องการทดสอบ ซึ่งตัวโลหะไอออนนี้จะเป็นตัวการสำคัญในการเร่งปฏิกิริยาเคมีของสารที่จะทำให้เกิดเป็นสารอนุมูลอิสระต่าง ๆ ได้ จากปฏิกิริยาเคมี เมื่อเติมสารเฟอร์โรไซด์ลงไปจะไปจับกับเฟอรัสไอออน (Fe^{2+}) แล้วจะอยู่ในรูป เฟอร์โรไซด์-Fe^{2+} คอมเพล็กซ์ ซึ่งจะให้สีแดงและถ้าสารสกัดทดสอบมีความสามารถในการแย่งจับ Fe^{2+} จะทำให้สีแดงของ เฟอร์โรไซด์-Fe^{2+} คอมเพล็กซ์ จางลงได้ จากการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่นที่ 562 นาโนเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8 การคัดแยกเชื้อให้บริสุทธิ์

การแยกเชื้อให้บริสุทธิ์อาศัยวิธี Aseptic technique หมายถึง วิธีการป้องกันไม่ให้เชื้อจากภายนอกเข้าไปปะปน (contaminate) ในระหว่างการปฏิบัติการต่างๆ เช่น การเขี่ยเชื้อ การเพาะเชื้อ การบรรจุอาหารลงในจานเพาะเชื้อ (pour plate) การแยกเชื้อให้บริสุทธิ์มีวิธีการดังต่อไปนี้ คือ

2.8.1 การขีดเชื้อในจานเพาะเชื้อ (streak plate)

วิธีนี้ใช้กับแบคทีเรียที่มีความเข้มข้นมากๆค่อยๆกระจายออกไป หรือมีความเจือจางพอที่จะทำให้แต่ละเซลล์แยกออกจากกัน การที่จะให้เชื้อแยกออกจากกันได้ดีนั้นต้องขีดให้ได้ระยะทางยาวที่สุด ถ้าหากเชื้อยังซ้อนทับกันให้ทำการขีดเชื้ออีกครั้ง (restreak) การขีดเชื้อแบ่งเป็น

1. การขีดเชื้อแบบง่าย (simple streak)

ใช้ลูปลนไฟจนร้อนแดง ขีดเชื้อในจานเพาะเชื้อจากจุดเริ่มต้น ขีดไปเรื่อยๆจำนวนแบคทีเรียจะเหลือน้อยลงจนแยกออกเป็นเซลล์เดี่ยว

2.การขีดเชื้อแบบตัดกัน (cross streak)

เป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุดในห้องปฏิบัติการ โดยทำการเผาลูปจนร้อนแดงแล้วขีดลงบนอาหารเลี้ยงเชื้อขีดตามแนวแรกจำนวน 3-4 เส้น แนวที่ 2 ให้ลากต่อจากแนวแรกจำนวน 3-4 เส้น แนวที่ 3 ให้ลากต่อจากแนวที่ 2 จำนวน 3-4 เส้น และแนวที่ 4 ให้ลากต่อจากแนวที่ 3 โดยที่รอยขีดเชื้อของแนวที่ 1 และ 4 จะต้องไม่ชนกัน โดยที่เชื้อในแนวที่ 1 จะมีจำนวนและความหนาแน่นมากที่สุด และเชื้อในแนวที่ 4 จะมีจำนวนและความหนาแน่นน้อยที่สุด

รูปที่ 2.15 การขีดเชื้อในจานเพาะเชื้อ (streak plate)

ที่มา : http://media1.shmoop.com/images/biology/biobook_prokar_graphik_20.png

2.8.2 การทำให้เชื้อกระจาย (spread plate)

การเจือจางเชื้ออย่างเป็นลำดับ (serial dilution) การทำเจือจางโดยใช้ตัวทำเจือจาง (diluent) โดยมีการใช้น้ำเกลือ (normal saline solution, NSS) ฟอสเฟตบัฟเฟอร์ (phosphate

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

buffer) และน้ำกลั่น เป็นต้น ใช้ปริมาตร 9 มิลลิลิตรผสมกับเชื้อ 1 มิลลิลิตรจะได้เป็นระดับความเจือจางที่ 10-1 จากนั้นดูดเชื้อจากหลอดขั้นต้น 1 มิลลิลิตรใส่หลอดถัดไปซึ่งมีตัวเจือจางอยู่ 9 มิลลิลิตร จะได้เป็นระดับความเจือจางที่ 10-2 ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆจนกว่าจะได้ระดับความเจือจางที่ต้องการ เรียกว่า การทำเจือจางสิบเท่า (tenfold dilution) นำระดับความเจือจางที่ต้องการมาทำให้เชื้อกระจาย (spread plate) โดยดูดเชื้อปริมาตร 0.1 มิลลิลิตรใส่ลงในอาหารเลี้ยงเชื้อทำการเกลี่ยเชื้อให้กระจายไปทั่วทั้งจานอาหารเลี้ยงเชื้อ โดยใช้แท่งแก้วรูปตัวแอล วิธีนี้มีข้อดีคือใช้ตัวอย่างเพียงแค่เล็กน้อย

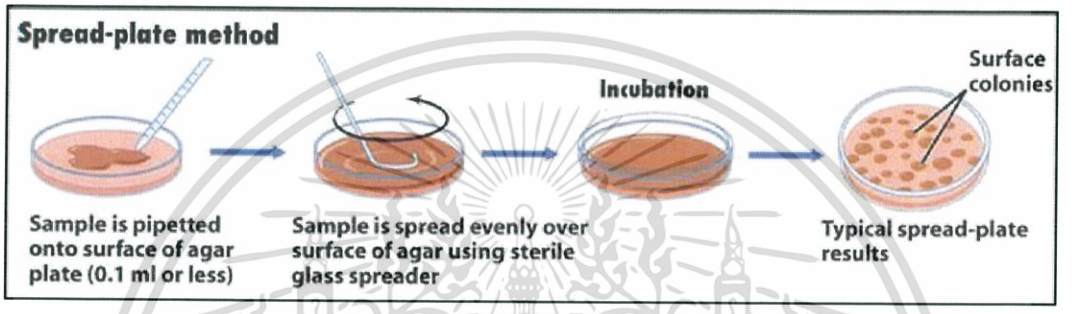

รูปที่ 2.16 การทำให้เชื้อกระจาย (spread plate)

ที่มา :
http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/micbio/classes_stud/en/pharm/prov_pharm/ptn/Microbiologyimage006.jpg

2.8.3 การเทเพลท (pour plate)

ทำการเจือจางเชื้อแบบ ten-fold dilution นำระดับการเจือจางที่ต้องการมาทำการเทเพลท (pour plate) โดยดูดเชื้อปริมาตร 1 มิลลิลิตร ใส่ลงในจานอาหารเลี้ยงเชื้อ เทอาหารเลี้ยงเชื้อที่กำลังหลอมเหลวมีอุณหภูมิประมาณ 45 องศาเซลเซียส ลงในจานที่มีเชื้อ หมุนจานอาหารเลี้ยงเชื้อให้เชื้อผสมกับอาหารเลี้ยงเชื้อจนทั่วจาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

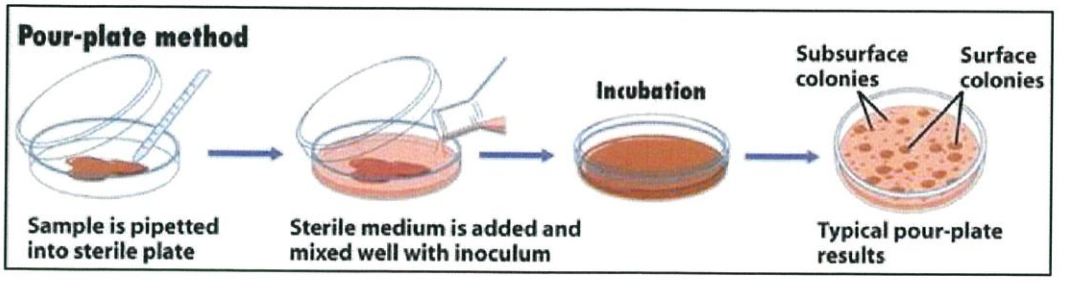

รูปที่ 2.17 การเทเพลท (pour plate)

ที่มา :

http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/micbio/classes_stud/en/pharm/prov_pharm/ptn/Microbiologyimage006.jpg

2.9 การย้อมสีแบบแกรม (Gram's stain) (กัญจนา ธีระกุลและคณะ, 2544)

การย้อมสีแบบแกรม เป็นวิธีการเบื้องต้นในการจำแนกแบคทีเรียออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ แบคทีเรียแกรมบวกและแบคทีเรียแกรมลบ โดยใช้สีย้อมตั้งแต่ 2 ชนิด สีย้อมแรกเรียกว่า primary stain คือ คริสตัล ไวโอเลต (crystal violet) มีสีม่วงหรือน้ำเงินส่วนสีที่สองเรียกว่า counter stain หรือ secondary stain สีที่ใช้คือ ซาฟานิน โอ(safranin O) มีสีแดงโดยการย้อมสีในขั้นแรกย้อมเชื้อที่สเมียร์และผ่านการตรึงแล้วด้วยคริสตัล ไวโอเลตเซลล์แบคทีเรียทุกเซลล์บนรอยสเมียร์จะติดสีน้ำเงินหรือม่วง เนื่องจากผนังเซลล์ของแบคทีเรียแกรมบวกมีผนังหนาจึงติดคริสตัล ไวโอเลตได้ดีและเมื่อเติมสารละลายไอโอดีนลงไปจะรวมกับสี คริสตัล ไวโอเลตกลายเป็นผลึกที่มีโครงสร้างซับซ้อน ทำให้สีติดดียิ่งขึ้น ต่อมาเมื่อล้างเซลล์แบคทีเรียด้วยแอลกอฮอล์ 95% แบคทีเรียแกรมลบซึ่งมีไขมันอยู่ในส่วนประกอบของผนังเซลล์มาก ไขมันจะถูกละลายออกมากับแอลกอฮอล์ ทำให้รูผนังเซลล์กว้างขึ้น ผลึกของสีจึงหลุดออกมากับผนังเซลล์ตอนนี้แบคทีเรียแกรมลบจึงไม่ติดสี ส่วนแบคทีเรียแกรมบวกที่มีส่วนประกอบของผนังเซลล์ที่เป็นไขมันอยู่น้อย ผลึกของคริสตัล ไวโอเลตยังคงติดแน่นอยู่ ซึ่งต่อมาเมื่อย้อมทับด้วยซาฟานินโอ ผนังเซลล์ของแบคทีเรียพวกแกรมลบเดิมไม่ติดสีจะติดสีแดงในขั้นตอนนี้ จึงเห็นความแตกต่างระหว่างแบคทีเรียทั้ง 2 กลุ่มอย่างชัดเจน

การจำแนกแบคทีเรียอย่างคร่าว ๆ ออกเป็นสองกลุ่มนี้นอกจากจะมีประโยชน์อย่างมากในการค้นคว้าวิจัยทางจุลชีววิทยาแล้ว ยังใช้ในการวิเคราะห์โรคติดเชื้อแบคทีเรียบางชนิดและยังช่วยในการพิจารณาตัวยาที่จะใช้ในการรักษาโรคต่าง ๆ เหล่านั้นด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

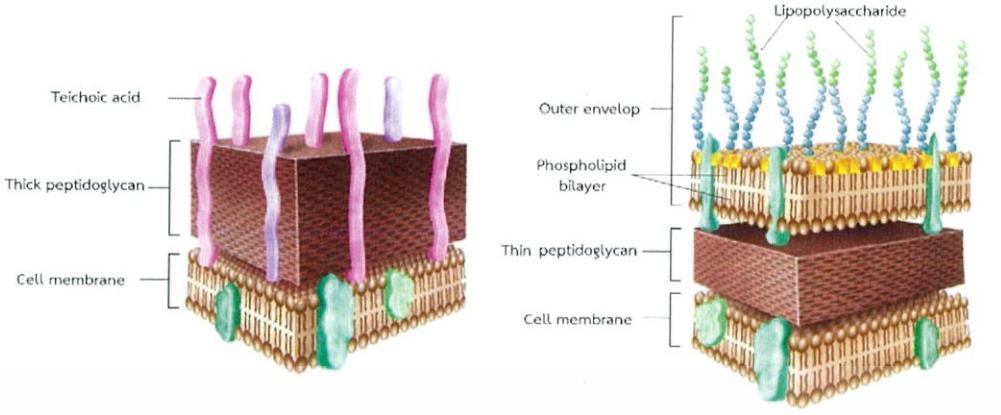

รูปที่ 2.18 ผนังเซลล์ของแบคทีเรียแกรมบวก (a) และแบคทีเรียแกรมลบ (b)

ที่มา : http://www.foodnetworksolution.com/uploaded/_199.JPG

2.10 การทดสอบการผลิตเอนไซม์ไซโตโครม ออกซิเดส(Cytochrome oxidase enzyme) (นันทนา, 2537)

การทดสอบการผลิตเอนไซม์ไซโตโครม ออกซิเดสCytochrome oxidase ของแบคทีเรียบางชนิดซึ่งใช้แยกแบคทีเรียกลุ่ม *Enterobacteriaceae*กับ *Vibrioaceae* อาศัยหลักการที่แบคทีเรียกลุ่มแอโรปส์มีขบวนการออกซิเดทีฟฟอสโฟริเลชัน (oxidative phosphorylation) สำหรับขบวนการหายใจและสร้างพลังงาน ในระหว่างที่ขบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นจะมีการถ่ายเทอิเล็กตรอนให้แก่ออกซิเจนโดยผ่านลูกโซ่ขนส่งอิเล็กตรอน โดยอาศัยการทำงานของไซโตโครมต่างๆ (cytochrome)ซึ่งก็คือ ลูกโซ่ของเอนไซม์ ผลที่ได้ทำให้เกิดน้ำ ไซโตโครมสุดท้ายที่จับออกซิเจนในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม หรือยีสต์เป็นไซโตโครม ซี

ตรวจสอบโดยใช้รีเอเจนต์ที่ปกติไม่มีสี ซึ่งจะมีสีเมื่อถูกออกซิไดซ์ รีเอเจนต์ที่ใช้มีสองชนิด คือ tetramethyl-p-phenylenediamine dihydrochloride หรือ dimethyl-p-phenylenediamine dihydrochloride รีเอเจนต์ทั้งสองชนิดปกติจะไม่มีสี แต่จะมีสีม่วงหรือสีน้ำเงินเข้มเมื่อถูกออกซิไดซ์ ดังนั้นแบคทีเรียที่มีเอนไซม์ออกซิเดสจะสามารถออกซิไดซ์รีเอเจนต์เหล่านี้ ทำให้เห็นเป็นสีน้ำเงินเข้ม

<u>การอ่านผล</u>

ผลบวก : เชื้อเกิดสีม่วงหรือสีน้ำเงินเข้ม

ผลลบ : ไม่เกิดการเปลี่ยนสีของเชื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.11 การทดสอบการผลิตเอนไซม์คะตะเลส (Catalase enzyme) (นันทนา, 2537)

การทดสอบการผลิตเอนไซม์คะตะเลส(Catalase enzyme) เป็นการทดสอบเพื่อจำแนกแบคทีเรียที่สามารถผลิตเอนไซม์คะตะเลส โดยปกติในขบวนการหายใจแบบใช้ออกซิเจน อะตอมของไฮโดรเจนจะรวมตัวกับออกซิเจนทำให้เกิดไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (H_2O_2) ซึ่งเป็นอันตรายต่อเซลล์ แต่แบคทีเรียส่วนใหญ่สามารถผลิตเอนไซม์คะตะเลส เพื่อย่อยสลายไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์แตกออกให้ก๊าซออกซิเจนและน้ำ ดังสมการ

การทดสอบการผลิตเอนไซม์คะตะเลสนี้มีประโยชน์ในการจำแนกแบคทีเรียสกุล *Staphylococcus* ออกจากสกุล *Streptococcus* spp. โดยที่ *Staphylococcus* ให้เอนไซม์คะตะเลส แต่ *Streptococcus* spp. ไม่ให้และแบคทีเรีย*Mycobacterium spp.* ทุกชนิด ยกเว้น *M. gastri* และ *M. tuberculosis* สายพันธุ์ที่ดื้อต่อยาไอโซไดอาซิด (isodiazid) สามารถผลิตเอนไซม์นี้ได้

การอ่านผล

ผลบวก : มีฟองก๊าซเกิดขึ้นทันที

ผลลบ : ไม่มีฟองก๊าซเกิดขึ้นทันที

2.12 การจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยสมบัติทางชีวเคมีด้วย Analytical Profile Idex (API)

ชุดทดสอบ API เป็นชุดทดสอบสำหรับจำแนกชนิดของเชื้อจุลินทรีย์ในกลุ่ม *Enterobacteriaceae* และเป็นแบคทีเรียแกรมลบ รูปท่อน โดยอาศัยหลักการทดสอบทางชีวเคมี 21ชนิด โดย Strip ของชุดทดสอบ API เป็นแถบพลาสติกประกอบด้วยหลุมหรือช่องที่บรรจุสารเคมีชนิดแห้ง (dehydrated substrates) จำนวน 21 ช่อง ใช้สำหรับทดสอบคุณสมบัติของเชื้อจุลินทรีย์ เมื่อเติมสารละลายของเชื้อลงไปในช่องที่บรรจุสารเคมีเชื้อจะสามารถเจริญและใช้สารเหล่านี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น เช่น การเปลี่ยนสีความขุ่นหลังจากบ่มเพาะเชื้อนำมาเติมสารทดสอบลงไป จากนั้นให้ทำการอ่านผล และบันทึกผลที่ได้จากการทดสอบนำไปแปรผลโดยใช้โปรแกรม API web เพื่อระบุชนิดของเชื้อจุลินทรีย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.12.1 ชุดทดสอบ API 20 E

ชุดทดสอบ API 20 E เป็นชุดทดสอบที่จำเพาะต่อเชื้อแบคทีเรียแกรมลบ และไม่มีการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส โดยต้องบ่มเชื้อที่อุณหภูมิ 37 องศาเซลเซียส ก่อนทำการอ่านผล

รูปที่ 2.19 ชุดทดสอบ API 20 E

2.12.2ชุดทดสอบ API 20 NE

ชุดทดสอบAPI 20 NE เป็นชุดทดสอบที่จำเพาะต่อเชื้อแบคทีเรียแกรมลบ และมีการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส โดยต้องบ่มเชื้อที่อุณหภูมิ 30 องศาเซลเซียส ก่อนทำการอ่านผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

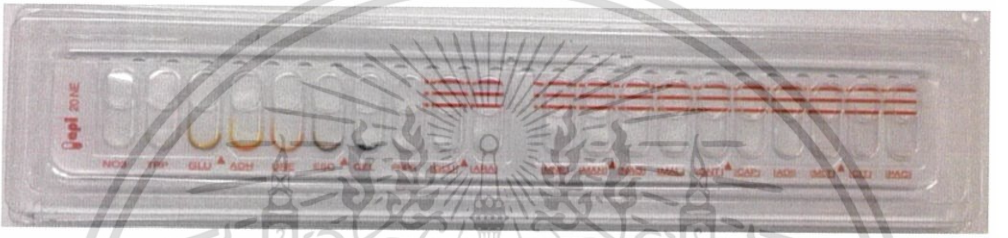

รูปที่ 2.20 ชุดทดสอบ API 20 NE

2.13 ความต้องการสารอาหารของแบคทีเรีย

แบคทีเรียต้องการสารอาหารเพื่อใช้ในการเจริญเติบโตดังต่อไปนี้

2.13.1 พลังงาน (Energy)

- แหล่งพลังงานจากแสง แบคทีเรียที่ได้พลังงานจากแสงเรียกว่า Phototroph
- แหล่งพลังงานจากกระบวนการออกซิเดชั่น (Oxidation) ของสารเคมีแบคทีเรียที่ได้พลังงานจากกระบวนการออกซิเดชันเรียกว่า Chemotroph

2.13.2 แหล่งคาร์บอน (Carbon Sources)

แหล่งคาร์บอนอยู่ในรูปของคาร์บอนไดออกไซด์และสารอินทรีย์ แบคทีเรียที่ต้องการสารอาหารในรูปของสารอนินทรีย์สามารถเปลี่ยนคาร์บอนไดออกไซด์เป็นคาร์โบไฮเดรต เรียกว่า Autotroph ถ้าได้พลังงานจากแสงอาทิตย์ด้วยเรียกว่า Photoautotroph ถ้าได้พลังงานจากการออกซิเดชันของสารเคมีด้วยเรียกว่า Chemoautotroph ส่วนแบคทีเรียที่ต้องการสารอาหารในรูปของสารอินทรีย์เรียกว่า Heterotroph

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.13.3 แหล่งของอิเล็กตรอน (Electron Sources)

แบคทีเรียต้องการอิเล็กตรอนเพื่อใช้ในกระบวนการเมตาบอลิซึม พวกที่ใช้สารอินทรีย์เป็นแหล่งอิเล็กตรอนเรียกว่า Lithotroph ส่วนพวกที่ใช้สารอินทรีย์เป็นแหล่งอิเล็กตรอนเรียกว่า Organotroph

2.13.4 แหล่งไนโตรเจน (Nitrogen sources)

แหล่งของไนโตรเจนมีทั้งสารอินทรีย์และอนินทรีย์แหล่งที่เป็นสารอินทรีย์เช่น กรดอะมิโน เพปไทด์ โปรตีน แหล่งที่เป็นสารอนินทรีย์ เช่น เกลือไนไตรท์ ไนเตรต หรือแอมโมเนียม

2.13.5 แหล่งของออกซิเจน ซัลเฟอร์และฟอสฟอรัส

ออกซิเจนได้มาจากหลายแหล่ง เช่น น้ำและสารอาหารแหล่งของซัลเฟอร์อาจอยู่ในรูปของสารอินทรีย์หรือสารอนินทรีย์ซัลเฟอร์มีความจำเป็นในการสังเคราะห์กรดอะมิโนบางชนิดแหล่งของฟอสเฟตอาจอยู่ในรูปของฟอสเฟตที่เป็นองค์ประกอบของกรดนิวคลีอิค นิวคลีโอไทด์ ฟอสโฟลิปิด กรดไทโคอิกและสารอื่น ๆ

2.13.6 ไอออนของโลหะหนัก

ไอออนของโลหะหนักมีความจำเป็นต่อการเจริญตามปกติของแบคทีเรียเช่น K^{+}, Mg^{2+}, Ca^{2+}, Fe^{2+} เป็นต้น ซึ่งบางชนิดจัดเป็น Co factor ที่สำคัญของเอนไซม์ต่าง ๆ

2.13.7 วิตามิน

แบคทีเรียต้องการวิตามินในปริมาณน้อยแต่วิตามินมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการเจริญเติบโตมากโดยทำหน้าที่เป็นโคเอนไซม์ในปฏิกิริยาต่าง ๆ แบคทีเรียบางชนิดสามารถสังเคราะห์วิตามินได้จากอาหารเลี้ยงเชื้อ

2.14 เทคนิคการคงสภาพและการเก็บรักษาเชื้อ

การเก็บรักษาจุลินทรีย์ในสภาพที่ยังมีชีวิตอยู่ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเก็บรักษายืนให้คงไว้ตลอดไป และสามารถนำมาใช้ได้เมื่อต้องการ เพราะในธรรมชาติจุลินทรีย์อาจสูญพันธุ์และกลายพันธุ์ได้ทุกเวลา ซึ่งหมายถึงการสูญเสียแหล่งพันธุกรรมที่มีคุณค่าไปซึ่งไม่อาจนำกลับมาได้อีก เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยหรือปฏิบัติทางพันธุวิศวกรรมได้แก่ หน่วยงานระหว่างประเทศที่ให้การสนับสนุนการเก็บรักษาจุลินทรีย์แก่ประเทศต่างๆ คือ MIRCEN (Microbiological Resource Center) และ World Federation for Culture Collections (WFCC) และสถาบันเก็บรักษาเชื้อในแต่ละประเทศ เช่น American Type Culture Collections (ATCC), Northern Research Center (NRRL) ของสหรัฐอเมริกา และ National Collection of Type Culture (NCTC) ใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อังกฤษ สำหรับในประเทศไทยมีศูนย์เก็บรักษาจุลินทรีย์อยู่ที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เรียกว่า Bangkok-MIRCEN

หลังจากการแยกเชื้อจุลินทรีย์จากเชื้อผสม (mixed culture) ให้เป็นเชื้อบริสุทธิ์ (pure culture) ขั้นตอนต่อไปคือ การเพาะเชื้อบนอาหารแข็งหรืออาหารวุ้นในจานเพาะเชื้อ (plate หรือ petridish) หรือบนอาหารวุ้นเอียง (agar slant) และถ่ายโอนสู่อาหารใหม่ทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน เพื่อให้เชื้อดำรงชีวิตอยู่ได้ ช่วงระยะเวลาในการถ่ายโอนขึ้นอยู่กับภาวการณ์สะสมของเสียและอัตราการเจริญของจุลินทรีย์ ช่วงระยะเวลาการถ่ายโอนเชื้อสู่อาหารใหม่จะสั้นเข้า บางครั้งมีการถ่ายโอนจุลินทรีย์ลงบนอาหารเพาะเชื้อคงสภาพ (maintenance media) ซึ่งเป็นอาหารเพาะเชื้อที่ใช้เก็บรักษาจุลินทรีย์ให้มีชีวิตอยู่ได้ แต่มีการเจริญน้อยมาก เพื่อลดปริมาณการใช้อาหารและการสะสมของเสีย ทำให้เชื้ออยู่ได้นานขึ้น หรือช่วงระยะเวลาการถ่ายโอนสู่อาหารใหม่ยืดเวลายาวนานขึ้น การเก็บรักษาเชื้อควรทำการเพาะเชื้อบนอาหารวุ้นเอียง 2 หลอดๆหนึ่งเป็นเชื้อใช้งาน (working culture) เก็บรักษาเชื้อไว้สำหรับงานเพาะเลี้ยงเชื้อที่ทำอยู่เป็นประจำ ส่วนอีกหลอดเป็นเชื้อเก็บสะสม (stock culture) เก็บรักษาเชื้อไว้ใช้ระยะยาวหรือเป็นคลังของเชื้อ ถ้าต้องการเก็บรักษาเชื้อไว้เป็นระยะเวลายาวนาน อาจใช้กรรมวิธีการทำให้เชื้อแห้งโดยเร็วในสภาพเยือกแข็ง (freeze-drying)

2.14.1 การเก็บรักษาในหลอดอาหารเลี้ยงเชื้อ

เป็นวิธีที่ง่ายที่สุด และมักใช้ในห้องปฏิบัติการทั่วไป เป็นการเก็บในระยะเวลาอันสั้น โดยการนำเชื้อมาเลี้ยงในหลอดอาหาร เมื่อเชื้อเจริญสูงสุดและจะเข้าสู่ระยะที่จะตายลงต้องทำการถ่ายเชื้อสู่อาหารหลอดใหม่ ซึ่งระยะที่จะต้องถ่ายเชื้อแต่ละครั้งจะแตกต่างกันไป แล้วแต่ชนิดของจุลินทรีย์และชนิดของอาหารที่ใช้ ซึ่งอาจจะแตกต่างกันมีตั้งแต่หนึ่งสัปดาห์ถึงหกเดือน การเก็บหลอดเลี้ยงเชื้อไว้ในที่เย็น เช่น ตู้เย็นและการใช้ฝาเกลียวปิดแน่นแทนจุกสำลีจะทำให้เชื้อเจริญช้าลง อากาศไม่ผ่านเข้าออก ทำให้อาหารเลี้ยงเชื้อแห้งช้าลง หรือปิดทับผิวหน้าอาหารเลี้ยงเชื้อด้วยพาราฟินเหลว (liquid paraffin) เป็นการยืดอายุการเก็บรักษาเชื้อออกไปได้อีก แต่ในการถ่ายเชื้อบ่อยๆมักจะทำให้เกิดผลเสียหาย เช่น เกิดการปนเปื้อนจากเชื้ออื่น (contamination) เกิดความผิดพลาดหรือสับสนในการถ่ายเชื้อแต่ละชนิดตลอดจนต้องเสียเวลา แต่อย่างไรก็ตามวิธีนี้จำเป็นสำหรับเชื้อบางชนิดที่ใช้วิธีอื่นๆ เก็บรักษาไม่ได้ เช่น เชื้อที่ไม่ทนทานต่ออุณหภูมิที่เย็นจัดหรือความแห้ง

2.14.2 การเก็บรักษาจุลินทรีย์ในสภาพแห้ง (drying)

จุลินทรีย์ในสภาพแห้งจะทำให้มีอัตราเมตาบอลิซึมต่ำลงทำให้จุลินทรีย์มีชีวิตอยู่ได้นานขึ้น นิยมเก็บรักษาจุลินทรีย์โดยให้จุลินทรีย์อยู่ร่วมกับตัวรองรับ (medium) เช่น ดิน ทราย หรือ ซิลิกาเจล ซึ่งจะทำให้สะดวกในการนำจุลินทรีย์มาใช้ ในทำนองเดียวกันก็มีจุลินทรีย์บางชนิดที่จะตายได้ง่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในสภาพแห้งหรือขาดน้ำ เช่น เชื้อ*Vibrio* spp. และ *Pseudomonas* spp. ดังนั้นจะเก็บรักษาโดยวิธีนี้ไม่ได้ผล การเก็บรักษาจุลินทรีย์โดยวิธีทำให้แห้งนี้นิยมปฏิบัติน้อยกว่าวิธีอื่นๆ จะใช้กับจุลินทรีย์ที่ไม่สามารถทนทานต่อสภาพเย็นจัด (freezing) ได้ และจะใช้กับจุลินทรีย์ที่มีสปอร์ มีการใช้สารบางชนิด เช่น หางนมผง (skimmed milk) หรือโซเดียมกลูตาเมท 10 เปอร์เซ็นต์ ผสมลงไปกับน้ำเลี้ยงจุลินทรีย์ก่อนทำให้แห้ง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บรักษาจุลินทรีย์ให้ดีขึ้น

2.14.3 การเก็บจุลินทรีย์ในสภาพแช่แข็ง (freezing)

วิธีการเก็บรักษาทำโดยการเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์บนอาหารวุ้น เมื่อเชื้อเจริญดีแล้วจึงผสมเชื้อกับสารป้องกันไม่ให้เซลล์ถูกทำลายในขณะแช่แข็ง (cryoprotective agent) เช่น กลีเซอรอลหรือ ไดเมทิลซัลออกไซด์ผสมให้เข้ากันแล้วถ่ายใส่หลอดขนาดเล็ก (cryoyube) ปิดฝาหลอดให้สนิท นำเข้าเครื่องลดอุณหภูมิโดยใช้อัตราการลดอุณหภูมิ 1 องศาเซลเซียสต่อนาที เมื่ออุณหภูมิลดลงถึง -20 องศาเซลเซียส จึงนำไปเก็บในถังบรรจุไนโตรเจนเหลว (-196 องศาเซลเซียส) วิธีการนี้ใช้เก็บจุลินทรีย์ได้แทบทุกชนิด มีอายุการเก็บรักษาได้ยาวนาน

2.14.4 การเก็บจุลินทรีย์โดยวิธีไลโอฟีไลเซชัน (lyophilization)

วิธีการเก็บรักษาทำโดยการเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์บนอาหารวุ้น เมื่อเชื้อเจริญดีแล้วจึงผสมของเหลวตัวกลาง (freeze-drying suspending fluids) เช่น horse serum หรือ skimmed milk จากนั้นถ่ายซัสเพนชันเชื้อเล็กน้อยใส่ในหลอดแอมพูล (ampule) ที่มรสลากชื่อเชื้ออยู่ภายใน จากนั้นนำเข้าเครื่อง lyophilizerซึ่งจะทำให้เชื้ออยู่ในสภาพเย็นจัด (-30 องศาเซลเซียส) และแข็งตัวในสภาพสุญญากาศ การปฏิบัติจะต้องกระทำภายใต้สภาพที่ปลอดเชื้อทุกขั้นตอน ซึ่งการเก็บรักษาเชื้อโดยวิธีนี้จะทำให้จุลินทรีย์คงสภาพมีชีวิตอยู่ได้นานนับเป็นสิบปี

2.14.5 การเก็บรักษาเชื้อภายใต้น้ำมัน

การเก็บรักษาเชื้อด้วยวิธีนี้ต้องเพาะเลี้ยงเชื้อในหลอดอาหารเอียง (Agar Slope Culture) หรือภายในอาหารวุ้น (Stab Culture) ก่อน เมื่อเชื้อเจริญแล้วเทพาราฟินเหลว หรือมิเนอรอลออยที่ปลอดเชื้อปิดทับเชื้อโดยใช้ตู้อบที่อุณหภูมิ 160 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 2 ชั่วโมง (Hot Air Oven) หรือใช้หม้อนึ่งภายใต้ความดัน 80-100 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 2-3 วัน

2.15 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Rashid (2015) ได้ทำการศึกษาฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระของสารทุติยภูมิที่ได้จากแบคทีเรียเอนโดไฟต์ *Bacillus megaterium* ที่คัดแยกจากรากของต้นข้าวสาลีในประเทศอิรักโดยใช้เอทิลอะซิเตทเป็นตัวทำละลาย โดยทดสอบด้วยวิธี DPPH พบว่าฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระของสารทุติยภูมิจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

B. megaterium ทุกระดับความเข้มข้นจาก 1.95 ถึง 1000 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร มีฤทธิ์ที่ดีมาก (20-80%)

Krishnan และคณะ (2012) ได้ทำการศึกษาการแยกแบคทีเรียเอนโดไฟต์จากมะละกอทั้งหมด 4 สายพันธุ์ สามารถคัดแยกแบคทีเรียได้ 3 ตัวได้แก่ *Bacillus* (PE-LR-1และPE-LR-3) และ *Kocuria* (PE-LR-2) ซึ่งได้ทำการเก็บผลมาทดสอบหาเปอร์เซ็นต์การต้านอนุมูลอิสระทุกๆ 20, 23, 27 และ 31 ชั่วโมง พบว่าแบคทีเรียเอนโดไฟต์สายพันธุ์ *Bacillus* (PE-LR-3) นั้นให้ค่าเปอร์เซ็นต์การต้านอนุมูลอิสระสูงที่สุดมีค่าประมาณ 61.2 %

Lanna-Filho และคณะ (2013) ได้ทำการศึกษาโปรตีนที่สกัดได้จากเอนโดไฟต์ *Bacillus amyloliquefaciens* (BA) and *Bacillus pumilus* (BP) จาก ลำต้นของมะเขือเทศ พบว่า สารสกัดโปรตีนนี้สามารถช่วยป้องกันโรคพืชจาก *Xanthomonas vesicatoria* ได้ และยังช่วยเพิ่มการสร้างเอนไซม์ peroxidase (POD) และเอนไซม์ polyphenol oxidase (PPO)

Huang และ คณะ (2007) ได้ทำการศึกษาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกและฤทธิ์การต้านทานอนุมูลอิสระจากเชื้อราที่ทำการคัดแยกจากพืชสมุนไพร พบว่าความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระมีความสัมพันธ์กับปริมาณสารฟีนอลิกทั้งหมด หมายความว่าสารฟีนอลิกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสารต้านอนุมูลอิสระของเอนโดไฟต์ และนอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าเชื้อราสามารถสร้างสารเมตาบอไลต์ที่เป็นแหล่งของสารต้านอนุมูลอิสระได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.1 วัสดุและอุปกรณ์

3.1.1 วัสดุ

1. แป้งถั่วเขียวยี่ห้อ ต้นสน
2. แป้งมันฝรั่งยี่ห้อ มือที่ 1

3.1.2 สารเคมีและอาหารเลี้ยงเชื้อ

1. เอทานอลความเข้มข้น 95% (RCI-Labscan, Thailand)
2. กรดแอสคอร์บิก (Fisher Chemical, UK)
3. 2,2-Diphenyl-1-picrylhydrazyl(DPPH) (Sigma-Aldrich, USA)
4. Folin-Ciocalteu phenol reagent (Sigma-Aldrich, USA)
5. กรดแกลลิก (SRL, India)
6. โซเดียมคาร์บอเนต (Na_2CO_3) (APSAjax Finechem, USA)
7. สีย้อมคริสตัลไวโอเลต
8. สารละลายไอโอดีน
9. สีย้อมซาฟานิน
10. N,N-Dimethyl-p-phenylenediamine (DMPD)(Acros Organics, USA)
11. ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์เข้มข้น3%
12. พาราฟินเหลว
13. สูตรอาหาร NA (ภาคผนวก ก)
14. สูตรอาหาร NB (ภาคผนวก ก)
15. สูตรอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง (ภาคผนวก ก)

3.1.3 อุปกรณ์และเครื่องมือ

1. เครื่องอัลตราโซนิก (CREST, New York)
2. ตู้บ่มเชื้อ (Memmert, Germany)
3. เครื่องเขย่า (Oskon, U.S.A)
4. ตู้อบลมร้อน (ConthermThermotec2000, Germany)
5. เครื่องนึ่งฆ่าเชื้อ (Autoclave) (TOMY รุ่น ES-315, Japan)
6. ตู้เขี่ยเชื้อ (Holten Lamina, Denmark)
7. เครื่องเหวี่ยงแยก (Falcon 6/300, U.K.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. เครื่องกลั่นระเหยสารแบบหมุน (Rotary evaporator) (Heidolph, Germany)
9. เครื่องอ่านปฏิกิริยาบนไมโครเพลท (Unicoรุ่น UV-2800A, USA)
10. ฟลาสก์รูปชมพู่ขนาด 500 มิลลิลิตร (SCHOTT,Germany)
11. บีกเกอร์ขนาด 500 มิลลิลิตร (SCHOTT,Germany)
12. ปาสเตอร์ปิเปต (Hirschmann Laborgerate)
13. กระบอกตวงขนาด 250 มิลลิลิตร
14. ขวดรีเอเจนต์ขนาด 500 มิลลิลิตร
15. ปิเปต ขนาด 5 มิลลิลิตร
16. 96-well plate
17. จานเพาะเชื้อ
18. แท่งแก้วคนสาร
19.ลวดเขี่ยเชื้อ
20. ตะเกียงแอลกอฮอล์
21. ตะแกรงใส่หลอดทดลอง
22. สไลด์ (Pearl, Chaina)
23. เครื่องชั่ง (Sartonius)
24. ช้อนตักสาร
25. ถ้วยกระดาษสำหรับชั่งสาร

3.1.4 เชื้อแบคทีเรีย

เชื้อแบคทีเรียที่นำมาศึกษาเป็นแบคทีเรียเอนโดไฟต์บริสุทธิ์ที่คัดแยกได้จากผลมะเขือเทศโดยนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังจำนวน 18 ไอโซเลต

3.2 วิธีการทดลอง

3.2.1 การถ่ายเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์จากหัวเชื้อบริสุทธิ์

นำเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์บริสุทธิ์ทั้ง 18 ไอโซเลต มาถ่ายเชื้อลงบนเพลทที่มีอาหาร NA เพื่อศึกษาต่อไป มีวิธีการดังนี้

3.2.1.1 นำลูปเผาไฟจนร้อนแดงและทิ้งให้ลูปเย็น

3.2.1.2 ทำการเขี่ยเชื้อจากหลอดที่มีเชื้อบริสุทธิ์ถ่ายเชื้อลากแนวขวางลงบนอาหาร NA

3.2.1.3 นำไปบ่มที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 24 ชั่วโมง ไว้รอทดสอบต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 การศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาของแบคทีเรีย

3.2.2.1 การศึกษาลักษณะการเจริญของแบคทีเรียบนผิวหน้าอาหาร NA

ศึกษาจากลักษณะต่าง ๆ ของโคโลนีได้แก่สังเกตขนาดสีการยกตัวลักษณะพื้นผิว รูปร่างขอบและความสามารถในการส่องผ่านของแสงของโคโลนี

3.2.2.2 การศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาของแบคทีเรียภายใต้กล้องจุลทรรศน์

นำเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต มาศึกษาลักษณะทางสัญฐานวิทยาภายใต้กล้องจุลทรรศน์โดยวิธีการย้อมสีแกรม (Gram's stain) ที่ดัดแปลงมาจาก กัญจนา ธีระกุล และคณะ (2544) มีวิธีการดังนี้

1. ทำความสะอาดสไลด์ให้ปราศจากคราบไขมัน ทดสอบว่าสไลด์นั้นไม่มีไขมันติดอยู่โดยหยดน้ำลงบนสไลด์ น้ำจะแผ่กระจาย

2. ใช้ลูปเขี่ยเชื้อจุ่มน้ำแตะลงบนสไลด์ 1-2 ลูป แล้วใช้ลูปที่เผาไฟเพื่อฆ่าเชื้ออื่นแล้วเขี่ยเชื้อที่เจริญบนอาหารแข็งให้ติดลวดเขี่ยเชื้อเล็กน้อย แตะเชื้อลงบนหยดน้ำแล้วสเมียร์ให้กระจายเป็นวงเล็ก ๆ ทิ้งไว้ให้รอยสเมียร์แห้งเองและทำการตรึงเซลล์ด้วยความร้อน

3. หยดสีคริสตัลไวโอเลตให้ท่วมรอยสเมียร์ ทิ้งไว้นาน 1 นาที

4. เทสีที่เหลือค้างบนสไลด์ทิ้งชะด้วยสารละลายไอโอดีน หลังจากนั้นหยดสารละลายไอโอดีนให้ท่วมรอยสเมียร์และทิ้งไว้นาน 1 นาที

5. เทสารละลายไอโอดีนทิ้งชะด้วยสารละลายแอลกอฮอล์เข้มข้น 95% จนกระทั่งไม่มีสีม่วงละลายออกมา แต่อย่าให้เกิน 20 วินาทีล้างน้ำทันทีโดยให้น้ำผ่านเบา ๆ

6. ซับด้วยกระดาษซับแล้วย้อมทับด้วยการหยดสีซาฟานินโอให้ท่วมรอยสเมียร์ทิ้งไว้นาน 1 นาที

7. เทสีทิ้ง ล้างด้วยน้ำซับด้วยกระดาษซับ วางทิ้งไว้ให้แห้ง

8. นำไปตรวจดูใต้กล้องจุลทรรศน์ที่กำลังขยาย 1000 เท่า

3.2.3 การทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์ไซโตโครมออกซิเดส (Cytochrome oxidase enzyme)

นำเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต มาทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์ไซโตโครมออกซิเดส โดยวิธี Oxidase test ที่ดัดแปลงมาจาก นันทนาและคณะ (2537) มีวิธีการดังนี้

3.2.3.1 เตรียมสารละลาย DMPD เข้มข้น 1%ในน้ำเกลือที่ผ่านการฆ่าเชื้อแล้ว

3.2.3.2 นำลูปเขี่ยเชื้อที่ผ่านการเผาไฟให้ร้อนแดง รอให้เย็น

3.2.3.3 เขี่ยโคโลนีเดี่ยวของแบคทีเรียเอนโดไฟต์แตะลงบนกระดาษกรอง

3.2.3.4 หยดสารละลายDMPDลงบนเชื้อ 1 หยด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3.5 สังเกตการเปลี่ยนแปลงหากเปลี่ยนเป็นสีม่วงภายใน 20 วินาที บันทึกผลเป็นบวก เปลี่ยนเป็นสีม่วงหลัง 20 วินาที บันทึกผลเป็นลบ

3.2.4 การทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์คะตะเลส (Catalase enzyme)

นำเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต มาทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์คะตะเลส โดยวิธี Catalase test ที่ดัดแปลงมาจาก นันทนาและคณะ (2537) มีวิธีการดังนี้

3.2.4.1 นำลูปเขี่ยเชื้อที่ผ่านการเผาไฟให้ร้อนแดง รอให้เย็น

3.2.4.2 เขี่ยโคโลนีเดี่ยวของแบคทีเรียเอนโดไฟต์แตะลงบนสไลด์

3.2.4.3 หยดสารละลายไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (H_2O_2) เข้มข้น 3 % ลงบนเชื้อ

3.2.4.4 สังเกตการเปลี่ยนแปลงหากเกิดฟองก๊าซ บันทึกผลเป็นบวก ไม่เกิดฟองก๊าซบันทึกผลเป็นลบ

3.2.5 การจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยสมบัติทางชีวเคมีด้วย Analytical Profile Idex(API)

3.2.5.1 ชุดทดสอบ API20E

1. เขี่ยเชื้อแบคทีเรียที่แยกบริสุทธิ์แล้วลงในหลอดทดลองที่มีน้ำเกลือ 0.85% ที่ผ่านการฆ่าเชื้อแล้วปริมาตร 5 ml ให้ได้ความขุ่นเท่ากับ McFarland No. 0.5

2. เติมน้ำกลั่นในกล่องพลาสติกสำหรับบ่มเชื้อ (incubation box)

3. นำ strip วางลงในกล่องพลาสติกสำหรับบ่มเชื้อ (incubation box) ที่เติมน้ำกลั่นแล้ว

4. ใช้ปาสเตอร์ปิเปตดูดสารละลายแบคทีเรียลงในกระเปาะของ stripทุกช่อง แต่สำหรับช่อง CIT VP และ GEL ให้เติมสารละลายเชื้อจนเต็มกระเปาะ (ระวังอย่าให้เกิดฟองอากาศ)

5. หยด mineral oil ปิดทับจนเต็มกระเปาะ สำหรับช่องที่มีสัญลักษณ์ขีดเส้นใต้ซึ่งได้แก่ช่อง ADH,LDC, ODC, H_2S, และ URE

6. ปิดฝากล่องนำไปบ่มที่อุณหภูมิ 30 องศาเซลเซียสนาน 18-24 ชั่วโมง

7.อ่านผล strip โดยอ่านผลของกระเปาะที่ไม่ได้หยด reagent แล้วบันทึกผลลงในกระดาษบันทึกผล

8. หยด reagent ลงในกระเปาะของ strip ดังนี้

8.1) หยด TDA reagent 1 หยดลงในช่อง TDA แล้วอ่านผลทันที

8.2) หยด JAMES หรือ Covacs reagent 1 หยด ลงในช่องIND แล้วอ่านผลทันที

8.3) หยด VP1 reagent และVP2 reagent อย่างละ 1 หยด ลงในช่อง VP

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. บันทึกสีที่เกิดขึ้นแล้วนำไปแปรผลโดยใช้โปรแกรม API WEP

3.2.5.2 ชุดทดสอบ API20NE

1. เขี่ยเชื้อแบคทีเรียที่แยกบริสุทธิ์แล้วลงในหลอดทดลองที่มีน้ำเกลือ 0.85% ที่ผ่านการฆ่าเชื้อแล้ว ปริมาตร 5 ml ให้ได้ความขุ่นเท่ากับ McFarland No. 0.5

2. เติมน้ำกลั่นในกล่องพลาสติกสำหรับบ่มเชื้อ (incubation box)

3. นำ strip วางลงในกล่องพลาสติกสำหรับบ่มเชื้อ (incubation box) ที่เติมน้ำกลั่นแล้ว

4. ใช้ปาสเตอร์ปิเปตดูดสารละลายแบคทีเรียลงในกระเปาะของ strip ทุกช่อง แต่สำหรับช่อง GLU ถึงช่อง PAC ให้เติมสารละลายเชื้อจนเต็มกระเปาะ (ระวังอย่าให้เกิดฟองอากาศ)

5. หยด mineral oil ปิดทับจนเต็มกระเปาะ สำหรับช่องที่มีสัญลักษณ์ขีดเส้นใต้ซึ่งได้แก่ช่อง GLU, ADHและ URE

6. ปิดฝากล่องนำไปบ่มที่อุณหภูมิ 29 ± 2 องศาเซลเซียส นาน 48ชั่วโมง

7. บันทึกผลปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นในช่อง GLU, ADH , URE , ESC , GEL และ PPG

8. หยด reagent ลงในกระเปาะของ strip ดังนี้

8.1) หยด NIT1 และ NIT2 จำนวน 1 หยดลงในช่อง NO_3 สังเกตผลหลังจากผ่านไป 5 นาที

8.2) หยด JAMES reagent 1 หยด ลงในช่อง TRPแล้วสังเกตผลทันที

9. บันทึกผลที่เกิดขึ้นแล้วนำไปแปรผลโดยใช้โปรแกรม API WEP

3.2.6 การเลี้ยงแบคทีเรียเอนโดไฟต์

3.2.6.1 การเตรียมหัวเชื้อของแบคทีเรีย

1. เตรียมอาหารเหลว NB ในฟลาสก์รูปชมพู่ขนาด 500 มิลลิลิตร ฟลาสก์ละ 150 มิลลิลิตร จากนั้นนำอาหารที่เตรียมได้ไปนึ่งฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 15 นาที

2. นำลูปไปผ่านเปลวไฟจนร้อนแดง รอให้ลูปเย็น แล้วเขี่ยแบคทีเรีย 1 โคโลนี ใส่ลงไปในอาหารด้วยเทคนิคปลอดเชื้อ

3. นำไปเพาะเลี้ยงที่อุณหภูมิห้อง ที่อัตราการเขย่า 150 รอบต่อนาที เป็นเวลา 24 ชั่วโมง

3.2.6.2 การเพาะเลี้ยงแบคทีเรียเพื่อเพิ่มปริมาณในอาหารเหลวที่มีการเติมแป้ง

1. เตรียมอาหารเหลว NB ในฟลาสก์รูปชมพู่ขนาด 500 มิลลิลิตร ฟลาสก์ละ 200 มิลลิลิตร โดยมีการเติมแป้งถั่วเขียว และแป้งมันฝรั่งความเข้มข้น 5 10 และ 15 กรัมต่อลิตร ลงไปในแต่ละฟลาสก์ จากนั้นนำอาหารที่เตรียมได้ไปนึ่งฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 15 นาที

2. เติมหัวเชื้อแบคทีเรียที่เตรียมไว้ (จากข้อ 3.2.6.1) ลงไป 4 มิลลิลิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. นำไปเพาะเลี้ยงที่อุณหภูมิห้อง ที่อัตราการเขย่า 150 รอบต่อนาที เป็นเวลา 5 วัน

3.2.6.3 การเก็บเกี่ยวเซลล์แบคทีเรียและสารเมตาบอไลต์ภายนอกเซลล์

1. นำสารละลายเซลล์ที่เพาะเลี้ยงครบ 5 วัน ไปปั่นเหวี่ยงที่ความเร็วรอบ 8,600 รอบต่อนาที อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 20 นาที เพื่อแยกเซลล์แบคทีเรียออกจากอาหารเหลว

2. เก็บอาหารเหลวไว้ในขวดเก็บตัวอย่าง เพื่อนำไปศึกษาต่อไป

3. ล้างตะกอนเซลล์ด้วยน้ำกลั่น โดยนำไปปั่นเหวี่ยงที่ความเร็วรอบ 8,600 รอบต่อนาที อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 10 นาที ทำซ้ำ 2 ครั้ง

4. นำตะกอนเซลล์ไปอบเพื่อหาน้ำหนักแห้งที่แน่นอนที่ตู้อบลมร้อนอุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมงทิ้งให้เย็นในเดซิเคเตอร์ และนำมาชั่งน้ำหนักจนมีน้ำหนักคงที่

3.2.6.4 การสกัดสารเมตาบอไลต์ภายในเซลล์

1. นำเซลล์แห้งของแบคทีเรียมาสกัดด้วยเอทานอล โดยใช้เครื่องอัลตราโซนิก เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

2. นำไปปั่นเหวี่ยงที่ความเร็วรอบ 8,600 รอบต่อนาที อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 20 นาที

3. ทำการแยกสารสกัดออกจากตัวทำละลายด้วยเครื่องกลั่นระเหยสารแบบหมุน

4. เก็บสารสกัดใส่ขวดสีชา เพื่อนำไปทดสอบฤทธิ์ทางชีวภาพต่อไป

3.2.7 การวิเคราะห์หาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด(Total phenolic content)

นำสารสกัดเมตาบอไลต์ภายนอกและภายในเซลล์ของแบคทีเรียทั้ง 6 ไอโซเลตมาทำการวิเคราะห์ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดด้วยวิธี Folin-Ciocalteu ที่ดัดแปลงมาจาก Kalkan และคณะ (2015) มีวิธีการวิเคราะห์ดังนี้

1. เตรียมสารละลาย Folin-Ciocalteu phenol reagent เข้มข้น 10% โดยปริมาตร โดยปิเปต Folin-Ciocalteu phenol reagent 5 มิลลิลิตร แล้วปรับปริมาตรด้วยน้ำกลั่นให้มีปริมาตร 50 มิลลิลิตร ในขวดปรับปริมาตรที่หุ้มด้วยฟอยล์กันแสง

2. เตรียมสารละลายโซเดียมคาร์บอเนตเข้มข้น 7.5 %โดยมวลต่อปริมาตร โดยชั่งโซเดียมคาร์บอเนต 3.75 กรัม แล้วปรับปริมาตรด้วยน้ำกลั่นให้มีปริมาตร 50 มิลลิลิตร ในขวดปรับปริมาตร

3.2.7.1 สารสกัดภายนอกเซลล์

1. เตรียมสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิก ความเข้มข้น 1000ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร โดยชั่งกรดแกลลิก 0.001 กรัม แล้วปรับปริมาตรด้วยเอทานอลให้มีปริมาตร 1 มิลลิลิตร ในขวดปรับปริมาตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เจือจางให้มีความเข้มข้นในช่วง 20 – 200ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ดังตาราง3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงการเจือจางสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกให้มีความเข้มข้นในช่วง 20 – 200 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ความเข้มข้น (ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร)	สารละลายกรดแกลลิก (มิลลิลิตร)	เอทานอลเข้มข้น 95 % (มิลลิลิตร)
1000	-	-
200	0.20	0.80
180	0.18	0.82
160	0.16	0.84
140	0.14	0.86
120	0.12	0.88
100	0.10	0.90
80	0.08	0.92
60	0.06	0.94
40	0.04	0.96
20	0.02	0.98
0	-	1

3. ปิเปตสารสกัดภายนอกเซลล์ ปริมาตร 0.016 มิลลิลิตร ลงใน 96-well plate

4. ปิเปต Folin-Ciocalteu phenol reagent ปริมาตร 0.064 มิลลิลิตร ลงในแต่ละหลุม

5. ปิเปตสารละลายโซเดียมคาร์บอเนต ปริมาตร 0.040 มิลลิลิตร ลงในแต่ละหลุม

6. ปิเปตน้ำกลั่น ปริมาตร 0.080 มิลลิลิตร ลงในแต่ละหลุม แล้วบ่มไว้ในที่มืดที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 30 นาที (ห่อเพลทด้วยฟอยล์กันแสง)

7. นำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงด้วยเครื่องสเปกโตรโฟโตมิเตอร์ที่ความยาวคลื่น 765 นาโนเมตร ทำการทดลองตัวอย่างละ 3 ซ้ำ

8. นำค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้ไปคำนวณหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดในรูปไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร โดยเทียบจากกราฟมาตรฐานระหว่างความเข้มข้นของกรดแกลลิกและค่าการดูดกลืนแสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.7.2 สารสกัดภายในเซลล์

1. เตรียมสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิก ความเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร โดยชั่งกรดแกลลิก 0.0005 กรัม แล้วปรับปริมาตรด้วยเอทานอลให้มีปริมาตร 1 มิลลิลิตร

2. เจือจางให้มีความเข้มข้นในช่วง 20 – 140 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ดังตาราง 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงการเจือจางสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกให้มีความเข้มข้นในช่วง 20 – 140 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ความเข้มข้น (ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร)	สารละลายกรดแกลลิก (มิลลิลิตร)	เอทานอลเข้มข้น 95 % (มิลลิลิตร)
500	-	-
140	0.28	0.72
120	0.24	0.76
100	0.20	0.80
80	0.16	0.84
60	0.12	0.88
40	0.08	0.92
20	0.04	0.96
0	-	1

3. เตรียมสารละลายสารสกัดภายในเซลล์ความเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ในเอทานอล

4. ปิเปตสารสกัดภายนอกเซลล์ ปริมาตร 0.016 มิลลิลิตร ลงใน 96-well plate

5. ปิเปต Folin-Ciocalteu phenol reagent ปริมาตร 0.064 มิลลิลิตร ลงในแต่ละหลุม

6. ปิเปตสารละลายโซเดียมคาร์บอเนต ปริมาตร 0.040 มิลลิลิตร ลงในแต่ละหลุม

7. ปิเปตน้ำกลั่น ปริมาตร 0.080 มิลลิลิตร ลงในแต่ละหลุม แล้วบ่มไว้ในที่มืดที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 30 นาที (ห่อเพลทด้วยฟอยล์กันแสง)

8. นำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงด้วยเครื่องสเปกโตรโฟโตมิเตอร์ที่ความยาวคลื่น 765 นาโนเมตร ทำการทดลองตัวอย่างละ 3 ซ้ำ

9. นำค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้ไปคำนวณหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดในรูปไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร โดยเทียบจากกราฟมาตรฐานระหว่างความเข้มข้นของกรดแกลลิกและค่าการดูดกลืนแสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.8 การประเมินฤทธิ์ต้านออกซิเดชันโดยการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH (Scavenging activity on DPPH radical)

นำสารสกัดภายนอกและภายในเซลล์ของแบคทีเรียทั้ง 6 ไอโซเลตมาทำการประเมินฤทธิ์ต้านออกซิเดชัน โดยดูความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ที่ดัดแปลงมาจาก Pieniz และคณะ (2015) มีวิธีการวิเคราะห์ดังนี้

1. เตรียมสารละลาย DPPH เข้มข้น 0.3 มิลลิโมลาร์ โดยชั่งสาร DPPH มา 0.0059 กรัม แล้วปรับปริมาตรด้วยเอทานอลให้มีปริมาตร 50 มิลลิลิตร ในขวดปรับปริมาตรที่หุ้มฟอยล์กันแสง

3.2.8.1 สารสกัดภายนอกเซลล์

1. ปิเปตสารสกัดภายนอกเซลล์ ปริมาตร 1 มิลลิลิตร ลงใน 96-well plate

2. ปิเปตสารละลาย DPPH ปริมาตร 1มิลลิลิตร ลงในแต่ละหลุมแล้วบ่มไว้ในที่มืดที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 30 นาที (ห่อเพลทด้วยฟอยล์กันแสง)

3. นำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงด้วยเครื่องอ่านปฏิกิริยาบนไมโครเพลทที่ความยาวคลื่น 517นาโนเมตร ทำการทดลองตัวอย่างละ 3 ซ้ำ

4. นำค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้ไปคำนวณหาความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH (% Inhibition)

3.2.7.2 สารสกัดภายในเซลล์

1. เตรียมสารละลายมาตรฐานกรดแอสคอร์บิกเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร โดยชั่งกรดแอสคอร์บิก 0.0005 กรัม แล้วปรับปริมาตรด้วยเอทานอลให้มีปริมาตร 1 มิลลิลิตร (ใช้เป็นสารมาตรฐานที่แสดงฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ)

2. เตรียมสารละลายสารสกัดภายในเซลล์ ความเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ในเอทานอล

3. ปิเปตสารสกัดภายในเซลล์ ปริมาตร 1 มิลลิลิตร ลงใน 96-well plate

4. ปิเปตสารละลาย DPPH ปริมาตร 1 มิลลิลิตร ลงในแต่ละหลุมแล้วบ่มไว้ในที่มืดที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 30 นาที (ห่อเพลทด้วยฟอยล์กันแสง)

5. นำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงด้วยเครื่องอ่านปฏิกิริยาบนไมโครเพลทที่ความยาวคลื่น 517 นาโนเมตร ทำการทดลองตัวอย่างละ 3 ซ้ำ

6. นำค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้ไปคำนวณหาความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH (% Inhibition) เทียบกับสารละลายมาตรฐานกรดแอสคอร์บิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$\% \text{ Inhibition} = \left[\frac{A_{control} - A_{sample}}{A_{control}}\right] \times 100$$

กำหนดให้ $A_{control}$ = ค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 517 นาโนเมตรของสารละลาย DPPH

A_{sample} = ค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 517 นาโนเมตรของสารละลาย DPPH กับสารสกัด

3.2.9 การเก็บรักษาจุลินทรีย์

นำเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต มาเก็บรักษาในพาราฟินเหลวโดยมีวิธีการดังนี้

3.2.9.1 เตรียมเชื้อแบคทีเรียในอาหารวุ้นเอียง (slant agar)

3.2.9.2 นำพาราฟินเหลวไปนึ่งฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 15 นาที

3.2.9.3 เทพาราฟินเหลวลงในหลอดอาหารให้มีความสูง 0.5 นิ้ว

3.2.9.4 นำไปเก็บไว้ในตู้เย็น อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส

3.2.10 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ปัญหาพิเศษนี้ใช้แผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ (Complete randomized design) วิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (ANOVA) และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของข้อมูลด้วยวิธี Duncan's New Multiple Rang Test (DMRT) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS version 17.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 ผลการศึกษาลักษณะการเจริญของแบคทีเรียบนผิวหน้าอาหาร NA

จากการศึกษาลักษณะโคโลนี ได้แก่ สี ขนาด รูปร่าง การยกตัว ขอบ และผิวหน้าของโคโลนีบนอาหาร NA ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต โดยแสดงผลการศึกษาลักษณะโคโลนีดังตาราง 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการศึกษาลักษณะโคโลนีบนผิวหน้าอาหาร NA ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต

ไอโซเลต	รูปร่างของโคโลนี	ลักษณะของโคโลนี				
		สี	รูปร่าง	การยกตัวของโคโลนี	ขอบ	ผิวหน้า
TM4		ขาวขุ่น	ไม่แน่นอน	โค้งนูนจากผิวหน้าอาหารเล็กน้อย	หยักเป็นซี่ไม่สม่ำเสมอ	ผิวเรียบมันวาวโปร่งแสง
TM5	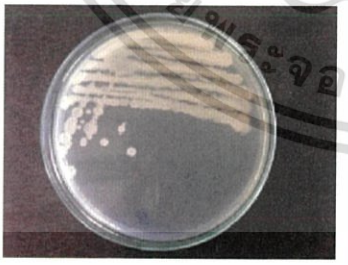	ขาวขุ่น	กลม	แบนราบ	เรียบ	ผิวเรียบมันวาวโปร่งแสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TM6		ขาว ขุ่น	กลม	โค้งนูนจาก ผิวหน้า อาหาร เล็กน้อย	คลื่น โค้งเว้า เล็ก น้อย	ผิวเรียบ มันวาว โปร่ง แสง
TM7		ขาว ขุ่น	กลม	แบนราบ	เรียบ	ผิวเรียบ มันวาว โปร่ง แสง
TM8		ขาว ขุ่น	ไม่ แน่นอน	หนาสูง ขึ้นมาจาก ผิวหน้าของ อาหาร เล็กน้อย	คลื่น โค้งเว้า เล็ก น้อย	ผิว ขรุขระ มันวาว ทึบแสง
TM9		ขาว ขุ่น	กลม	แบนราบ	เรียบ	ผิวย่น มันวาว ทึบแสง
TM10		ขาว ขุ่น	ไม่ แน่นอน	แบนราบ	เรียบ	ผิวย่น ด้าน ทึบแสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TM11		ขาว ขุ่น	กลม	แบนราบ	เรียบ	ผิวเรียบ มันวาว ทึบแสง
TM12		ขาว ขุ่น	กลม	แบนราบ	เรียบ	ผิวเรียบ มันวาว ทึบแสง
TM13		ขาว ขุ่น	มีขนาดเล็กมาก เส้นผ่าศูนย์กลางน้อยกว่า 1mm	แบนราบ	เรียบ	ผิวเรียบ มันวาว ทึบแสง
TM14		ขาว ขุ่น	กลม	ความหนาสูงขึ้นมาจากผิวหน้าของอาหารเล็กน้อย	เรียบ	ผิวเรียบ มันวาว ทึบแสง
TM15		ขาว ขุ่น	กลม	ความหนาสูงขึ้นมาจากผิวหน้าของอาหารเล็กน้อย	เรียบ	ผิวเรียบ มันวาว ทึบแสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TM16		ขาว ขุ่น	ไม่ แน่นอน	ความหนา สูงขึ้นมาจาก ผิวหน้าของ อาหาร เล็กน้อย	โค้งเว้า เล็กน้อย	ผิวเรียบ ด้าน ทึบแสง
TM17	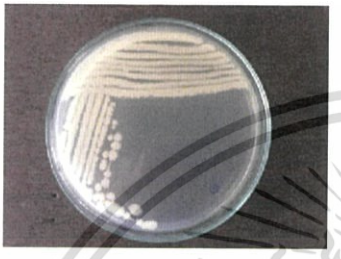	ขาว ขุ่น	มีขนาด เล็กมาก เส้นผ่า ศูนย์กลาง น้อย กว่า 1mm	ความหนา สูงขึ้นมาจาก ผิวหน้าของ อาหาร เล็กน้อย	เรียบ	ผิวย่น ด้าน ทึบแสง
TM18		ขาว ขุ่น	มีขนาด เล็กมาก เส้นผ่า ศูนย์กลาง น้อยกว่า 1mm	ความหนา สูงขึ้นมาจาก ผิวหน้าของ อาหาร เล็กน้อย	เรียบ	ผิวย่น มันวาว ทึบแสง
TM19		ขาว ขุ่น	มีขนาด เล็กมาก เส้นผ่า ศูนย์กลาง น้อยกว่า 1mm	ความหนา สูงขึ้นมาจาก ผิวหน้าของ อาหาร เล็กน้อย	เรียบ	ผิวเรียบ มันวาว ทึบแสง
TM20		ขาว ขุ่น	มีขนาด เล็กมาก เส้นผ่า ศูนย์กลาง น้อยกว่า	แบนราบ	เรียบ	ผิวเรียบ มันวาว ทึบแสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

			1mm			
TM21	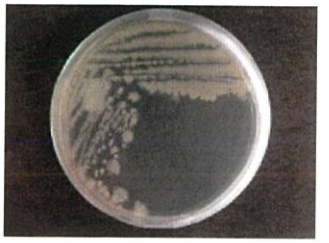	ขาวขุ่น	ไม่แน่นอน	ความหนาสูงขึ้นมาจากผิวหน้าของอาหารเล็กน้อย	คลื่นโค้งเว้าเล็กน้อย	ผิวเรียบมันวาวโปร่งแสง

4.2 ผลการศึกษาลักษณะของแบคทีเรียภายใต้กล้องจุลทรรศน์

การย้อมสีแบบแกรมเป็นวิธีการเบื้องต้นในการจำแนกแบคทีเรียออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ แบคทีเรียแกรมบวกและแบคทีเรียแกรมลบ โดยใช้สีย้อมตั้งแต่ 2 ชนิด สีย้อมแรกเรียกว่า primary stain คือ คริสตัล ไวโอเลต (crystal violet) มีสีม่วงหรือน้ำเงินส่วนสีที่สองเรียกว่า counter stain หรือ secondary stain สีที่ใช้คือ ซาฟานิน โอ (safranin O) มีสีแดงโดยการย้อมสีในขั้นแรกย้อมเชื้อที่สเมียร์และผ่านการตรึงแล้วด้วยคริสตัล ไวโอเลตเซลล์แบคทีเรียทุกเซลล์บนรอยสเมียร์จะติดสีน้ำเงินหรือม่วง เนื่องจากผนังเซลล์ของแบคทีเรียแกรมบวกมีผนังหนาจึงติดคริสตัล ไวโอเลตได้ดีและเมื่อเติมสารละลายไอโอดีนลงไปจะรวมกับสี คริสตัล ไวโอเลตกลายเป็นผลึกที่มีโครงสร้างซับซ้อน (crystal violetiodine complex) ทำให้สีติดดียิ่งขึ้น ต่อมาเมื่อล้างเซลล์แบคทีเรียด้วยแอลกอฮอล์ 95% แบคทีเรียแกรมลบซึ่งมีไขมันอยู่ในส่วนประกอบของผนังเซลล์มาก ไขมันจะถูกละลายออกมากับแอลกอฮอล์ ทำให้รูผนังเซลล์กว้างขึ้น ผลึกของสีจึงหลุดออกมากับผนังเซลล์ตอนนี้แบคทีเรียแกรมลบจึงไม่ติดสี ส่วนแบคทีเรียแกรมบวกที่มีส่วนประกอบของผนังเซลล์ที่เป็นไขมันอยู่น้อย ผลึกของคริสตัล ไวโอเลตยังคงติดแน่นอยู่ ซึ่งต่อมาเมื่อย้อมทับด้วยซาฟานินโอ ผนังเซลล์ของแบคทีเรียพวกแกรมลบเดิมไม่ติดสีจะติดสีแดงในขั้นตอนนี้จึงเห็นความแตกต่างระหว่างแบคทีเรียทั้ง 2 กลุ่มอย่างชัดเจน

จากการศึกษาลักษณะของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต โดยวิธีการย้อมสีแบบแกรมภายใต้กล้องจุลทรรศน์ที่กำลังขยาย 1000 เท่า ได้ผลการศึกษาดังตาราง 4.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการศึกษาลักษณะของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลตโดยการย้อมสีแบบแกรมภายใต้กล้องจุลทรรศน์ที่กำลังขยาย 1000 เท่า

ไอโซเลต	ลักษณะแบคทีเรีย	แกรม	ลักษณะทางสัณฐานวิทยา
TM4	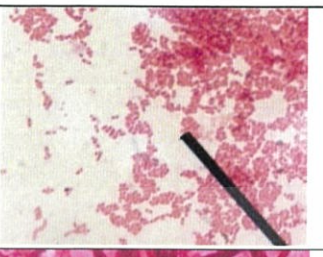	–	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างกลม
TM5		–	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น
TM6		–	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างกลม
TM7		+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น
TM8	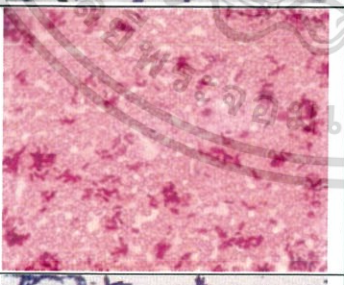	–	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างกลม
TM9	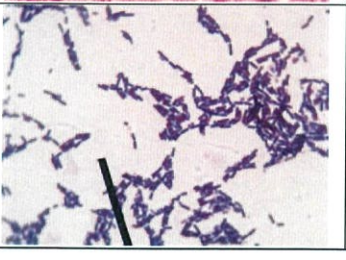	+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TM10		+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น
TM11		+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น
TM12		+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น
TM13	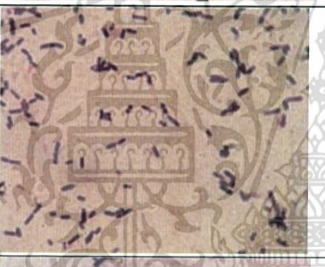	+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น
TM14		+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มหนาแน่น มีรูปร่างท่อนสั้น
TM15	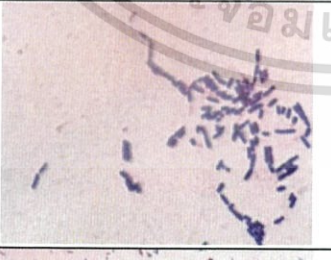	+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างกลม
TM16	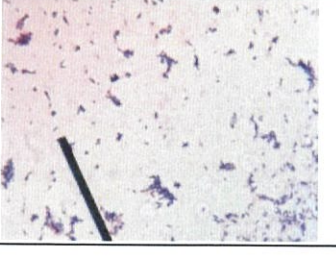	+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TM17	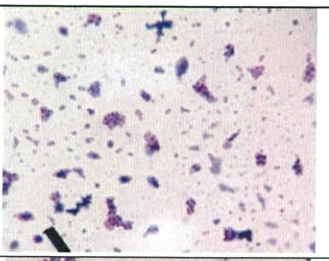	+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น
TM18	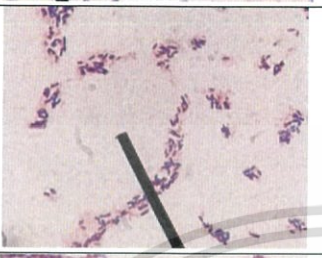	+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น
TM19	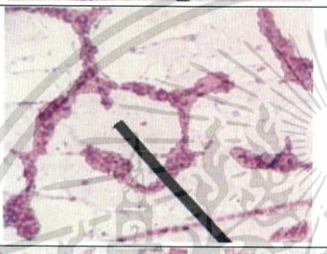	+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น
TM20		+	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย มีรูปร่างท่อนสั้น
TM21	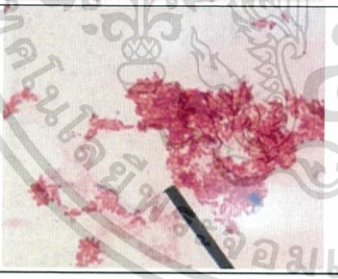	–	ตัวเซลล์มีขนาดเล็กมาก และอยู่รวมกันเป็นเส้นสาย มีรูปร่างกลม

4.3 ผลการทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์ไซโตโครมออกซิเดส (Cytochrome oxidase enzyme)

การศึกษาความสามารถในการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส เป็นการทดสอบเพื่อจำแนกแบคทีเรียที่มีการสร้างเอนไซม์ไซโตโครมออกซิเดสอาศัยหลักการที่แบคทีเรียกลุ่มแอโรปส์มีขบวนการออกซิเดทีฟฟอสโฟริเลชัน (oxidative phosphorylation)สำหรับขบวนการหายใจและสร้างพลังงาน ในระหว่างที่ขบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นจะมีการถ่ายเทอิเล็กตรอนให้แก่ออกซิเจนโดยผ่านลูกโซ่ขนส่งอิเล็กตรอน โดยอาศัยการทำงานของไซโตโครมต่าง ๆ (cytochrome) ซึ่งก็คือ ลูกโซ่ของเอนไซม์ ผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ได้ทำให้เกิดน้ำ ไซโตโครมสุดท้ายที่จับออกซิเจนในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม หรือยีสต์เป็นไซโตโครม ซี ตรวจสอบโดยใช้รีเอเจนต์สองชนิดคือ tetramethyl-p-phenylenediamine dihydrochlorideหรือ dimethyl-p-phenylenediamine dihydrochloride รีเอเจนต์ทั้งสองชนิดปกติจะไม่มีสี แต่จะมีสีม่วงหรือสีน้ำเงินเข้มเมื่อถูกออกซิไดซ์ ดังนั้น แบคทีเรียที่มีเอนไซม์ออกซิเดสจะสามารถออกซิไดซ์รีเอเจนต์เหล่านี้ ทำให้เห็นเป็นสีน้ำเงินเข้ม

จากการศึกษาความสามารถในการสร้างเอนไซม์ออกซิเดสของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต โดยใช้รีเอเจนต์สารละลาย 97% *N,N*-Dimethyl-*p*-phenylenediamine เข้มข้น 1 % ได้ผลการทดสอบดังตาราง 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการศึกษาความสามารถในการสร้างเอนไซม์ไซโตโครมออกซิเดสของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต

ไอโซเลต	ผลการทดสอบ
TM4	+
TM5	+
TM6	+
TM7	-
TM8	+
TM9	+
TM10	+
TM11	+
TM12	+
TM13	+
TM14	+
TM15	+
TM16	+

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TM17	+
TM18	-
TM19	-
TM20	+
TM21	-

หมายเหตุ: + หมายถึง รีเอเจนต์เปลี่ยนเป็นสีม่วง แสดงว่า มีการสร้างเอนไซม์ไซโตโครมออกซิเดส

- หมายถึง รีเอเจนต์ไม่เปลี่ยนสี แสดงว่า ไม่มีการสร้างเอนไซม์ไซโตโครมออกซิเดส

4.4 ผลการศึกษาความสามารถในการสร้างเอนไซม์คะตะเลส (Catalase enzyme)

การทดสอบการสร้างเอนไซม์คะตะเลส (Catalase enzyme) เป็นการทดสอบเพื่อจำแนกแบคทีเรียที่สามารถผลิตเอนไซม์คะตะเลส โดยปกติในขบวนการหายใจแบบใช้ออกซิเจน อะตอมของไฮโดรเจนจะรวมตัวกับออกซิเจนทำให้เกิดไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (H_2O_2) ซึ่งเป็นอันตรายต่อเซลล์ แต่แบคทีเรียส่วนใหญ่สามารถผลิตเอนไซม์คะตะเลส เพื่อย่อยสลายไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์แตกออกให้ก๊าซออกซิเจนและน้ำ ทำการทดสอบโดยเขี่ยเชื้อแบคทีเรียลงบนสไลด์แล้วหยดสารละลายไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (H_2O_2) ความเข้มข้น 3% ลงบนเชื้อ 1 หยดสังเกตการเกิดฟองก๊าซ ถ้าเกิดฟองก๊าซแสดงว่าแบคทีเรียมีการสร้างเอนไซม์คะตะเลสได้ผลการทดสอบ

จากการศึกษาความสามารถในการสร้างเอนไซม์คะตะเลสของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต ได้ผลการทดสอบดังตาราง 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการศึกษาความสามารถในการสร้างเอนไซม์คะตะเลสของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 18 ไอโซเลต

ไอโซเลต	ผลการทดสอบ
TM4	+

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TM5	-
TM6	-
TM7	+
TM8	+
TM9	+
TM10	-
TM11	+
TM12	+
TM13	+
TM14	+
TM15	+
TM16	+
TM17	+
TM18	+
TM19	+
TM20	+
TM21	+

หมายเหตุ: + หมายถึงเกิดฟองก๊าซ แสดงว่า มีการสร้างเอนไซม์คะตะเลส

- หมายถึง ไม่เกิดฟองก๊าซ แสดงว่า ไม่มีการสร้างเอนไซม์คะตะเลส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 ผลการจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยสมบัติทางชีวเคมีด้วยวิธีAnalytical Profile Idex (API)

จากการศึกษาการจัดจำแนกชนิดของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้งหมด 2 ไอโซเลต ได้แก่ TM4 และ TM21 ด้วยสมบัติทางชีวเคมีโดยใช้วิธี analytical profile idex (API) ซึ่งทำการคัดเลือกไอโซเลตที่นำมาทดสอบจากการย้อมสีแกรม และ คุณสมบัติทางชีวเคมี คือ ดูความสามารถในการสร้างเอนไซม์ออกซิเดสให้มีคุณสมบัติตรงตามชุดทดสอบและเตรียมสารละลายเชื้อให้มีความขุ่นเทียบเท่า McFarland No. 0.5

4.5.1 ผลการจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยชุดทดสอบ API 20 E

จากการคัดเลือกไอโซเลตที่นำมาทดสอบ โดยการย้อมสีแกรมและความสามารถในการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส ไอโซเลตที่ตรงกับชุดทดสอบ API 20 E คือ TM21 เนื่องจากเป็นแบคทีเรียแกรมลบและไม่มีการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส ผลการทดลองแสดงในตาราง 4.5

รูปที่ 4.1 ผลการทดสอบด้วยชุดทดสอบ API 20 E หลังจากบ่มที่อุณหภูมิ 37 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมง

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการจำแนกชนิดแบคทีเรียไอโซเลต TM21 ด้วยชุดทดสอบ API 20 E

ช่องทดสอบ	ผลการทดลอง
ONPG	+
ADH	-
LDC	+
ODC	-
CIT	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

H_2S	-
URE	-
TDA	-
IND	-
VP	+
GEL	+
GLU	-
MAN	+
INO	-
SOR	+
RHA	-
SAC	+
MEL	-
AMY	-
ARA	-
OX	-

หมายเหตุ : + แสดงผล Positive

\- แสดงผล Negative

จากผลการวิเคราะห์ชนิดของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ โดยใช้ชุดทดสอบ API 20 E ทำการอ่านผล แปรผล และบันทึกผลที่ 24 ชั่วโมง จากนั้นนำไปวิเคราะห์ผลที่ได้โดยใช้โปรแกรม API web พบว่า เชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลต TM21 นั้นมีผลแนวโน้มที่จะเป็นเชื้อ *Bibersteinia trehalosi*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.2 ผลการจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยชุดทดสอบ API 20 NE

จากการคัดเลือกไอโซเลตที่นำมาทดสอบ โดยการย้อมสีแกรมและความสามารถในการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส ไอโซเลตที่ตรงกับชุดทดสอบ API 20 NE คือ TM4 เนื่องจากเป็นแบคทีเรียแกรมลบและมีการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส ผลการทดลองแสดงในตาราง 4.6

รูปที่ 4.2 ผลการทดสอบด้วยชุดทดสอบ API 20 NE หลังจากบ่มที่อุณหภูมิ 30 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 48 ชั่วโมง

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการจำแนกชนิดแบคทีเรียไอโซเลต TM4 ด้วยชุดทดสอบ API 20 NE

ช่องทดสอบ	ผลการทดลอง	
	24 ชั่วโมง	48 ชั่วโมง
NO_3	+	+
TRP	-	-
GLU	-	-
ADH	-	-
URE	-	-
ESC	+	+
GEL	+	+
PNPG	+	+
GLU	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ARA	-	-
MNE	-	-
MAN	-	-
NAG	-	-
MAL	-	-
GNT	-	-
CAP	-	-
ADI	-	-
MLT	-	-
CIT	-	-
PAC	-	-
OX	+	+

หมายเหตุ : + แสดงผล Positive

\- แสดงผล Negative

จากผลการวิเคราะห์ชนิดของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ โดยใช้ชุดทดสอบ API 20 NE ทำการอ่านผล แปรผล และบันทึกผลที่ 24 และ 48 ชั่วโมง จากนั้นนำไปวิเคราะห์ผลที่ได้โดยใช้โปรแกรม API web ซึ่งจากผลการทดลองที่บ่มที่เวลา 24 และ 48 ชั่วโมงนั้นให้ผลการทดลองที่เหมือนกัน คือ เชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลต TM4 มีผลแนวโน้มที่จะเป็นเชื้อ *Brevundimonas vesicularis* ซึ่งก่อนหน้านี้ Prayitno และ Rolfe (2010) ได้มีการจำแนกชนิดของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ที่คัดแยกได้จากข้าวด้วยชุดทดสอบ API 20E และ API 20NE เช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 ผลการศึกษาชนิดของแหล่งคาร์บอนที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์

จากการศึกษาชนิดของแหล่งคาร์บอนที่เหมาะสมในการเลี้ยงเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตเพื่อเพิ่มปริมาณเซลล์ โดยทำการเลี้ยงเชื้อในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดคือแป้งถั่วเขียว และแป้งมันฝรั่ง ชนิดละ 3 ความเข้มข้น ได้แก่ ความเข้มข้น 5 10 และ 15กรัมต่อลิตร ตามลำดับ เพาะเลี้ยงในสภาวะเขย่าที่ความเร็วรอบ 150 รอบต่อนาที เป็นเวลา 5 วัน จากนั้นนำไปปั่นเหวี่ยงแยกเซลล์ออกจากน้ำหมัก และนำเซลล์ที่แยกได้มาอบแห้งที่อุณหภูมิ 105 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมง นำออกมาใส่ในเดซิเคเตอร์เป็นเวลา 30 นาที จากนั้นนำไปชั่งน้ำหนักเพื่อหาน้ำหนักเซลล์แห้ง พบว่าเชื้อแบคทีเรียทั้ง 6 ไอโซเลต มีน้ำหนักเซลล์แห้งสูงที่สุดเมื่อเลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตรโดยแสดงผลการทดลองดังแสดงในตาราง 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงน้ำหนักเซลล์แห้งของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลต ที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิด ที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน

ไอโซเลต	น้ำหนักเซลล์แห้ง (กรัม)						
	NB + แป้งถั่วเขียว			NB + แป้งมันฝรั่ง			NB
	5 g/L	10 g/L	15 g/L	5 g/L	10 g/L	15 g/L	
TM16	0.06	0.07	0.08	0.08	0.10	0.13	0.04
TM17	0.07	0.08	0.09	0.10	0.12	0.16	0.04
TM18	0.11	0.12	0.15	0.16	0.18	0.21	0.06
TM19	0.09	0.10	0.11	0.14	0.16	0.18	0.05
TM20	0.12	0.15	0.18	0.19	0.21	0.26	0.08
TM21	0.14	0.17	0.21	0.22	0.24	0.29	0.09

จากผลการศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการเลี้ยงเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตเพื่อเพิ่มปริมาณเซลล์ พบว่าในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร แบคทีเรียไอโซเลต TM21 มีค่าน้ำหนักเซลล์แห้งสูงสุดเท่ากับ 0.29 กรัม รองลงมาคือน้ำหนักเซลล์แห้งของไอโซเลต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TM20, TM18, TM19, TM17 และ TM16 ซึ่งมีน้ำหนักเซลล์แห้งเท่ากับ 0.26, 0.21, 0.18, 0.16 และ 0.13 กรัม ตามลำดับ โดยการเติมแป้งถั่วเขียวและแป้งมันฝรั่งที่ความเข้มข้นต่าง ๆ ลงไปในอาหาร NB พบว่ามีน้ำหนักเซลล์แห้งที่ดีขึ้นโดยเฉพาะเมื่อมีการเติมแป้งมันฝรั่ง แสดงว่าแบคทีเรียสามารถนำแป้งถั่วเขียวและแป้งมันฝรั่งไปใช้เป็นแหล่งคาร์บอนได้ง่าย เนื่องจากแป้งถูกทำให้เสียสภาพโดยความร้อนในระหว่างกระบวนการฆ่าเชื้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen และคณะ (2015) ที่ได้ศึกษาค่าเอนทัลปีในการเกิดเจลของแป้งมันฝรั่งและแป้งถั่วเขียว พบว่ามีค่าเอนทัลปีเท่ากับ 4.0±0.2 และ 2.1-3.0 จูลต่อกรัม ตามลำดับ และยังพบว่าค่าเอนทัลปีมีผลต่อค่าความร้อนที่ใช้ในการเกิดเจล ซึ่งการเกิดเจลเป็นหนึ่งในขั้นตอนของการย่อยแป้ง

4.7 การศึกษาชนิดของแหล่งคาร์บอนที่เหมาะสมต่อน้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์ของเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์

จากการศึกษาชนิดของแหล่งคาร์บอนที่เหมาะสมต่อน้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์ของเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลต ซึ่งจะนำเซลล์แห้งของแบคทีเรียที่ได้มาสกัดโดยใช้เอทานอลเข้มข้น 95 % ด้วยเครื่องอัลตราโซนิค เป็นเวลา 1 ชั่วโมง จากนั้นนำไปปั่นเหวี่ยงที่ความเร็วรอบ 8,600 รอบต่อนาที เป็นเวลา 20 นาที นำสารสกัดที่ได้ไประเหยด้วยเครื่องกลั่นระเหยสารแบบหมุน เก็บสารสกัดที่ได้ใส่ในขวดสีชาที่หุ้มฟรอยด์และเจาะรูด้านบน จากนั้นนำไปใส่ในเดซิเคเตอร์ เป็นเวลา 48 ชั่วโมง เมื่อครบเวลานำขวดสีชาไปชั่งน้ำหนักเพื่อหาน้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรีย จากผลการทดลองพบว่าเชื้อแบคทีเรียทั้ง 6 ไอโซเลตมีน้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียสูงสุดเมื่อเลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร โดยแสดงผลการทดลองดังแสดงในตาราง 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงน้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์ของเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน

ไอโซเลต	น้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์ (กรัม)						
	NB + แป้งถั่วเขียว			NB + แป้งมันฝรั่ง			NB
	5 g/L	10 g/L	15 g/L	5 g/L	10 g/L	15 g/L	
TM16	0.0009	0.0014	0.0018	0.0018	0.0022	0.0026	0.0016

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TM17	0.0011	0.0017	0.0020	0.0021	0.0025	0.0029	0.0011
TM18	0.0017	0.0021	0.0026	0.0034	0.0037	0.0041	0.0012
TM19	0.0013	0.0019	0.0023	0.0028	0.0031	0.0035	0.0028
TM20	0.0022	0.0025	0.0029	0.0039	0.0042	0.0047	0.0019
TM21	0.0026	0.0030	0.0033	0.00041	0.0046	0.0052	0.0003

จากการศึกษาชนิดของแหล่งคาร์บอนที่เหมาะสมต่อน้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์ของเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลต พบว่าแบคทีเรียไอโซเลต TM21 มีค่าน้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์สูงสุดเท่ากับ 0.0052 กรัม รองลงมาคือน้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์ของไอโซเลต TM20, TM18, TM19, TM17, และ TM16 ซึ่งมีน้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์เท่ากับ 0.0047, 0.0041, 0.0035, 0.0029 และ 0.0026 กรัม ตามลำดับ

4.8 ผลการวิเคราะห์หาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด(Total phenolic content)

ปริมาณสารฟีนอลิกทั้งหมด (Total phenolic content) สามารถหาโดยใช้วิธี Folin-Ciocalteu เป็นการศึกษาการเกิดสีโดยอาศัยปฏิกิริยาออกซิเดชัน โดยสารประกอบฟีนอลิกในสารละลายในสภาวะด่างหรือในสารละลายโซเดียมคาร์บอเนต (ค่าความเป็นกรด-ด่างเท่ากับ 10)และสารFolin-Ciocalteu reagent ประกอบด้วยกรดฟอสโฟโมลิบดิก และกรดฟอสฟอทังสเตนติก จะถูกรีดิวซ์โดยฟีนอลิกไฮดรอกซิล กรุ๊ป ในสารละลายโซเดียมคาร์บอเนต (ด่าง) เกิดเป็นทังสเตน และ โมลิบดินัมบลู ซึ่งเป็นสารประกอบเชิงซ้อนสีน้ำเงิน จากนั้นนำไปวิเคราะห์โดยวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 765 นาโนเมตร โดยวิธีวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดนี้จะใช้กรดแกลลิกเป็นสารมาตรฐานและรายงานผลในหน่วยไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร การวิเคราะห์โดยวิธีนี้ไม่จำเพาะเจาะจงต่อสารจำพวกโพลีฟีนอลเท่านั้น แต่สารละลาย Folin-Ciocalteu ฟีนอลสามารถทำปฏิกิริยากับสารอื่นที่สามารถออกซิไดซ์ตัวมันได้ ซึ่งปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นจะขึ้นอยู่กับจำนวนหมู่ฟีนอลที่มีอยู่ในโมเลกุลของสารประกอบนั้น ๆ

จากการศึกษาหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดจากแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลต โดยทำการศึกษาสารสกัดภายนอกเซลล์และสารสกัดภายในเซลล์ ซึ่งสารสกัดภายนอกเซลล์ หาได้จากการนำน้ำหมักที่ได้จากการปั่นเหวี่ยงมาทดสอบด้วยวิธี Folin-Ciocalteu พบว่าเชื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้ง 6 ไอโซเลตมีปริมาณสารประกอบฟีนอลิกสูงที่สุดเมื่อเลี้ยงเชื้อในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร โดยแสดงผลการทดลองในตาราง 4.9 รูปที่ 4.3 และรูปที่ 4.4

ส่วนสารสกัดภายในเซลล์ หาได้จากการนำเซลล์แห้งของแบคทีเรียมาสกัดด้วยตัวทำละลายเอทานอลเข้มข้น 95% ทดสอบด้วยวิธี Folin-Ciocalteu โดยใช้ความเข้มข้นของสารสกัด 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร พบว่าสารสกัดจากเชื้อแบคทีเรียทั้ง 6 ไอโซเลตมีปริมาณสารประกอบฟีนอลิกสูงที่สุดเมื่อเลี้ยงเชื้อในอาหารNBที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร โดยแสดงผลการทดลองในตาราง 4.10 รูปที่ 4.5 และรูปที่ 4.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 แสดงปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน

ไอโซเลต	TPC ± SE (ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร)						
	NB + แป้งถั่วเขียว			NB + แป้งมันฝรั่ง			NB
	5 g/L	10 g/L	15 g/L	5 g/L	10 g/L	15 g/L	
TM16	122.92±0.30^{f}	134.00±0.14^{f}	142.75±0.14^{f}	126.00±0.14^{f}	137.50±0.25^{f}	147.42±0.30^{f}	108.33±0.08^{f}
TM17	132.67±0.33^{e}	138.92±0.83^{e}	150.83±0.17^{e}	137.83±0.44^{e}	146.17±0.17^{e}	156.92±0.22^{e}	122.00±0.29^{e}
TM18	163.75±0.14^{c}	170.25±0.14^{c}	181.17±0.22^{c}	165.17±0.36^{c}	175.75±0.14^{c}	183.17±0.17^{c}	157.67±0.22^{c}
TM19	147.75±0.29^{d}	160.75±0.29^{d}	171.25±0.25^{d}	153.25±0.25^{d}	160.33±0.30^{d}	171.08±0.22^{d}	137.67±0.22^{d}
TM20	180.92±0.22^{b}	186.58±0.17^{b}	194.25±0.29^{b}	179.83±0.36^{b}	190.00±0.14^{b}	200.42±0.60^{b}	170.08±0.22^{b}
TM21	192.33±0.22^{a}	199.92±0.22^{a}	206.08±0.22^{a}	190.58±0.51^{a}	198.25±0.58^{a}	208.58±0.08^{a}	183.33±0.22^{a}

หมายเหตุ

a, b, c, d, e, f ในแนวตั้งที่มีตัวอักษรต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<0.01)

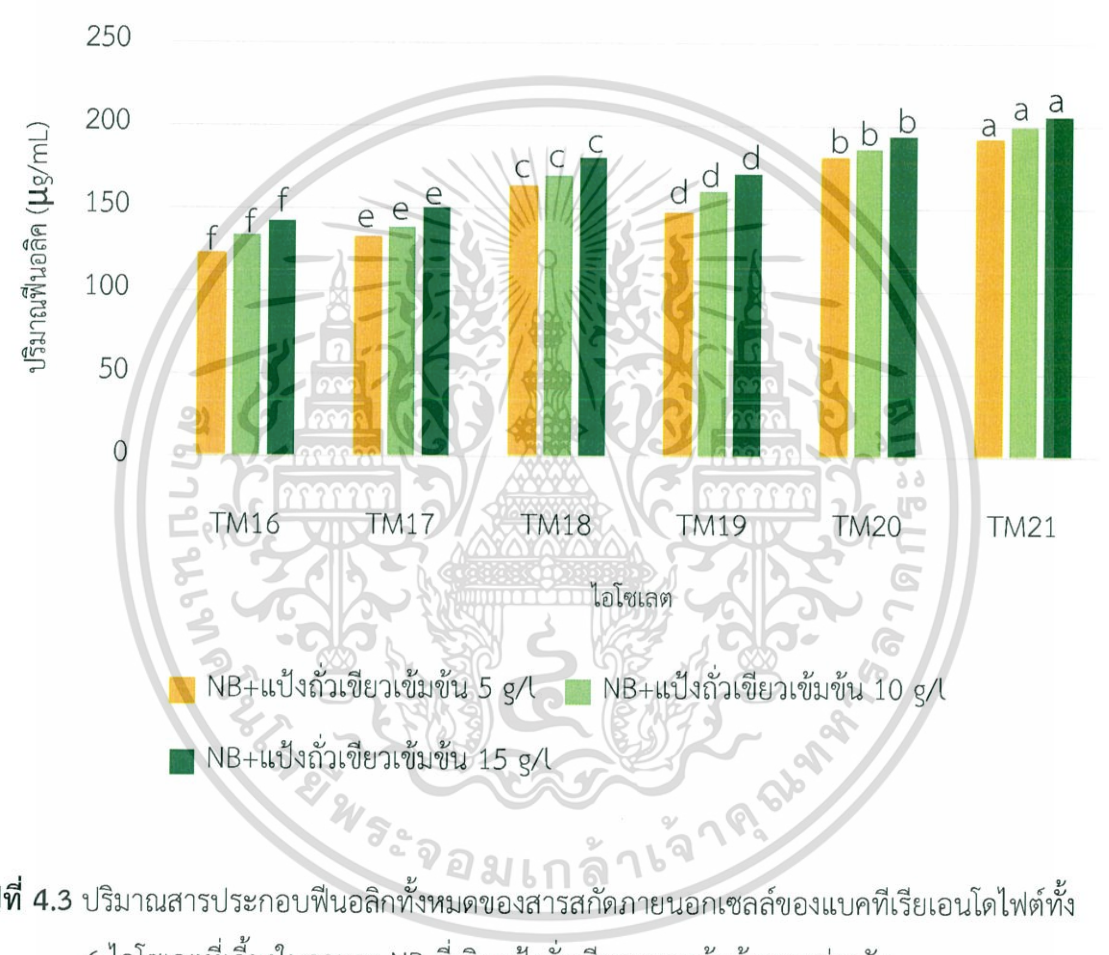

รูปที่ 4.3 ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งถั่วเขียวความเข้มข้นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

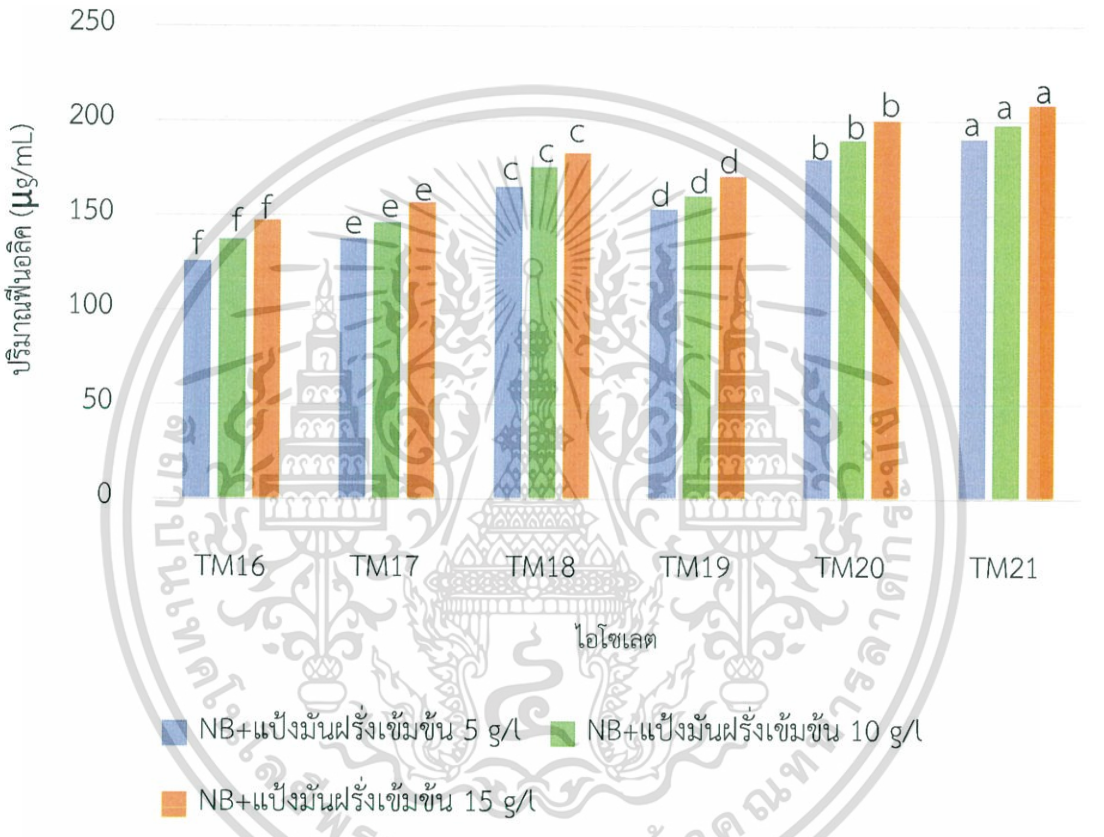

รูปที่ 4.4 ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งความเข้มข้นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 แสดงปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน

ไอโซเลต	TPC ± SE (ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร)						
	NB + แป้งถั่วเขียว			NB + แป้งมันฝรั่ง			NB
	5 g/L	10 g/L	15 g/L	5 g/L	10 g/L	15 g/L	
TM16	14.42±0.07^{f}	15.60±0.23^{e}	16.60±0.12^{f}	14.33±0.13^{e}	16.47±0.18^{f}	19.13±0.07^{f}	13.20±0.12^{e}
TM17	15.40±0.12^{e}	16.67±0.07^{d}	18.33±0.18^{e}	15.93±0.13^{d}	17.33±0.13^{e}	20.73±0.07^{e}	13.60±0.00^{de}
TM18	16.80±0.12^{c}	18.33±0.07^{c}	20.87±0.07^{c}	18.40±0.12^{c}	21.27±0.07^{c}	24.27±0.18^{c}	14.40±0.12^{c}
TM19	16.33±0.07^{d}	17.80±0.12^{c}	19.73±0.13^{d}	16.60±0.12^{d}	19.93±0.13^{d}	22.40±0.12^{d}	13.87±0.07^{cd}
TM20	17.80±0.12^{b}	20.07±0.07^{b}	24.00±0.12^{b}	20.40±0.23^{b}	22.87±0.13^{b}	28.13±0.37^{b}	15.40±0.12^{b}
TM21	18.67±0.07^{a}	20.80±0.12^{a}	25.40±0.23^{a}	24.67±0.30^{a}	25.93±0.35^{a}	36.93±0.18^{a}	16.73±0.27^{a}

หมายเหตุ

a, b, c, d, e, f ในแนวตั้งที่มีตัวอักษรต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$)

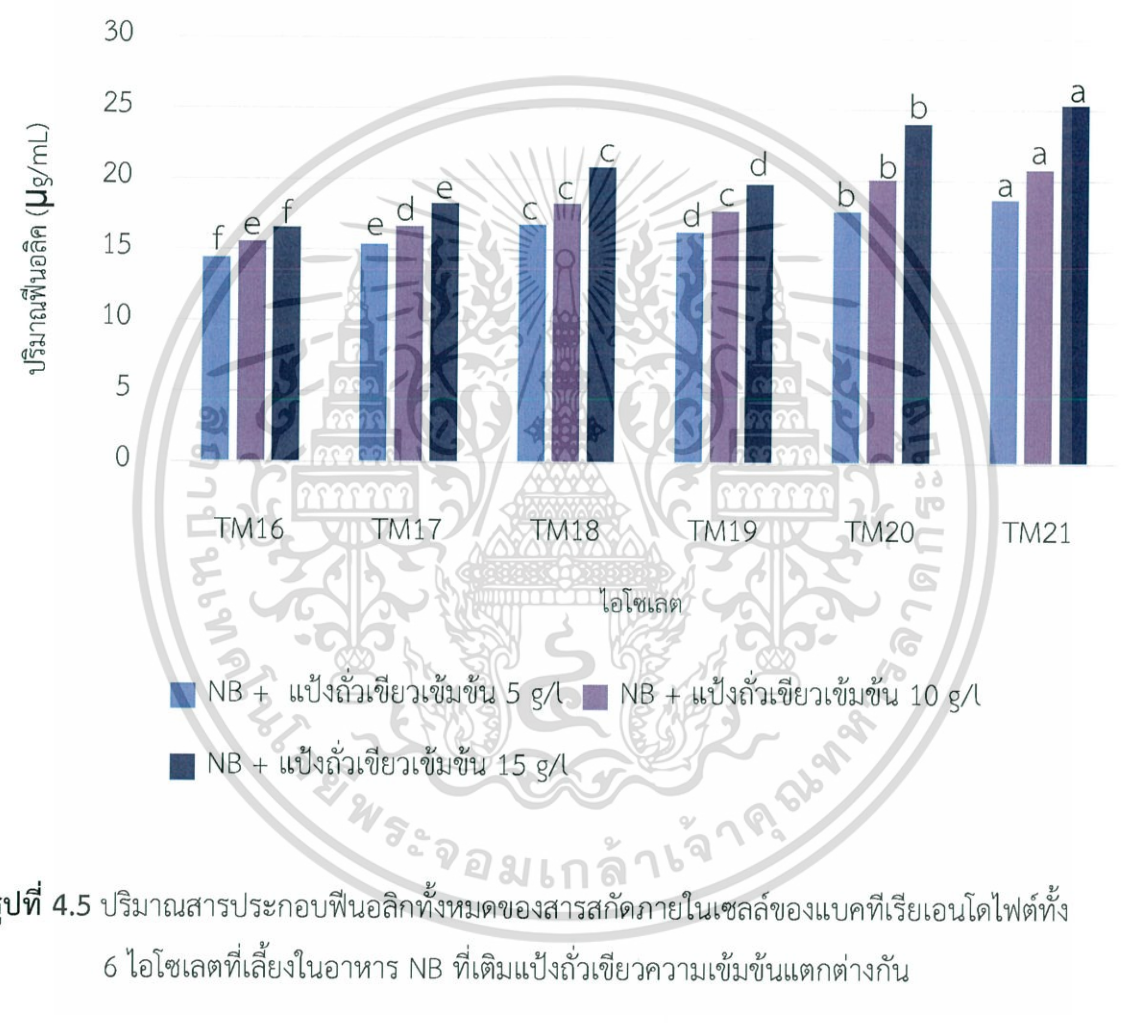

รูปที่ 4.5 ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งถั่วเขียวความเข้มข้นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

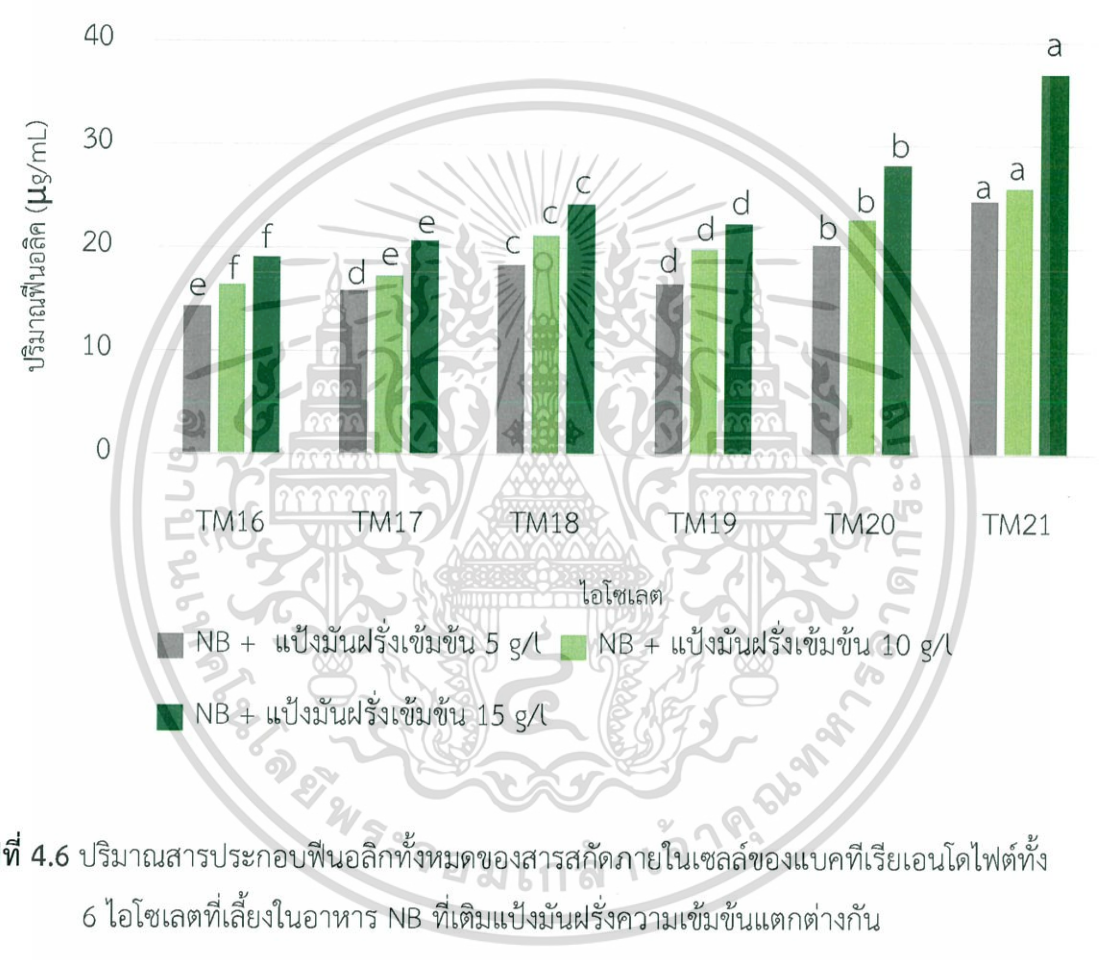

รูปที่ 4.6 ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งความเข้มข้นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการวิเคราะห์สารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ พบว่าสารสกัดจากไอโซเลต TM21 ที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร มีปริมาณสารประกอบฟีนอลิกสูงสุด เท่ากับ 208.58±0.08 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร รองลงมาเป็นสารสกัดจากไอโซเลต TM20, TM18, TM19, TM17 และ TM16 ซึ่งมีปริมาณสารประกอบฟีนอลิก เท่ากับ 200.42±0.60, 183.17±0.17, 171.08±0.22, 156.92±0.22 และ 147.42±0.30 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดจากไอโซเลต TM16, TM17, TM18, TM19, TM20 และ TM21 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$)

ส่วนการวิเคราะห์สารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ที่สกัดโดยใช้เอทานอลเป็นตัวทำละลาย พบว่าสารสกัดจากไอโซเลต TM21 ที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร มีปริมาณสารประกอบฟีนอลิกสูงสุด เท่ากับ 36.93±0.18 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร รองลงมาเป็นสารสกัดจากไอโซเลต TM20, TM18, TM19, TM17, และ TM16, ซึ่งมีปริมาณสารประกอบฟีนอลิก เท่ากับ 28.13±0.37, 24.27±0.18, 22.40±0.12, 20.73±0.07 และ 19.13±0.07 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่าปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดจากไอโซเลต TM16, TM17, TM18, TM19, TM20 และ TM21 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$)

4.9 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH (Scavenging activity on DPPH radical)

DPPH (2,2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) เป็นอนุมูลอิสระที่เสถียรซึ่งมีธาตุไนโตรเจนเป็นอะตอมกลาง ชอบละลายในไขมัน ซึ่งสารนี้ถูกนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางในการประเมินค่าความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระ เมื่อเกิดปฏิกิริยารีดักชันสีของสารละลาย DPPH จะเปลี่ยนจากสีม่วงไปเป็นสีเหลือง ซึ่งสามารถทราบถึงปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นได้ โดยการนำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 517 นาโนเมตร (Moktan และคณะ, 2008)

ในการศึกษาความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระ DPPH ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลต โดยผลการทดลองพบว่าสารละลายสีม่วงของอนุมูลอิสระ DPPH เมื่อทำปฏิกิริยากับสารสกัดภายนอกเซลล์และสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรีย สีของสารละลายผสมเปลี่ยนจากสีม่วงเข้มไปเป็นสีส้มอมเหลือง แสดงว่าสารสกัดภายนอกเซลล์และสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตนั้นมีความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระ DPPH ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลต โดยทำการศึกษาสารสกัดภายนอกเซลล์และสารสกัดภายในเซลล์ ซึ่งสารสกัดภายนอกเซลล์หาได้จากการนำน้ำหมักที่ได้จากการปั่นเหวี่ยงมาทดสอบความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH พบว่าเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตมีความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH สูงที่สุดเมื่อเลี้ยงเชื้อในอาหารNB ที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร โดยแสดงผลการทดลองในตาราง 4.11 รูปที่ 4.7 และรูปที่ 4.8

ส่วนสารสกัดภายในเซลล์หาได้จากการนำเซลล์แห้งของแบคทีเรียมาสกัดด้วยตัวทำละลายเอทานอลเข้มข้น 95% ทดสอบความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH โดยใช้ความเข้มข้นของสารสกัด 500ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร พบว่าสารสกัดจากเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตมีความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH สูงที่สุดเมื่อเลี้ยงเชื้อในอาหารNBที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร โดยแสดงผลการทดลองในตาราง 4.12 รูปที่ 4.9 และรูปที่ 4.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 แสดงความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน

ไอโซเลต	% Inhibition ± SE						
	NB + แป้งถั่วเขียว			NB + แป้งมันฝรั่ง			NB
	5 g/L	10 g/L	15 g/L	5 g/L	10 g/L	15 g/L	
TM16	44.44±0.28^{f}	47.40±0.03^{f}	50.63±0.05^{f}	44.61±0.03^{f}	48.00±0.03^{f}	51.48±0.05^{f}	42.31±0.03^{f}
TM17	46.58±0.05^{e}	49.68±0.10^{e}	52.52±0.07^{e}	47.34±0.05^{e}	50.77±0.03^{e}	54.04±0.06^{e}	45.82±0.05^{e}
TM18	53.76±0.05^{c}	56.03±0.05^{c}	59.32±0.05^{c}	54.66±0.03^{c}	58.40±0.05^{c}	61.52±0.05^{c}	51.45±0.10^{c}
TM19	50.58±0.03^{d}	53.90±0.03^{d}	55.00±0.03^{d}	51.81±0.05^{d}	55.02±0.30^{d}	56.65±0.07^{d}	47.96±0.07^{d}
TM20	56.28±0.07^{b}	59.10±0.06^{b}	62.56±0.06^{b}	57.60±0.05^{b}	61.01±0.06^{b}	64.86±0.05^{b}	54.00±0.03^{b}
TM21	58.50±0.03^{a}	62.20±0.06^{a}	66.05±0.05^{a}	59.54±0.05^{a}	63.10±0.05^{a}	69.28±0.07^{a}	55.72±0.07^{a}

หมายเหตุ

a, b, c, d, e, f ในแนวตั้งที่มีตัวอักษรต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$)

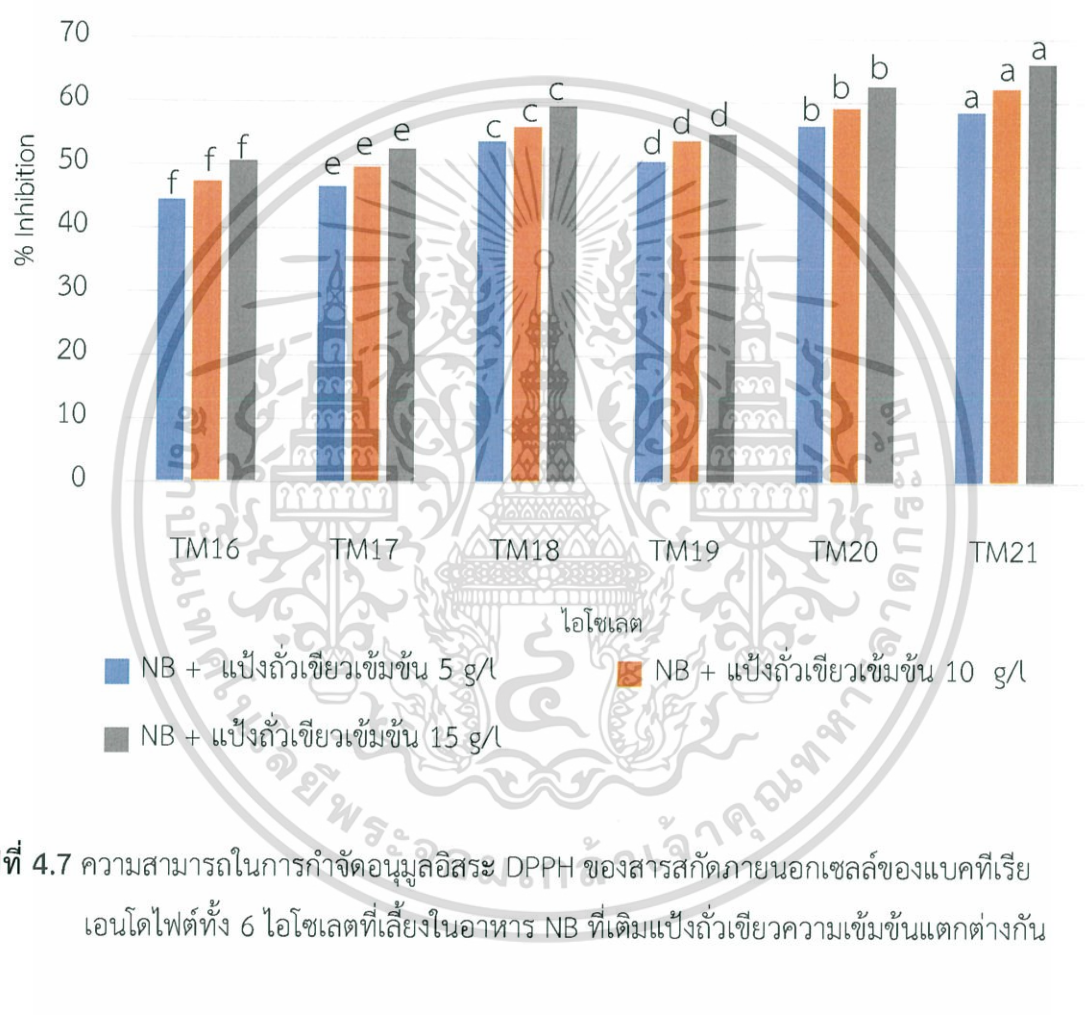

รูปที่ 4.7 ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งถั่วเขียวความเข้มข้นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

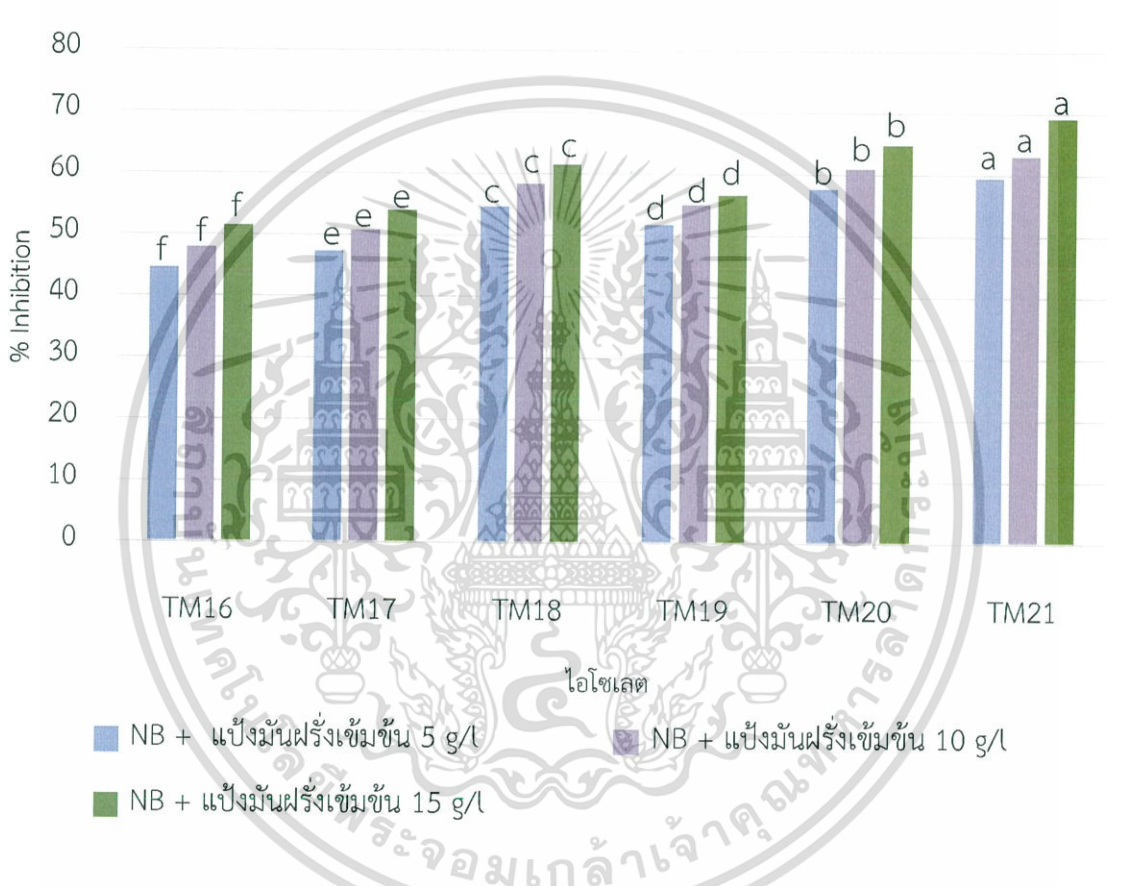

รูปที่ 4.8 ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลทที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งความเข้มข้นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 แสดงความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน

ไอโซเลต	% Inhibition ± SE						
	NB + แป้งถั่วเขียว			NB + แป้งมันฝรั่ง			NB
	5 g/L	10 g/L	15 g/L	5 g/L	10 g/L	15 g/L	
TM16	16.10±1.93^{e}	17.83±1.94^{d}	18.63±2.00^{d}	16.91±2.00^{d}	18.84±2.00^{d}	19.50±2.00^{d}	14.67±2.00^{d}
TM17	19.72±0.05^{d}	21.05±0.05^{d}	21.82±0.03^{d}	20.04±0.08^{d}	21.50±0.05^{d}	23.51±0.06^{c}	18.32±0.03^{c}
TM18	26.84±0.05^{bc}	27.31±0.03^{bc}	28.76±0.03^{bc}	27.39±0.08^{bc}	27.91±0.08^{bc}	30.11±0.56^{b}	26.07±0.07^{ab}
TM19	23.74±0.12^{c}	25.37±0.03^{c}	26.30±0.03^{c}	24.56±0.05^{c}	25.57±0.05^{c}	27.60±0.05^{b}	23.52±0.03^{b}
TM20	28.88±0.05^{ab}	30.34±0.07^{ab}	31.35±0.05^{ab}	29.46±0.13^{ab}	30.40±0.15^{ab}	33.75±0.10^{a}	27.72±0.13^{a}
TM21	31.52±0.07^{a}	32.21±0.13^{a}	33.55±0.11^{a}	32.24±0.03^{a}	32.78±0.10^{a}	35.23±0.18^{a}	29.68±0.12^{a}

หมายเหตุ

a, b, c, d, e, f ในแนวตั้งที่มีตัวอักษรต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$)

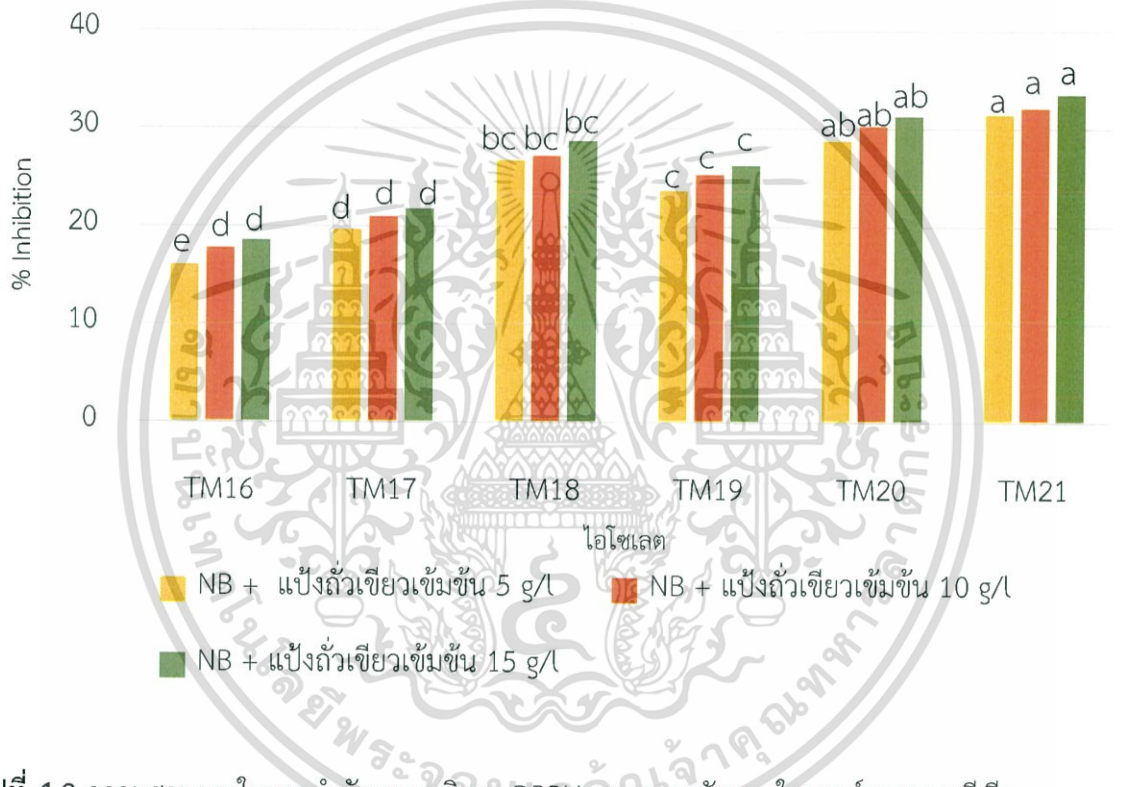

รูปที่ 4.9 ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลทที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งถั่วเขียวความเข้มข้นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

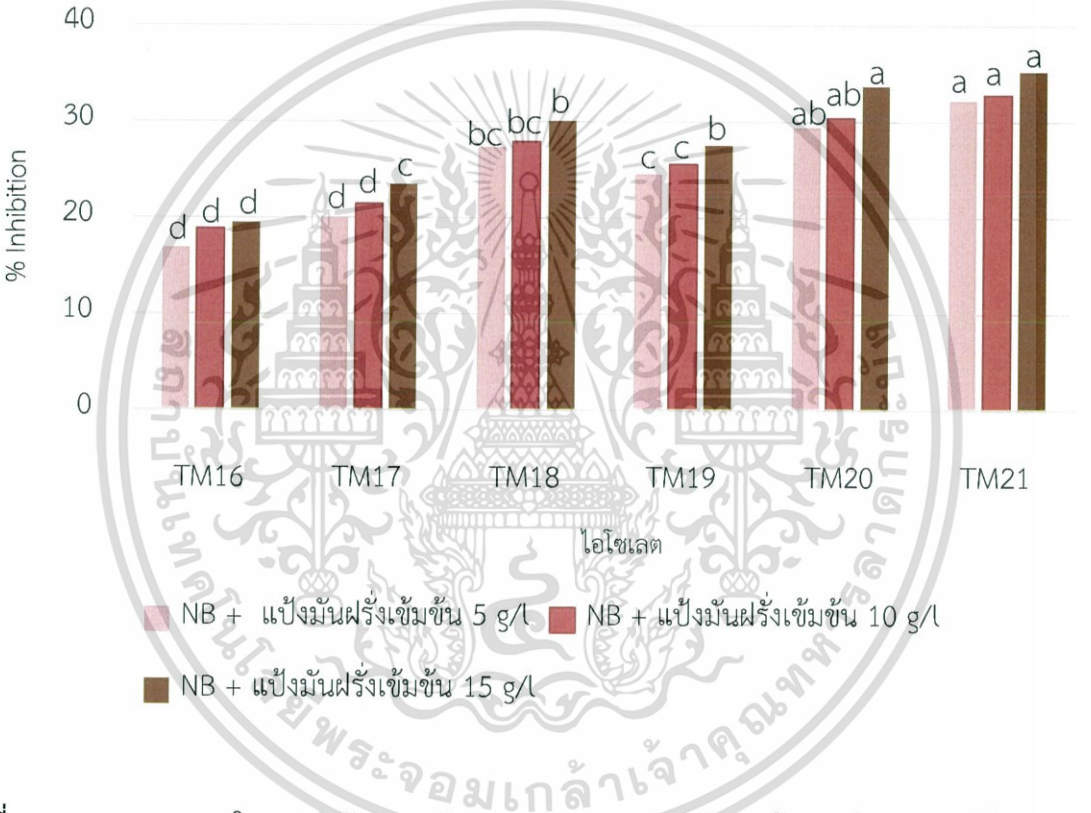

รูปที่ 4.10 ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลทที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งความเข้มข้นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ พบว่าสารสกัดจากไอโซเลต TM21 ที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร มีความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH สูงสุดที่ 69.28±0.07% รองลงมาเป็นสารสกัดจากไอโซเลต TM20, TM18, TM19, TM17, และ TM16 ซึ่งมีความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH 64.86±0.05%, 61.52±0.05%, 56.65±0.07%, 54.04±0.06% และ 51.48±0.05% ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH จากไอโซเลต TM16, TM17, TM18, TM19, TM20 และ TM21 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$)

ส่วนการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ พบว่าสารสกัดจากไอโซเลตTM21 ที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร มีความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH สูงสุดที่ 35.23±0.18% รองลงมาเป็นสารสกัดจากไอโซเลต TM20, TM18, TM19, TM17, และ TM16 ซึ่งมีความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH 33.75±0.10%, 30.11±0.56%, 27.60±0.05%, 23.51±0.0% และ 19.50±2.00% ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH จากไอโซเลต TM16, TM17, TM18, TM19, TM20 และ TM21 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$)

จากผลการทดลอง พบว่าน้ำหนักเซลล์แห้งและน้ำหนักสารสกัดที่ได้จากการเลี้ยงแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวและแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5, 10 และ 15 กรัมต่อลิตรมีปริมาณเซลล์แห้งและสารสกัดเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการเลี้ยงในอาหาร NB ที่ไม่มีการเติมแป้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Taghavi และคณะ (2008) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ โดยทำการเติมสารโพลีแซคาไรด์ลงไปในอาหาร พบว่ามีการเจริญเติบโตดีขึ้นโดยสังเกตได้จากความขุ่นของสารละลายเชื้อ

จากผลการทดลอง พบว่าสารสกัดภายนอกเซลล์และสารสกัดภายในเซลล์ที่ได้จากการเลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งถั่วเขียวและแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5, 10 และ 15 กรัมต่อลิตรเมื่อนำไปทดสอบหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดด้วยวิธี Folin-Ciocalteu และวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ด้วยวิธี Scavenging activity on DPPH radical พบว่ามีแนวโน้มของปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดและความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระสูงขึ้นตามความเข้มข้นของแป้งและสูงกว่าปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดและความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระที่ได้จากสารสกัดภายนอกเซลล์และสารสกัดภายในเซลล์ที่เลี้ยงในอาหาร NB ซึ่ง Goutam และคณะ (2014) ได้ทำการศึกษาความเข้มข้นของแป้งที่มีผลต่อปริมาณสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพจากราเอนโดไฟต์ที่แยกได้จากใบของต้นเฟิร์น พบว่าเมื่อเลี้ยงราเอนโดไฟต์ในอาหาร PDB ที่มีการเติมแป้งที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะให้ปริมาณสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพที่แตกต่างกันและมีปริมาณมากกว่าสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพที่ได้จากการเลี้ยงในอาหารที่ไม่มีการเติมแป้ง

จากผลการทดลอง พบว่าสารสกัดภายนอกเซลล์และสารสกัดภายในเซลล์ที่ได้จากการเลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งถั่วเขียวและแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5, 10 และ 15 กรัมต่อลิตรเมื่อนำไปทดสอบหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดด้วยวิธี Folin-Ciocalteu และนำไปทดสอบความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ด้วยวิธี Scavenging activity on DPPH radical พบว่าปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดที่วิเคราะห์ได้จะสอดคล้องกับความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ ดังนั้น เมื่อมีปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดมาก แสดงว่าฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระก็มากตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมยกลางและคณะ (2557) ได้ทำการศึกษาหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดและฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระในเครื่องดื่มน้ำผลไม้จากเครื่องดื่มน้ำผลไม้จำนวน 10 ตัวอย่าง พบว่าปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดที่วิเคราะห์ได้จะสอดคล้องกับความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระ DPPH

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการทดลอง

จากการถ่ายเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์จากหัวเชื้อบริสุทธิ์ทั้งหมด 18 ไอโซเลตลงบนอาหาร NA แล้วทำการศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ โดยการตรวจสอบลักษณะโคโลนีเดี่ยว รูปร่าง ขอบ สี การยกตัว และผิวหน้าของโคโลนี พบว่าบางไอโซเลตมีลักษณะของโคโลนีที่คล้ายคลึงกัน เมื่อทำการศึกษารูปร่างของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ภายใต้กล้องจุลทรรศน์กำลังขยาย 1000 เท่า พบว่า ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นรูปท่อนสั้น อยู่รวมกันเป็นกลุ่มกระจัดกระจาย ตัวเซลล์แบคทีเรียมีขนาดเล็กมาก การย้อมสีแบคทีเรียจะใช้วิธีการย้อมแกรมเพื่อคัดแยกแบคทีเรียแกรมบวกและแบคทีเรียแกรมลบ จากผลการทดลองพบว่ามีแบคทีเรียแกรมบวกทั้งหมด 13 ไอโซเลต ได้แก่ TM7, TM9, TM10, TM11, TM12, TM13, TM14, TM15, TM16, TM17, TM18, TM19 และ TM20 และมีแบคทีเรียแกรมลบทั้งหมด 5 ไอโซเลต ได้แก่ TM4, TM5, TM6, TM8 และ TM21

จากการศึกษาคุณสมบัติทางชีวเคมีของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ ทั้ง 18 ไอโซเลต โดยใช้การทดสอบทั้งหมด 2 วิธี คือการทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส และการทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์คะตะเลส โดยการทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์ออกซิเดสนั้นจะสังเกตจากการเปลี่ยนสีของแบคทีเรียเมื่อหยดสารละลาย DMPD เข้มข้น 1% ถ้าแบคทีเรียเปลี่ยนเป็นสีม่วงภายใน 30 วินาทีแสดงว่าแบคทีเรียมีการสร้างเอนไซม์ไซโตโครมออกซิเดส พบว่าแบคทีเรียที่สามารถสร้างเอนไซม์ออกซิเดสได้ มีทั้งหมด 14 ไอโซเลต ได้แก่ TM4, TM5, TM6, TM8, TM9, TM10, TM11, TM12, TM13, TM14, TM15, TM16, TM17 และ TM20 ส่วนแบคทีเรียที่ไม่สามารถสร้างเอนไซม์ออกซิเดสได้ มีทั้งหมด 4 ไอโซเลต ได้แก่ TM7, TM18, TM19 และ TM21 และการทดสอบความสามารถในการสร้างเอนไซม์คะตะเลส โดยสังเกตการเกิดฟองก๊าซของแบคทีเรียเมื่อหยอดสารละลายไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์เข้มข้น 3 % ถ้าเกิดฟองก๊าซแสดงว่าแบคทีเรียมีการสร้างเอนไซม์คะตะเลสพบว่ามีแบคทีเรียสามารถสร้างเอนไซม์คะตะเลสได้มีทั้งหมด 15 ไอโซเลต ได้แก่ TM4, TM7, TM8, TM9, TM11, TM12, TM13, TM14, TM15, TM16, TM17, TM18, TM19, TM20 และ TM21 ส่วนแบคทีเรียที่ไม่สามารถสร้างเอนไซม์คะตะเลสได้มีทั้งหมด 3 ไอโซเลต ได้แก่ TM5, TM6 และ TM10

จากการจำแนกชนิดของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้งหมด 2 ไอโซเลต คือ TM4 และ TM21 ด้วยสมบัติทางชีวเคมีด้วย analytical profile idex (API) โดยคัดเลือกไอโซเลตที่นำมาทดสอบจากการย้อมสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แกรม และคุณสมบัติทางชีวเคมี คือ ดูความสามารถในการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส ให้มีคุณสมบัติตรงตามชุดทดสอบ โดยแบคทีเรียไอโซเลตTM4 เป็นแบคทีเรียแกรมลบ มีการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส ซึ่งตรงกับชุดทดสอบ API 20 NE ผลการทดสอบพบว่ามีแนวโน้มเป็นเชื้อ *Brevundimonas vesicularis* ส่วนแบคทีเรียไอโซเลต TM21 เป็นแบคทีเรียแกรมลบ ไม่มีการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส ซึ่งตรงกับชุดทดสอบ API 20 E ผลการทดสอบพบว่ามีแนวโน้มเป็นเชื้อ *Bibersteinia trehalosi*

จากการศึกษาแหล่งคาร์บอนที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้ง 2 ชนิดคือแป้งถั่วเขียว และแป้งมันฝรั่ง ชนิดละ 3 ความเข้มข้น คือ 510และ 15กรัมต่อลิตร ตามลำดับ พบว่าแบคทีเรียทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร ให้ผลน้ำหนักเซลล์แห้งสูงที่สุดอยู่ในช่วง 0.13 – 0.29 กรัม จากผลน้ำหนักเซลล์แห้งที่ได้ทำให้น้ำหนักสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียทั้ง 6 ไอโซเลตที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร มีค่าน้ำหนักสารสกัดสูงที่สุดอยู่ในช่วง 0.0026 – 0.0052 กรัม

จากการทดสอบหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดจากสารสกัดภายนอกเซลล์และสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ โดยคัดเลือกแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลตTM16 TM17 TM18 TM19 TM20 และ TM21 มาทดสอบด้วยวิธี Folin-Ciocalteu พบว่าสารสกัดภายนอกเซลล์และสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียทั้ง 6 ไอโซเลตที่ได้จากการเลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร มีค่าปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดสูงที่สุดอยู่ในช่วง 147.42 – 208.58 และ 19.13 – 36.93 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ตามลำดับ

จากการทดสอบความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH จากสารสกัดภายนอกเซลล์และสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ โดยคัดเลือกแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลตTM16, TM17, TM18, TM19, TM20 และ TM21 มาทดสอบด้วยวิธี DPPH radical scavenging activity พบว่าสารสกัดภายนอกเซลล์และสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียทั้ง 6 ไอโซเลตที่ได้จากการเลี้ยงในอาหาร NB ที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร ให้ค่าความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ดีที่สุดอยู่ในช่วง 51.48 - 69.28% และ 19.50 - 35.23% ตามลำดับโดยที่ความเข้มข้นเดียวกันกับสารสกัดภายในเซลล์ คือ 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร สารละลายมาตรฐานกรดแอสคอร์บิกให้ค่าความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH สูงถึง 95.55%

อย่างไรก็ตามแบคทีเรียเอนโดไฟต์ทั้ง 6 ไอโซเลต แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการเป็นแหล่งของสารต้านอนุมูลอิสระจากธรรมชาติ ชนิดและความเข้มข้นของแหล่งคาร์บอนมีผลต่อน้ำหนักเซลล์และการผลิตสารต้านอนุมูลอิสระ โดยแป้งมันฝรั่งความเข้มข้นกรัม มีผลต่อการเพิ่มจำนวนเซลล์และการสร้างสารต้านอนุมูลอิสระจากแบคทีเรียซึ่งจะต้องทำการศึกษาต่อไปเพื่อศึกษาสภาวะการเลี้ยงเชื้อที่เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อที่จะให้เชื้อแบคทีเรียมีการผลิตสารเมตาบอไลท์ในปริมาณมากขึ้น รวมถึงการทดสอบความสามารถในการสร้างสารต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดได้โดยวิธีการทดสอบอื่นๆ นอกเหนือจากวิธี DPPH radical scavenging activity และวิธี Folin-ciocalteauเช่น การทดสอบ Reducing power เพื่อศึกษาความสามารถในการรีดิวซ์ หรือการทดสอบ Lipid peroxidation เพื่อศึกษาการยับยั้งปฏิกิริยา lipidperoxidationเพื่อให้เข้าใจถึงกลไกการต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดมากขึ้น รวมถึงการทดสอบความเป็นพิษต่อเซลล์ของสารสกัดเพื่อทดสอบความปลอดภัยในการใช้สารสกัดกับสิ่งมีชีวิต

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาคุณสมบัติของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ที่มีฤทธิ์ต้านออกซิเดชันสูงในลำดับถัดไปจะต้องศึกษาคุณสมบัติทางชีวเคมีเพิ่มเติมและศึกษาในระดับโมเลกุลต่อไป เพื่อตรวจสอบแบคทีเรียเอนโดไฟต์ที่มีฤทธิ์ต้านออกซิเดชันสูงในระดับสายพันธุ์ และทำการศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการเลี้ยงแบคทีเรียเพื่อให้ได้ผลผลิตของสารที่แบคทีเรียสร้างขึ้นในปริมาณมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กัญจนา ธีระกุลและคณะ. (2544). จุลชีววิทยาปฏิบัติการ. พิมพ์ครั้งที่2. สำนักพิมพ์เจ้าพระยาระบบการพิมพ์ จำกัด กรุงเทพฯ.

เนตรนภา เมยกลาง และคณะ. (2557). การหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกและฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระในเครื่องดื่มน้ำผลไม้. KKU Res J (GS) 14 (4), 69-79.

ปรียนันท์ บัวสด, 2549, การตรวจสอบความสามารถในการเป็นสารแอนตี้ออกซิแดนท์ของเครื่องดื่มชาโดยวิธีไซคลิกโวลแทมเมตรี,วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร,นครปฐม, 228

มณีฉัตร นิกรพันธุ์. (2538). มะเขือเทศ. พิมพ์ครั้งที่1. สำนักพิมพ์โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

ยุวดี มั่นยืน, ยุวดี มาตขาว และอมรา เก่งการ. (2555). การคัดแยกเชื้อแบคทีเรียเอนโดไฟต์ และศึกษาฤทธิ์ทางชีวภาพของแบคทีเรียที่แยกได้จากแหน *Lemnaaequinoctialis*. โครงงานพิเศษหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 3–4.

โอภา วัชระคุปต์. (2550). สารต้านอนุมูลอิสระ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นิวไทยมิตรการพิมพ์.

โอภา วัชระคุปต์, ปรีชา บุญจูง, จันทนา บุญยะรัตน์ และมาลีรักษ์ อัตต์สินทอง. (2550). สารต้านอนุมูลอิสระ (พิมพ์ครั้ง ที่ 2). กรุงเทพฯ: นิวไทยมิตรการพิมพ์.

Chen, W., Zhou, H., and Cui, M. (2015). "Effects of charge-carrying amino acids on the gelatinization and retrogradation properties of potato starch." Food chemistry, 167, 180-184.

Chung H.A., Liu Q., Pauls K.P., Fan M.Z. and Yada R. (2008). "In vitro starch digestibility, expected glycemic invex and some physicochemical properties of starch and flour from common bean (*Phaseolus vulgaris* L.) varieties grown in Canada." Food Research International. 41(9): 869-875.

Hallmann J., Andrea Q. H., Walter F. M., and Joseph W. K. (1997). "Bacteriolendophytesinagricultural crops." Journal of Microbiology 43: 895-914.

Huang, W.Y., Cai, Y.Z., Xing, J., Harold, C. & Sun, M. (2007) A Potential Antioxidant Resource: Endophytic Fungi from Medicinal Plants. *Economic Botany*, **61**, 14-30.

Joko P., Barry R. (2010). Characterization of Endophytic Diazotroph Bacteria Isolated from Rice. HAYATI Journal of Biosciences. 17:73-78.

Jyoti G., Vijay K. S., Satish K. V., Dheeraj K. S., Jitendra K., Ashish M., Anuj K. and R.N. Kharwar. (2014). Optimization of Culture Conditions for Enhanced

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Production of Bioactive Metabolites Rich in Antimicrobial and Antioxidant Activities Isolated from *Emericella quadrilineata* an Endophyte of *Pteris pellucid*. JOURNAL OF PURE AND APPLIED MICROBIOLOGY. Vol.8(3) : 2059-2073.

Kalkan F., Vanga S.K., Gariepy Y,, and Raghavan V. (2015) "Effect of MW-assisted roasting on nutritional and chemicalproperties of hazelnuts." food & nutrition.1-9.

Krishnan P., Bhat R., Kush A. and Ravikumar P. (2012). "Isolation and functional characterization of bacterial endophytes from Carica papaya fruits". Journal of Applied Microbiology. 113: 308-317.

Lanna-Filho, R., Souza, R.M., Magalhães, M.M., Villela, L., Zanotto, E., Ribeiro-Júnior, P.M. & Resende, M.L.V. (2013) Induced defense responses in tomato against bacterial spot by proteins synthesized by endophytic bacteria. *Tropical Plant Pathology*, **38**, 295-302.

Lee, V.S., Chen, C.R., Lio, Y.W., Tzen, J.T.and Chang, C.I. (2008). "Structural determinationand DPPH radical-scavenging activity of two acylated flavonoid tetraglycosides inoolong tea (Camellia sinensis)". Chem. Pharm. Bull. 56: 851-853.

Miller C., Miller R., Garton-Kenny D., Redgrave B., Sears J., Condron M., et al.(1998). Ecomycins, unique antimycotics from Pseudomonas viridiflava. J Appl Microbiol. 84:937–44.

Morton H.E. and Pulaski E.J. (1937). "The Presevation of Bacterial Cultures." Journal of bacteriology. 35(2): 163-183.

Pieniz S., Andreazza R., Okeke B. C., Camargo F. A. O. and Brandelli A.(2015). Antimicrobial and antioxidant activities of *Enterococcus* species isolate from meat and dairyproducts. Brazilian Journal of Biology. Brazil.

Prayitno J. and Rolfe B. (2010). "Characterization of Endophytic Diazotroph Bacteria Isolated from Rice." HAYATI Journal of Biosciences. 17:73-78.

Rashid, R. H., (2015). "Evaluation of Antimicrobial and Antioxidant activity of secondary metabolites isolated from endophytic bacterium Bacillus megaterium isolated from wheat root in Iraq". Diyala Journal For Pure Sciences, 13: 78-88.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Safiyh T., Craig G., Se´bastien M., Lee N., Adam H., Nele W., Tanja B., Jaco V. and Daniel van der L. (2008). Genome Survey and Characterization of Endophytic Bacteria Exhibiting a Beneficial Effect on Growth and Development of Poplar Trees. APPLIED AND ENVIRONMENTAL MICROBIOLOGY. Vol.75(3) : 748-757.

Taghavi S., Garafola C., Monchy S., Newman L., Hoffman A., Weyens N., Barac T., Vangronsveld J.and Lelie D.(2008). "Genome Survey and Characterization of Endophytic Bacteria Exhibiting aBeneficial Effect on Growth and Development of Poplar Trees."APPLIED AND ENVIRONMENTAL MICROBIOLOGY. Vol.75(3) : 748-757.

Tsai T.H., Tsai P.J., Ho S.C.,(2005). "Antioxidant and Anti-inflammatory Activities of Several Commonly Used Spices." *Journal of Food Science*. 70(1) : 93-97.

Yang, J.H. et al. (2000). "Antioxidant and related compounds. BaosciBiotechnol". Journal of Biochemistry & Cell Biology. 61: 1646-1649.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

อาหารเลี้ยงเชื้อ

1. สูตรอาหาร NA (Nutrient Agar)

สารสกัดจากเนื้อ	3	กรัม
เปปโตน	5	กรัม
วุ้น	15	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

2. สูตรอาหาร NB (Nutrient Broth)

สารสกัดจากเนื้อ	3	กรัม
เปปโตน	5	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

3. สูตรอาหาร NB (Nutrient Broth) ที่เติมแป้งถั่วเขียว

สารสกัดจากเนื้อ	3	กรัม
เปปโตน	5	กรัม
แป้งถั่วเขียว	5, 10, 15	กรัม (ตามลำดับ)
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

4. สูตรอาหาร NB (Nutrient Broth) ที่เติมแป้งมันฝรั่ง

สารสกัดจากเนื้อ	3	กรัม
เปปโตน	5	กรัม
แป้งมันฝรั่ง	5, 10, 15	กรัม (ตามลำดับ)
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบลักษณะทางสัณฐานวิทยา

1. รูปร่างของโคโลนี (colony form)

- Punctiform โคโลนีมีขนาดเล็กมากเส้นผ่าศูนย์กลางน้อยกว่า 1 มิลลิเมตร
- Circular โคโลนีกลม
- Filamentous โคโลนีประกอบด้วยเส้นสายพันกันแน่น
- Irregular โคโลนีรูปร่างไม่แน่นอน
- Rhizoid โคโลนีมีการแตกกิ่งก้านไม่แน่นอนและมีลักษณะคล้ายราก

2. ขอบหรือริมของโคโลนี (Colony margin or Colony edge)

- Entire ขอบโคโลนีเรียบ
- Undulate ขอบโคโลนีเป็นคลื่นโค้งเว้าเล็กน้อย
- Lobate ขอบโคโลนีเป็นคลื่นโค้งเว้าและยื่นมาก
- Erose ขอบโคโลนีเป็นหยกเป็นซี่ไม่สม่ำเสมอ
- Filamentous ขอบโคโลนีเป็นเส้นสายยาวไม่แนนอน
- Curled ขอบโคโลนีเป็นเส้นซ้อนกันเป็นคลื่นและหยักในลักษณะที่ขนานกัน

3. พื้นผิวของโคโลนี (Surface Texture)

- Smooth พื้นผิวของโคโลนีเรียบ
- Rough พื้นผิวของโคโลนีขรุขระ
- Mucoid พื้นผิวของโคโลนีเป็นเมือกเยิ้ม
-Rugose พื้นผิวของโคโลนีย่น
- Concentrically ringed พื้นผิวของโคโลนีเป็นวงแหวนซ้อนกันหลายชั้น

4. ความสูงหรือการยกตัวของโคโลนี (Elevation)

- Flat โคโลนีแบนราบ
- Raised โคโลนีมีความหนาสูงขึ้นมาจากผิวหน้าของอาหารเลี้ยงเชื้อเล็กน้อย
- Convex โคโลนีนูนโค้งจากผิวหน้าอาหารเลี้ยงเชื้อเล็กน้อย
- Pulvinate โคโลนีนูนโค้งขึ้นมาจากผิวหน้าอาหารเลี้ยงเชื้อมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค

สารเคมีและวิธีการวิเคราะห์

1.สารเคมี

1.1 การเตรียมสารละลายวิตามินซี (Ascorbic acid) ความเข้มข้น500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

1.1.1 ชั่งวิตามินซีมา 0.0005 กรัม ละลายในเอทานอลและปรับปริมาตรให้มีปริมาตร 1 มิลลิลิตร

1.1.2 เก็บสารละลายวิตามินซีที่ได้ใส่ในขวดสีชา

1.2 การเตรียมสารละลาย DPPH ความเข้มข้น 0.3 มิลลิโมลาร์

1.2.1 ชั่งสาร DPPH มา 0.0059 กรัม ละลายในเอทานอลและปรับปริมาตรให้มีปริมาตร 50 มิลลิลิตร

1.2.2 เก็บสารละลาย DPPH ที่ได้ใส่ในขวดสีชา

1.3 การเตรียมสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิก (gallic acid) ความเข้มข้น 1000 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

1.3.1 ชั่งกรดแกลลิกมา 0.001 กรัม ละลายในเอทานอลและปรับปริมาตรให้มีปริมาตร 1 มิลลิลิตร

1.3.2 เก็บสารละลายกรดแกลลิกที่ได้ใส่ในขวดสีชา

1.4 การเตรียมสารละลายกรดแกลลิก (gallic acid) ความเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

1.4.1 ชั่งกรดแกลลิกมา 0.0005 กรัม ละลายในเอทานอลและปรับปริมาตรให้มีปริมาตร 1 มิลลิลิตร

1.4.2 เก็บสารละลายกรดแกลลิกที่ได้ใส่ในขวดสีชา

1.5การเตรียมสารละลาย Folin-Ciocalteuphenol reagent ความเข้มข้น 10% โดยปริมาตร

1.5.1 ปิเปต Folin-Ciocalteu phenol reagent ปริมาตร 5 มิลลิลิตร ละลายในน้ำกลั่นและปรับปริมาตรให้มีปริมาตร 50 มิลลิลิตร ในขวดปรับปริมาตรที่หุ้มด้วยฟอยล์กันแสง

1.5.2 เก็บสารละลาย Folin-Ciocalteuphenol reagent ที่ได้ใส่ในขวดสีชา

1.6 การเตรียมสารละลายโซเดียมคาร์บอเนต เข้มข้น 7.5% โดยมวลต่อปริมาตร

1.6.1 ชั่งโซเดียมคาร์บอเนต 3.75 กรัม ปรับปริมาตรด้วยน้ำกลั่นให้มีปริมาตร 50 มิลลิลิตร ในขวดปรับปริมาตร

1.6.2 เก็บสารละลายโซเดียมคาร์บอนเนตที่ได้ในขวดสีชา

1.7 การเตรียมสารละลาย N,N-Dimethyl-p-phenylenediamine (DMPD) เข้มข้น 1 %

1.7.1 ชั่งสาร N,N-Dimethyl-p-phenylenediamine (DMPD) 1 กรัม ละลายในน้ำเกลือที่ผ่านการฆ่าเชื้อแล้วและปรับปริมาตรให้มีปริมาตร 100 มิลลิลิตร

1.7.2 เก็บสารละลาย DMPD ที่ได้ในขวดสีชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.8 การเตรียมสารละลาย McFarland standard No. 0.5

1.8.1 ปิเปตกรดซัลฟิวริกเข้มข้นมา 10 มิลลิลิตร ปรับปริมาตรด้วยน้ำกลั่นให้มีปริมาตร 1 ลิตร

1.8.2 ชั่งแบเรียมคลอไรด์มา 1 กรัม ละลายและปรับปริมาตรด้วยน้ำกลั่นให้มีปริมาตร 100 มิลลิลิตร

1.8.3 ปิเปตสารละลายในข้อ 1.8.1 ปริมาตร 995 มิลลิลิตร และสารละลายข้อ 1.8.2 ปริมาตร 5 มิลลิลิตร มาผสมกัน

1.8.4 เก็บสารละลายMcFarland standard No. 0.5 ที่ได้ในหลอดฝาเกลียว ปิดฝาให้สนิทกันระเหย แล้วเก็บในที่มืด อุณหภูมิ 2-30 องศาเซลเซียส

หมายเหตุ : ก่อนใช้งานต้องเขย่าให้เป็นเนื้อเดียวกันก่อน และควรตรวจสอบความขุ่นทุกเดือน สามารถใช้งานได้นาน 6 เดือน

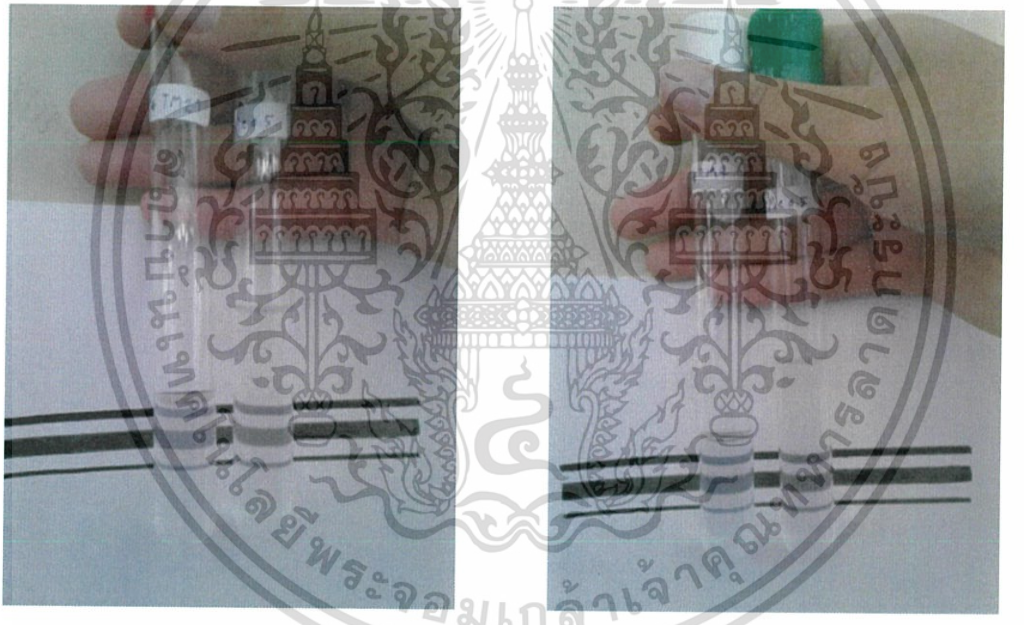

รูปที่ ผ-1 ความขุ่นของสารละลายเชื้อเทียบกับสารละลาย McFarland standard No. 0.5

2. วิธีการวิเคราะห์

2.1 การวิเคราะห์หาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด (Total phenolic content)

2.1.1 สารสกัดภายนอกเซลล์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-1 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 765 นาโนเมตร ของสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกที่ความเข้มข้น 1000 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ความเข้มข้น (ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร)	ค่าการดูดกลืนแสง
0	0
20	0.113
40	0.201
60	0.28
80	0.36
100	0.436
120	0.524
140	0.611
160	0.673
180	0.756
200	0.832

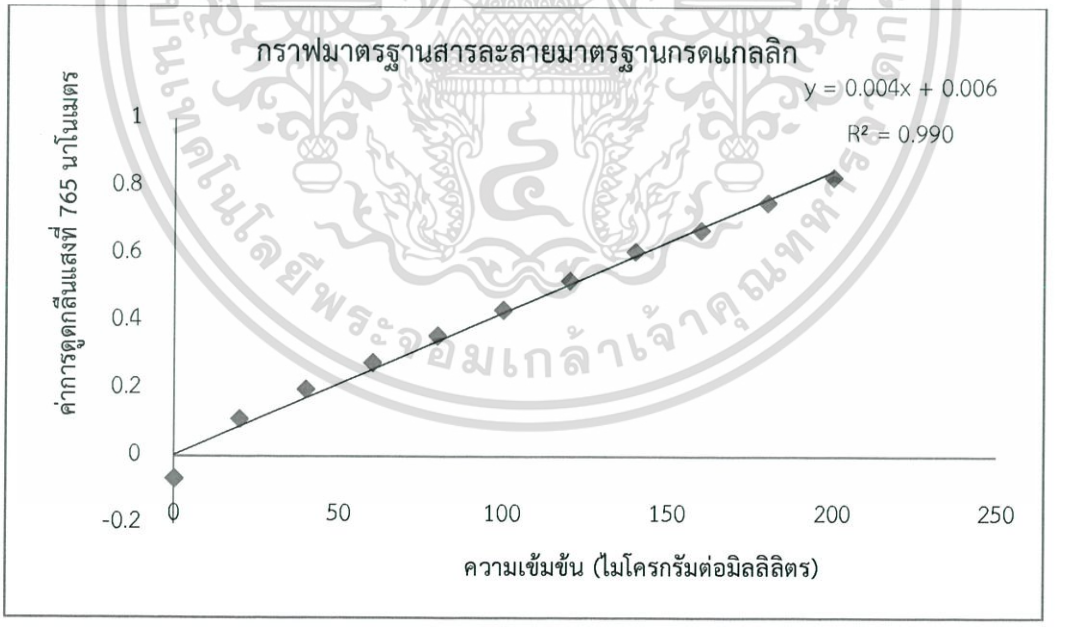

รูปที่ ผ-2 กราฟมาตรฐานของสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกที่ความเข้มข้น 1000 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีคำนวณ

หาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกในสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลตTM21ที่เลี้ยงในอาหารที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15กรัมต่อลิตร

ซ้ำที่ 1

ค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้		=	0.898
ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล)		=	0.057
ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสง (y)		=	0.898 – 0.057
		=	0.841
จากสมการเส้นตรง	y	=	0.004x + 0.006
แทนค่า y = 0.841 ลงในสมการ			
	0.841	=	0.004x + 0.006
จะได้	x	=	208.75 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ซ้ำที่ 2

ค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้		=	0.897
ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล)		=	0.057
ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสง (y)		=	0.897 – 0.057
		=	0.84
จากสมการเส้นตรง	y	=	0.004x + 0.006
แทนค่า y = 0.840 ลงในสมการ			
	0.840	=	0.004x + 0.006
จะได้	x	=	208.5 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ซ้ำที่ 3

ค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้		=	0.897
ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล)		=	0.057
ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสง (y)		=	0.897 – 0.057
		=	0.84
จากสมการเส้นตรง	y	=	0.004x + 0.006
แทนค่า y = 0.840 ลงในสมการ			
	0.840	=	0.004x + 0.006
จะได้	x	=	208.5 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงว่า มีปริมาณฟีนอลิกทั้งหมดเฉลี่ย

$$\frac{208.75+208.5+208.5}{3} = 208.58 \text{ ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร}$$

ดังนั้น สารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลตTM21ที่เลี้ยงในอาหารที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร มีปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด 208.58ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

2.1.2 สารสกัดภายในเซลล์

ตารางที่ ผ-2 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 765 นาโนเมตร ของสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกที่ความเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ความเข้มข้น (ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร)	ค่าการดูดกลืนแสง
0	0
20	0.132
40	0.252
60	0.345
80	0.464
100	0.556
120	0.698
140	0.796

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

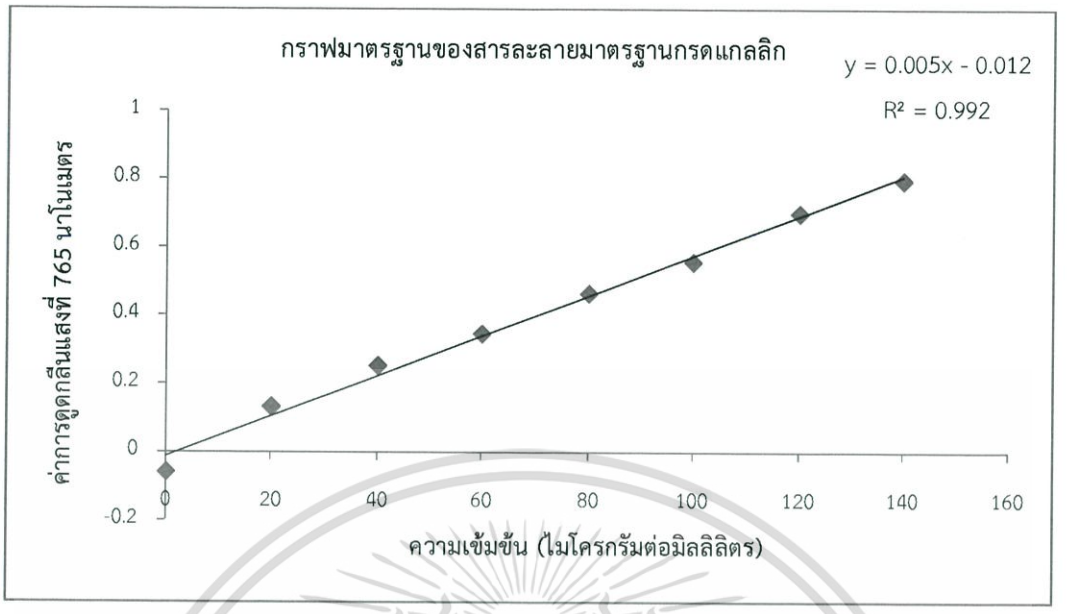

รูปที่ ผ-3 กราฟมาตรฐานของสารละลายมาตรฐานกรดแกลลิกที่ความเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

<u>วิธีคำนวณ</u>

หาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกในสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลตTM21ที่เลี้ยงในอาหารที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร

<u>ซ้ำที่ 1</u>

ค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้ = 0.23

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.056

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสง (y) = 0.23 – 0.056

= 0.174

จากสมการเส้นตรง y = 0.005x - 0.012

แทนค่า y = 0.174 ลงในสมการ

0.174 = 0.005x - 0.012

จะได้ x = 37.2 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

<u>ซ้ำที่ 2</u>

ค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้ = 0.227

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.056

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสง (y) = 0.227 – 0.056

= 0.171

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากสมการเส้นตรง $y = 0.005x - 0.012$

แทนค่า y = 0.171 ลงในสมการ

$0.171 = 0.005x - 0.012$

จะได้ $x = 36.6$ ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ซ้ำที่ 3

ค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้ = 0.229

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.056

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสง (y) = 0.229 – 0.056

= 0.173

จากสมการเส้นตรง $y = 0.005x - 0.012$

แทนค่า y = 0.173 ลงในสมการ

$0.173 = 0.005x - 0.012$

จะได้ $x = 37$ ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

แสดงว่า มีปริมาณฟีนอลิกทั้งหมดเฉลี่ย

$\frac{37.2+36.6+37}{3} = 36.93$ ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ดังนั้น สารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลตTM21ที่เลี้ยงในอาหารที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร มีปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด 36.93ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

2.2 การวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH (Scavenging activity on DPPH radical)

$$\% \text{ Inhibition} = \left[\frac{A_{control} - A_{sample}}{A_{control}}\right] \times 100$$

กำหนดให้ $A_{control}$ = ค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 517 นาโนเมตรของสารละลาย DPPH

A_{sample} = ค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 517 นาโนเมตรของสารละลาย DPPH กับสารสกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1 สารสกัดภายนอกเซลล์

วิธีคำนวณ

หาความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH จากสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลตTM21ที่เลี้ยงในอาหารที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร

ซ้ำที่ 1

ค่าการดูดกลืนแสงของ $A_{control}$ (สารละลาย DPPH กับอาหาร NB) = 1.184

ค่าการดูดกลืนแสงของสารสกัดที่วัดได้ = 0.524

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.064

ค่าการดูดกลืนแสงของอาหาร NB = 0.096

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสงของ A_{sample} = 0.524 – (0.064 + 0.096)

= 0.364

แทนค่า $A_{control}$= 1.184 และ A_{sample}= 0.364 ลงในสมการ

$$\% \text{ Inhibition} = \left[\frac{1.184 - 0.364}{1.184}\right] \times 100$$

= 69.26 %

ซ้ำที่ 2

ค่าการดูดกลืนแสงของ $A_{control}$ (สารละลาย DPPH กับอาหาร NB) = 1.184

ค่าการดูดกลืนแสงของสารสกัดที่วัดได้ = 0.525

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.064

ค่าการดูดกลืนแสงของอาหาร NB = 0.096

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสงของ A_{sample} = 0.525 – (0.064 + 0.096)

= 0.365

แทนค่า $A_{control}$= 1.184 และ A_{sample}= 0.365 ลงในสมการ

$$\% \text{ Inhibition} = \left[\frac{1.184 - 0.365}{1.184}\right] \times 100$$

= 69.17 %

ซ้ำที่ 3

ค่าการดูดกลืนแสงของ $A_{control}$ (สารละลาย DPPH กับอาหาร NB) = 1.184

ค่าการดูดกลืนแสงของสารสกัดที่วัดได้ = 0.522

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.064

ค่าการดูดกลืนแสงของอาหาร NB = 0.096

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสงของ A_{sample} = 0.522 – (0.064 + 0.096)

= 0.362

แทนค่า $A_{control}$= 1.184 และ A_{sample}= 0.362 ลงในสมการ

$$\% \text{ Inhibition} = \left[\frac{1.184 - 0.362}{1.184}\right] \times 100$$

= 69.43 %

แสดงว่า มีค่า % Inhibition เฉลี่ย

$$\frac{69.26+69.17+69.43}{3} = 69.28\ \%$$

ดังนั้น สารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลตTM21ที่เลี้ยงในอาหารที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร มีความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH69.28 %

2.2.2 สารสกัดภายในเซลล์

<u>วิธีคำนวณ</u>

หาความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH จากสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลตTM21ที่เลี้ยงในอาหารที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร

<u>ซ้ำที่ 1</u>

ค่าการดูดกลืนแสงของ $A_{control}$ (สารละลาย DPPH กับเอทานอล) = 1.214

ค่าการดูดกลืนแสงของสารสกัดที่วัดได้ = 0.849

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.066

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสงของ A_{sample} = 0.849 –0.066

= 0.789

แทนค่า $A_{control}$= 1.214 และ A_{sample}= 0.789ลงในสมการ

$$\% \text{ Inhibition} = \left[\frac{1.214 - 0.789}{1.214}\right] \times 100$$

= 35 %

<u>ซ้ำที่ 2</u>

ค่าการดูดกลืนแสงของ $A_{control}$ (สารละลาย DPPH กับเอทานอล) = 1.214

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าการดูดกลืนแสงของสารสกัดที่วัดได้ = 0.848

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.066

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสงของ A_{sample} = 0.848 – 0.066

= 0.788

แทนค่า $A_{control}$= 1.214 และ A_{sample}= 0.788ลงในสมการ

$$\% \text{ Inhibition} = \left[\frac{1.214 - 0.788}{1.214}\right] \times 100$$

$$= 35.09\ \%$$

ซ้ำที่ 3

ค่าการดูดกลืนแสงของ $A_{control}$ (สารละลาย DPPH กับเอทานอล) = 1.214

ค่าการดูดกลืนแสงของสารสกัดที่วัดได้ = 0.848

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.066

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสงของ A_{sample} = 0.848 – 0.066

= 0.782

แทนค่า $A_{control}$= 1.214 และ A_{sample}= 0.782ลงในสมการ

$$\% \text{ Inhibition} = \left[\frac{1.214 - 0.782}{1.214}\right] \times 100$$

$$= 35.58\ \%$$

แสดงว่า มีค่า % Inhibition เฉลี่ย

$$\frac{35+35.09+35.58}{3} = 35.23\ \%$$

ดังนั้น สารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียเอนโดไฟต์ไอโซเลตTM21ที่เลี้ยงในอาหารที่เติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร มีความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH35.23 %

2.2.3 สารละลายมาตรฐานกรดแอสคอร์บิกเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

วิธีคำนวณ

หาความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH จากสารสารละลายมาตรฐานกรดแอสคอร์บิกเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ซ้ำที่ 1

ค่าการดูดกลืนแสงของ $A_{control}$ (สารละลาย DPPH กับเอทานอล) = 1.221

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าการดูดกลืนแสงของสารสกัดที่วัดได้ = 0.113

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.06

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสงของ A_{sample} = 0.113 – 0.06

= 0.073

แทนค่า $A_{control}$= 1.221 และ A_{sample}= 0.053 ลงในสมการ

$$\% \text{ Inhibition} = \left[\frac{1.221 - 0.053}{1.221}\right] \times 100$$

= 95.66 %

ซ้ำที่ 2

ค่าการดูดกลืนแสงของ $A_{control}$ (สารละลาย DPPH กับเอทานอล) = 1.221

ค่าการดูดกลืนแสงของสารสกัดที่วัดได้ = 0.114

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.06

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสงของ A_{sample} = 0.114 – 0.06

= 0.054

แทนค่า $A_{control}$= 1.221 และ A_{sample}= 0.054 ลงในสมการ

$$\% \text{ Inhibition} = \left[\frac{1.221 - 0.054}{1.221}\right] \times 100$$

= 95.58 %

ซ้ำที่ 3

ค่าการดูดกลืนแสงของ $A_{control}$ (สารละลาย DPPH กับเอทานอล) = 1.221

ค่าการดูดกลืนแสงของสารสกัดที่วัดได้ = 0.116

ค่าการดูดกลืนแสงของ blank (เอทานอล) = 0.06

ดังนั้น ค่าการดูดกลืนแสงของ A_{sample} = 0.116 – 0.06

= 0.056

แทนค่า $A_{control}$= 1.221 และ A_{sample}= 0.056 ลงในสมการ

$$\% \text{ Inhibition} = \left[\frac{1.221 - 0.056}{1.221}\right] \times 100$$

= 95.41 %

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงว่า มีค่า % Inhibition เฉลี่ย

$$\frac{95.66+95.58+95.41}{3} = 95.55\ \%$$

ดังนั้น สารละลายมาตรฐานกรดแอสคอร์บิกเข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร มีความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH9 5.55 %

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ง

การแปรผลการจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยสมบัติทางชีวเคมีด้วย Analytical Profile Idex (API)

1. ชุดทดสอบ API 20 E

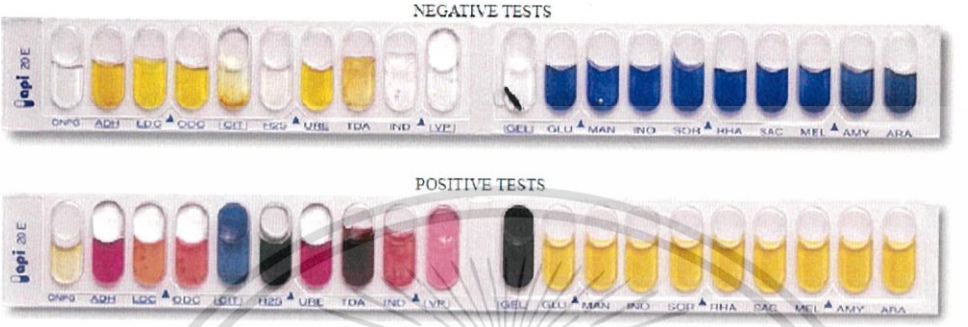

รูปที่ ผ-4 สีมาตรฐาน (color check) ตามแบบชุดทดสอบ API 20 E

ตารางที่ ผ-3 แสดงการแปรผลของชุดทดสอบ API 20 E

ช่องทดสอบ	สารออกฤทธิ์	ปริมาณ (มิลลิกรัม/ช่อง)	ปฏิกิริยา/เอนไซม์	ผลการทดลอง	
				ผลลบ	ผลบวก
ONPG	2-nitrophenyl-βD-galactopyranoside	0.223	β-galactosidase (Ortho NitroPhenyl-βD-Galactopyanosidase)	ไม่มีสี	สีเหลือง
ADH	L-arginine	1.9	Arginine DiHydrolase	สีเหลือง	สีแดง/สีส้ม
LDC	L-lysine	1.9	Lysine DeCarboxylase	สีเหลือง	สีแดง/สีส้ม
ODC	L-ornithine	1.9	Ornithine DeCarboxylase	สีเหลือง	สีแดง/สีส้ม
CIT	trisodium citrate	0.756	CITrate utilization	สีเขียวอ่อน/สีเหลือง	สีน้ำเงินปนเขียว/สีน้ำเงิน
H_2S	Sodium thiosulfate	0.075	H_2S production	ไม่มีสี/สีเทา	สีดำเข้ม/สีดำอ่อน
URE	urea	0.76	UREase	สีเหลือง	สีแดง/สี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

					ส้ม
TDA	L-tryptophane	0.38	TryptophaneDeAminase	หยด TDA อ่านผลทันที สีเหลือง	สีน้ำตาลแดง
IND	L-tryptophane	0.19	INDole product	หยด JAMES อ่านผลทันที ไม่มีสี/สีเขียวอ่อน/สีเหลือง	สีชมพู
VP	Sodium pyruvate	1.9	Acetoin production(VogesProskauer)	หยด VP1+VP2 รอ 10 นาที ไม่มีสี	สีชมพู/สีแดง
GEL	Gelatin (bovine origin)	0.6	GELatinase	ไม่มีการกระจายตัวของสี	มีสีดำกระจายตัว
GLU	D-glucose	1.9	Fermentation/oxidation (GLUcose)	สีน้ำเงิน/สีน้ำเงินปนเขียว	สีเหลือง/สีเทาปนเหลือง
MAN	D-mannitol	1.9	Fermentation/oxidation (MANnitol)	สีน้ำเงิน/สีน้ำเงินปนเขียว	สีเหลือง
INO	inosital	1.9	Fermentation/oxidation (INOsitol)	สีน้ำเงิน/สีน้ำเงินปนเขียว	สีเหลือง
SOR	D-sorbitol	1.9	Fermentation/oxidation (SORbitol)	สีน้ำเงิน/สีน้ำเงินปนเขียว	สีเหลือง
RHA	L-rhamnose	1.9	Fermentation/oxidation (RHAmnose)	สีน้ำเงิน/สีน้ำเงินปนเขียว	สีเหลือง
SAC	D-sucrose	1.9	Fermentation/oxidation (SACcharose)	สีน้ำเงิน/สีน้ำเงินปนเขียว	สีเหลือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

MEL	D-melibiose	1.9	Fermentation/oxidation (MELibiose)	สีน้ำเงิน/สีน้ำเงินปนเขียว	สีเหลือง
AMY	amygdalin	0.57	Fermentation/oxidation (AMYgdalin)	สีน้ำเงิน/สีน้ำเงินปนเขียว	สีเหลือง
ARA	L-arabinose	1.9	Fermentation/oxidation (ARAbinose)	สีน้ำเงิน/สีน้ำเงินปนเขียว	สีเหลือง
OX	ดูผลจากการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส		cytochrome-Oxidase	ดูผลจากการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส	

2. ชุดทดสอบ API 20 NE

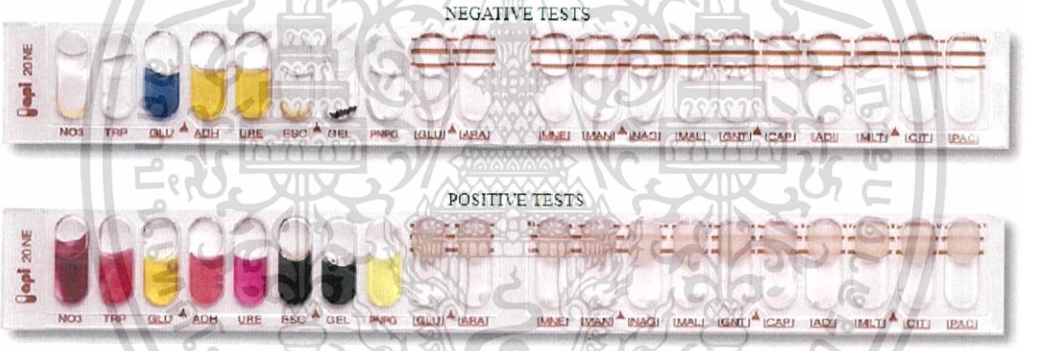

รูปที่ ผ-5 สีมาตรฐาน (color check) ตามแบบชุดทดสอบ API 20 NE

ตารางที่ ผ-4 แสดงการแปรผลของชุดทดสอบ API 20 NE

ช่องทดสอบ	สารออกฤทธิ์	ปริมาณ (มิลลิกรัม/ช่อง)	ปฏิกิริยา/เอนไซม์	ผลการทดลอง	
				ผลลบ	ผลบวก
NO_3	Potassium nitrate	0.136	Reduction of nitrates to nitrites	<u>หยด NIT1+NIT2 รอ 5 นาที</u>	
				ไม่มีสี	สีชมพูปนแดง
TRP	L-tryptophane	0.2	Indole production	<u>หยด JAMES อ่านผลทันที</u>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

			(TRptoPhane)	ไม่มีสี/สีเขียวอ่อน/สีเหลือง	สีชมพู
GLU	D-glucose	1.92	Fermentation (GLUcose)	สีน้ำเงินปนเขียว	สีเหลือง
ADH	L-arginine	1.92	Arginine DiHydrolase	สีเหลือง	สีส้ม/สีชมพู/สีแดง
URE	urea	0.76	UREase	สีเหลือง	สีส้ม/สีชมพู/สีแดง
ESC	esculin ferric citrate	0.56 0.072	hydrolysis (ß-glucosidase) (ESCulin)	สีเหลือง	สีเทา/สีน้ำตาล/สีดำ
GEL	Gelatin (bovine origin)	0.6	hydrolysis (protease) (GELatin)	ไม่มีการกระจายตัวของสี	มีสีดำกระจายตัว
PNPG	4-nitrophenyl-βD-galactopyranoside	0.22	ß-galactosidase(Para-NitroPhenyl-βD-Galactopyranosidase)	ไม่มีสี	สีเหลือง
GLU	D-glucose	1.56	Assimilation(GLUcose)	โปร่งใส	ทึบแสง
ARA	L-arabinose	1.4	Assimilation(ARAbinose)	โปร่งใส	ทึบแสง
MNE	D-mannose	1.4	Assimilation (ManNose)	โปร่งใส	ทึบแสง
MAN	D-mannitol	1.36	assimilation (MANnitol)	โปร่งใส	ทึบแสง
NAG	N-acetyl-glucosamine	1.28	Assimilation (N-Acetyl-Glucosamine)	โปร่งใส	ทึบแสง
MAL	D-maltose	1.4	assimilation (MALtose)	โปร่งใส	ทึบแสง
GNT	Potassium gluconate	1.84	assimilation (potassium GlucoNate)	โปร่งใส	ทึบแสง
CAP	capric acid	0.78	assimilation (CAPric acid)	โปร่งใส	ทึบแสง
ADI	adipic acid	1.12	assimilation (ADIpic acid)	โปร่งใส	ทึบแสง
MLT	malic acid	1.56	assimilation (MaLaTe)	โปร่งใส	ทึบแสง
CIT	trisodium citrate	2.28	assimilation (trisodiumCITrate)	โปร่งใส	ทึบแสง
PAC	phenylacetic acid	0.8	assimilation (Phenyl	โปร่งใส	ทึบแสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

			Acetic acid)		
OX	ดูผลจากการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส	-	cytochrome oxidase	ดูผลจากการสร้างเอนไซม์ออกซิเดส	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก จ

ค่าการดูดกลืนแสงของสารสกัด

ตารางที่ ผ-5 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ 765 นาโนเมตรของสารสกัดภายนอกเซลล์

ไอโซเลต	ซ้ำ	ค่าการดูดกลืนแสงที่ 765 นาโนเมตร						
		NB + แป้งถั่วเขียว			NB + แป้งมันฝรั่ง			NB
		5 g/L	10 g/L	15 g/L	5 g/L	10 g/L	15 g/L	
TM16	1	0.559	0.601	0.636	0.568	0.617	0.653	0.498
	2	0.556	0.602	0.637	0.569	0.614	0.654	0.499
	3	0.555	0.6	0.635	0.57	0.614	0.657	0.498
Blank (เอทานอล)		0.059	0.059	0.059	0.059	0.059	0.059	0.059
TM17	1	0.596	0.619	0.666	0.612	0.65	0.693	0.554
	2	0.596	0.62	0.668	0.616	0.648	0.69	0.552

	3	0.592	0.62	0.668	0.618	0.648	0.692	0.55
Blank (เอทานอล)		0.058	0.058	0.058	0.058	0.058	0.058	0.058
TM18	1	0.719	0.746	0.789	0.722	0.768	0.796	0.695
	2	0.718	0.744	0.79	0.727	0.766	0.798	0.696
	3	0.72	0.745	0.787	0.725	0.767	0.796	0.693
Blank (เอทานอล)		0.058	0.058	0.058	0.058	0.058	0.058	0.058
TM19	1	0.656	0.704	0.746	0.677	0.705	0.747	0.614
	2	0.652	0.708	0.749	0.674	0.702	0.746	0.612
	3	0.654	0.706	0.749	0.677	0.706	0.749	0.615
Blank (เอทานอล)		0.057	0.057	0.057	0.057	0.057	0.057	0.057
TM20	1	0.788	0.811	0.843	0.781	0.823	0.861	0.743
	2	0.789	0.811	0.841	0.786	0.825	0.869	0.746
	3	0.786	0.809	0.839	0.783	0.824	0.867	0.744

Blank (เอทานอล)		0.058	0.058	0.058	0.058	0.058	0.058	0.058
TM21	1	0.834	0.861	0.887	0.822	0.86	0.898	0.795
	2	0.831	0.864	0.886	0.825	0.852	0.897	0.798
	3	0.832	0.863	0.889	0.829	0.856	0.897	0.796
Blank (เอทานอล)		0.057	0.057	0.057	0.057	0.057	0.057	0.057

ตารางที่ ผ-6 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ 765 นาโนเมตรของสารสกัดภายในเซลล์

ไอโซเลต	ซ้ำ	ค่าการดูดกลืนแสงที่ 765 นาโนเมตร						
		NB + แป้งถั่วเขียว			NB + แป้งมันฝรั่ง			NB
		5 g/L	10 g/L	15 g/L	5 g/L	10 g/L	15 g/L	
TM16	1	0.117	0.121	0.127	0.118	0.129	0.141	0.11
	2	0.117	0.125	0.129	0.116	0.127	0.141	0.112
	3	0.118	0.123	0.128	0.116	0.126	0.14	0.111

Blank (เอทานอล)		0.066	0.066	0.066	0.066	0.066	0.066	0.066
TM17	1	0.123	0.128	0.138	0.124	0.133	0.149	0.113
	2	0.122	0.129	0.137	0.124	0.131	0.149	0.113
	3	0.121	0.128	0.135	0.126	0.131	0.148	0.113
Blank (เอทานอล)		0.063	0.063	0.063	0.063	0.063	0.063	0.063
TM18	1	0.13	0.136	0.149	0.138	0.152	0.168	0.117
	2	0.128	0.137	0.15	0.136	0.151	0.166	0.116
	3	0.129	0.137	0.149	0.137	0.151	0.165	0.118
Blank (เอทานอล)		0.061	0.061	0.061	0.061	0.061	0.061	0.061
TM19	1	0.126	0.133	0.143	0.128	0.146	0.157	0.115
	2	0.127	0.135	0.145	0.127	0.144	0.156	0.114
	3	0.127	0.134	0.143	0.129	0.144	0.158	0.114
Blank (เอทานอล)		0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06

TM20	1	0.134	0.144	0.164	0.144	0.157	0.187	0.122
	2	0.132	0.144	0.163	0.148	0.159	0.181	0.12
	3	0.133	0.145	0.165	0.146	0.159	0.186	0.121
Blank (เอทานอล)		0.062	0.062	0.062	0.062	0.062	0.062	0.062
TM21	1	0.138	0.148	0.173	0.165	0.171	0.23	0.129
	2	0.137	0.147	0.171	0.17	0.177	0.227	0.129
	3	0.137	0.149	0.169	0.167	0.173	0.229	0.125
Blank (เอทานอล)		0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06

ตารางที่ ผ-7 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 นาโนเมตรของสารสกัดภายนอกเซลล์

ไอโซเลต	ซ้ำ	ค่าการดูดกลืนแสงที่ 517นาโนเมตร						
		NB + แป้งถั่วเขียว			NB + แป้งมันฝรั่ง			NB
		5 g/L	10 g/L	15 g/L	5 g/L	10 g/L	15 g/L	
TM16	1	0.82	0.785	0.745	0.818	0.778	0.737	0.844
	2	0.819	0.784	0.746	0.817	0.779	0.736	0.845
	3	0.819	0.784	0.747	0.817	0.778	0.735	0.845
Blank (เอทานอล)		0.065	0.065	0.065	0.065	0.065	0.065	0.065
NB		0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096
DPPH + NB		1.185	1.185	1.185	1.185	1.185	1.185	1.185
TM17	1	0.793	0.757	0.723	0.784	0.743	0.704	0.801
	2	0.792	0.758	0.724	0.783	0.744	0.706	0.803
	3	0.794	0.754	0.721	0.785	0.7432	0.704	0.802

Blank (เอทานอล)		0.065	0.065	0.065	0.065	0.065	0.065	0.065
NB		0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096
DPPH + NB		1.183	1.183	1.183	1.183	1.183	1.183	1.183
TM18	1	0.71	0.682	0.642	0.699	0.654	0.617	0.738
	2	0.709	0.683	0.643	0.698	0.653	0.618	0.737
	3	0.708	0.681	0.644	0.698	0.655	0.616	0.734
Blank (เอทานอล)		0.065	0.065	0.065	0.065	0.065	0.065	0.065
NB		0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096
DPPH + NB		1.185	1.185	1.185	1.185	1.185	1.185	1.185
TM19	1	0.747	0.708	0.695	0.732	0.698	0.675	0.776
	2	0.747	0.707	0.694	0.731	0.697	0.673	0.779
	3	0.746	0.707	0.695	0.733	0.687	0.676	0.778
Blank (เอทานอล)		0.065	0.065	0.065	0.065	0.065	0.065	0.065

NB		0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096
DPPH + NB		1.185	1.185	1.185	1.185	1.185	1.185	1.185
TM20	1	0.679	0.645	0.604	0.661	0.621	0.576	0.705
	2	0.676	0.643	0.602	0.663	0.623	0.575	0.704
	3	0.678	0.645	0.604	0.662	0.621	0.577	0.705
Blank (เอทานอล)		0.064	0.064	0.064	0.064	0.064	0.064	0.064
NB		0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096
DPPH + NB		1.184	1.184	1.184	1.184	1.184	1.184	1.184
TM21	1	0.651	0.609	0.561	0.639	0.598	0.524	0.683
	2	0.652	0.607	0.563	0.64	0.597	0.525	0.686
	3	0.651	0.607	0.562	0.638	0.596	0.522	0.684
Blank (เอทานอล)		0.064	0.064	0.064	0.064	0.064	0.064	0.064
NB		0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096	0.096

DPPH + NB	1.184	1.184	1.184	1.184	1.184	1.184	1.184

ตารางที่ ผ-8 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 นาโนเมตรของสารสกัดภายในเซลล์

ไอโซเลต	ซ้ำ	ค่าการดูดกลืนแสงที่ 517นาโนเมตร						
		NB + แป้งถั่วเขียว			NB + แป้งมันฝรั่ง			NB
		5 g/L	10 g/L	15 g/L	5 g/L	10 g/L	15 g/L	
TM16	1	1.047	1.028	1.02	1.039	1.017	1.01	1.064
	2	0.985	0.962	0.951	0.974	0.952	0.943	0.997
	3	0.98	0.964	0.956	0.972	0.951	0.945	0.999
Blank (เอทานอล)		0.066	0.066	0.066	0.066	0.066	0.066	0.066
DPPH + เอทานอล		1.118	1.118	1.118	1.118	1.118	1.118	1.118
TM17	1	0.966	0.952	0.943	0.963	0.948	0.923	0.983
	2	0.967	0.951	0.943	0.965	0.946	0.925	0.983

	3	0.968	0.953	0.944	0.962	0.947	0.925	0.982
Blank (เอทานอล)		0.063	0.063	0.063	0.063	0.063	0.063	0.063
DPPH + เอทานอล		1.126	1.126	1.126	1.126	1.126	1.126	1.126
TM18	1	0.947	0.941	0.924	0.94	0.933	0.908	0.955
	2	0.948	0.942	0.923	0.942	0.933	0.908	0.956
	3	0.946	0.941	0.924	0.939	0.936	0.906	0.958
Blank (เอทานอล)		0.061	0.061	0.061	0.061	0.061	0.061	0.061
DPPH + เอทานอล		1.211	1.211	1.211	1.211	1.211	1.211	1.211
TM19	1	0.964	0.944	0.934	0.953	0.942	0.918	0.966
	2	0.966	0.944	0.933	0.955	0.943	0.919	0.966
	3	0.961	0.945	0.933	0.954	0.941	0.917	0.967
Blank (เอทานอล)		0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06
DPPH + เอทานอล		1.185	1.185	1.185	1.185	1.185	1.185	1.185

TM20	1	0.923	0.906	0.893	0.914	0.907	0.865	0.94
	2	0.924	0.905	0.895	0.918	0.908	0.863	0.935
	3	0.925	0.908	0.894	0.919	0.902	0.867	0.939
Blank (เอทานอล)		0.062	0.062	0.062	0.062	0.062	0.062	0.062
DPPH + เอทานอล		1.212	1.212	1.212	1.212	1.212	1.212	1.212
TM21	1	0.891	0.88	0.868	0.883	0.878	0.849	0.911
	2	0.893	0.885	0.868	0.883	0.874	0.848	0.914
	3	0.89	0.884	0.864	0.882	0.876	0.842	0.916
Blank (เอทานอล)		0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06
DPPH + เอทานอล		1.214	1.214	1.214	1.214	1.214	1.214	1.214

ตารางที่ ผ-9 แสดงค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 นาโนเมตรของสารละลายมาตรฐานกรดแอสคอร์บิก เข้มข้น 500 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร

ซ้ำ	ค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 นาโนเมตร
1	0.113
2	0.114
3	0.116
Blank (เอทานอล)	0.06
DPPH + เอทานอล	1.221

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ฉ

ผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด (Total phenolic content) และความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH

ตารางที่ ผ-10 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	108.3333	.14434	.08333	107.9748	108.6919	108.25	108.50
TM17	3	122.0000	.50000	.28868	120.7579	123.2421	121.50	122.50
TM18	3	157.6667	.38188	.22048	156.7180	158.6153	157.25	158.00
TM19	3	137.6667	.38188	.22048	136.7180	138.6153	137.25	138.00
TM20	3	170.0833	.38188	.22048	169.1347	171.0320	169.75	170.50
TM21	3	183.3333	.38188	.22048	182.3847	184.2820	183.00	183.75
Total	18	146.5139	27.13724	6.39631	133.0189	160.0089	108.25	183.75

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	12517.601	5	2503.520	17585.702	.000
Within Groups	1.708	12	.142		
Total	12519.309	17			

TPC

Duncan[a]

isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1(f)	2(e)	3(d)	4(c)	5(b)	6(a)
TM16	3	108.3333					
TM17	3		122.0000				
TM19	3			137.6667			
TM18	3				157.6667		
TM20	3					170.0833	
TM21	3						183.3333
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-11 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	122.9167	.52042	.30046	121.6239	124.2095	122.50	123.50
TM17	3	132.6667	.57735	.33333	131.2324	134.1009	132.00	133.00
TM18	3	163.7500	.25000	.14434	163.1290	164.3710	163.50	164.00
TM19	3	147.7500	.50000	.28868	146.5079	148.9921	147.25	148.25
TM20	3	180.9167	.38188	.22048	179.9680	181.8653	180.50	181.25
TM21	3	192.3333	.38188	.22048	191.3847	193.2820	192.00	192.75
Total	18	156.7222	25.57240	6.02747	144.0054	169.4391	122.50	192.75

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	11114.694	5	2222.939	11038.041	.000
Within Groups	2.417	12	.201		
Total	11117.111	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	122.9167					
TM17	3		132.6667				
TM19	3			147.7500			
TM18	3				163.7500		
TM20	3					180.9167	
TM21	3						192.3333
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-12 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	134.0000	.25000	.14434	133.3790	134.6210	133.75	134.25
TM17	3	138.9167	.14434	.08333	138.5581	139.2752	138.75	139.00
TM18	3	170.2500	.25000	.14434	169.6290	170.8710	170.00	170.50
TM19	3	160.7500	.50000	.28868	159.5079	161.9921	160.25	161.25
TM20	3	186.5833	.28868	.16667	185.8662	187.3004	186.25	186.75
TM21	3	199.9167	.38188	.22048	198.9680	200.8653	199.50	200.25
Total	18	165.0694	24.39515	5.74999	152.9380	177.2009	133.75	200.25

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	10115.851	5	2023.170	19422.433	.000
Within Groups	1.250	12	.104		
Total	10117.101	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	134.0000					
TM17	3		138.9167				
TM19	3			160.7500			
TM18	3				170.2500		
TM20	3					186.5833	
TM21	3						199.9167
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-13 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	142.7500	.25000	.14434	142.1290	143.3710	142.50	143.00
TM17	3	150.8333	.28868	.16667	150.1162	151.5504	150.50	151.00
TM18	3	181.1667	.38188	.22048	180.2180	182.1153	180.75	181.50
TM19	3	171.2500	.43301	.25000	170.1743	172.3257	170.75	171.50
TM20	3	194.2500	.50000	.28868	193.0079	195.4921	193.75	194.75
TM21	3	206.0833	.38188	.22048	205.1347	207.0320	205.75	206.50
Total	18	174.3889	23.05209	5.43343	162.9254	185.8524	142.50	206.50

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	9032.028	5	1806.406	12386.781	.000
Within Groups	1.750	12	.146		
Total	9033.778	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	142.7500					
TM17	3		150.8333				
TM19	3			171.2500			
TM18	3				181.1667		
TM20	3					194.2500	
TM21	3						206.0833
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-14 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	126.0000	.25000	.14434	125.3790	126.6210	125.75	126.25
TM17	3	137.8333	.76376	.44096	135.9360	139.7306	137.00	138.50
TM18	3	165.1667	.62915	.36324	163.6038	166.7296	164.50	165.75
TM19	3	153.2500	.43301	.25000	152.1743	154.3257	152.75	153.50
TM20	3	179.8333	.62915	.36324	178.2704	181.3962	179.25	180.50
TM21	3	190.5833	.87797	.50690	188.4023	192.7643	189.75	191.50
Total	18	158.7778	23.16547	5.46015	147.2579	170.2977	125.75	191.50

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	9118.069	5	1823.614	4566.963	.000
Within Groups	4.792	12	.399		
Total	9122.861	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	126.0000					
TM17	3		137.8333				
TM19	3			153.2500			
TM18	3				165.1667		
TM20	3					179.8333	
TM21	3						190.5833
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-15 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	137.5000	.43301	.25000	136.4243	138.5757	137.25	138.00
TM17	3	146.1667	.28868	.16667	145.4496	146.8838	146.00	146.50
TM18	3	175.7500	.25000	.14434	175.1290	176.3710	175.50	176.00
TM19	3	160.3333	.52042	.30046	159.0405	161.6261	159.75	160.75
TM20	3	190.0000	.25000	.14434	189.3790	190.6210	189.75	190.25
TM21	3	198.2500	1.00000	.57735	195.7659	200.7341	197.25	199.25
Total	18	168.0000	22.72324	5.35592	156.7000	179.3000	137.25	199.25

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	8774.542	5	1754.908	6317.670	.000
Within Groups	3.333	12	.278		
Total	8777.875	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	137.5000					
TM17	3		146.1667				
TM19	3			160.3333			
TM18	3				175.7500		
TM20	3					190.0000	
TM21	3						198.2500
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-16 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	147.4167	.52042	.30046	146.1239	148.7095	147.00	148.00
TM17	3	156.9167	.38188	.22048	155.9680	157.8653	156.50	157.25
TM18	3	183.1667	.28868	.16667	182.4496	183.8838	183.00	183.50
TM19	3	171.0833	.38188	.22048	170.1347	172.0320	170.75	171.50
TM20	3	200.4167	1.04083	.60093	197.8311	203.0022	199.25	201.25
TM21	3	208.5833	.14434	.08333	208.2248	208.9419	208.50	208.75
Total	18	177.9306	22.59633	5.32601	166.6937	189.1674	147.00	208.75

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	8676.601	5	1735.320	5949.669	.000
Within Groups	3.500	12	.292		
Total	8680.101	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	147.4167					
TM17	3		156.9167				
TM19	3			171.0833			
TM18	3				183.1667		
TM20	3					200.4167	
TM21	3						208.5833
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-17 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	13.2000	.20000	.11547	12.7032	13.6968	13.00	13.40
TM17	3	13.6000	.00000	.00000	13.6000	13.6000	13.60	13.60
TM18	3	14.4000	.20000	.11547	13.9032	14.8968	14.20	14.60
TM19	3	13.8667	.11547	.06667	13.5798	14.1535	13.80	14.00
TM20	3	15.4000	.20000	.11547	14.9032	15.8968	15.20	15.60
TM21	3	16.7333	.46188	.26667	15.5860	17.8807	16.20	17.00
Total	18	14.5333	1.25558	.29594	13.9090	15.1577	13.00	17.00

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	26.107	5	5.221	90.369	.000
Within Groups	.693	12	.058		
Total	26.800	17			

TPC

Duncan[a]

isolate	N	Subset for alpha = 0.01				
		1 (e)	2 (d)	3 (c)	4 (b)	5 (a)
TM16	3	13.2000				
TM17	3	13.6000	13.6000			
TM19	3		13.8667	13.8667		
TM18	3			14.4000		
TM20	3				15.4000	
TM21	3					16.7333
Sig.		.064	.199	.019	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-18 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	14.4667	.11547	.06667	14.1798	14.7535	14.40	14.60
TM17	3	15.4000	.20000	.11547	14.9032	15.8968	15.20	15.60
TM18	3	16.8000	.20000	.11547	16.3032	17.2968	16.60	17.00
TM19	3	16.3333	.11547	.06667	16.0465	16.6202	16.20	16.40
TM20	3	17.8000	.20000	.11547	17.3032	18.2968	17.60	18.00
TM21	3	18.6667	.11547	.06667	18.3798	18.9535	18.60	18.80
Total	18	16.5778	1.45017	.34181	15.8566	17.2989	14.40	18.80

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	35.431	5	7.086	265.733	.000
Within Groups	.320	12	.027		
Total	35.751	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	14.4667					
TM17	3		15.4000				
TM19	3			16.3333			
TM18	3				16.8000		
TM20	3					17.8000	
TM21	3						18.6667
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-19 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	15.6000	.40000	.23094	14.6063	16.5937	15.20	16.00
TM17	3	16.6667	.11547	.06667	16.3798	16.9535	16.60	16.80
TM18	3	18.3333	.11547	.06667	18.0465	18.6202	18.20	18.40
TM19	3	17.8000	.20000	.11547	17.3032	18.2968	17.60	18.00
TM20	3	20.0667	.11547	.06667	19.7798	20.3535	20.00	20.20
TM21	3	20.8000	.20000	.11547	20.3032	21.2968	20.60	21.00
Total	18	18.2111	1.86544	.43969	17.2834	19.1388	15.20	21.00

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	58.598	5	11.720	251.133	.000
Within Groups	.560	12	.047		
Total	59.158	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01				
		1 (e)	2 (d)	3 (c)	4 (b)	5 (a)
TM16	3	15.6000				
TM17	3		16.6667			
TM19	3			17.8000		
TM18	3			18.3333		
TM20	3				20.0667	
TM21	3					20.8000
Sig.		1.000	1.000	.011	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-20 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	16.6000	.20000	.11547	16.1032	17.0968	16.40	16.80
TM17	3	18.3333	.30551	.17638	17.5744	19.0922	18.00	18.60
TM18	3	20.8667	.11547	.06667	20.5798	21.1535	20.80	21.00
TM19	3	19.7333	.23094	.13333	19.1596	20.3070	19.60	20.00
TM20	3	24.0000	.20000	.11547	23.5032	24.4968	23.80	24.20
TM21	3	25.4000	.40000	.23094	24.4063	26.3937	25.00	25.80
Total	18	20.8222	3.15847	.74446	19.2516	22.3929	16.40	25.80

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	168.791	5	33.758	506.373	.000
Within Groups	.800	12	.067		
Total	169.591	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	16.6000					
TM17	3		18.3333				
TM19	3			19.7333			
TM18	3				20.8667		
TM20	3					24.0000	
TM21	3						25.4000
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-21 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	14.3333	.23094	.13333	13.7596	14.9070	14.20	14.60
TM17	3	15.9333	.23094	.13333	15.3596	16.5070	15.80	16.20
TM18	3	18.4000	.20000	.11547	17.9032	18.8968	18.20	18.60
TM19	3	16.6000	.20000	.11547	16.1032	17.0968	16.40	16.80
TM20	3	20.4000	.40000	.23094	19.4063	21.3937	20.00	20.80
TM21	3	24.6667	.50332	.29059	23.4163	25.9170	24.20	25.20
Total	18	18.3889	3.50292	.82565	16.6469	20.1309	14.20	25.20

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	207.398	5	41.480	414.796	.000
Within Groups	1.200	12	.100		
Total	208.598	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01				
		1 (e)	2 (d)	3 (c)	4 (b)	5 (a)
TM16	3	14.3333				
TM17	3		15.9333			
TM19	3		16.6000			
TM18	3			18.4000		
TM20	3				20.4000	
TM21	3					24.6667
Sig.		1.000	.024	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-22 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	16.4667	.30551	.17638	15.7078	17.2256	16.20	16.80
TM17	3	17.3333	.23094	.13333	16.7596	17.9070	17.20	17.60
TM18	3	21.2667	.11547	.06667	20.9798	21.5535	21.20	21.40
TM19	3	19.9333	.23094	.13333	19.3596	20.5070	19.80	20.20
TM20	3	22.8667	.23094	.13333	22.2930	23.4404	22.60	23.00
TM21	3	25.9333	.61101	.35277	24.4155	27.4512	25.40	26.60
Total	18	20.6333	3.32495	.78370	18.9799	22.2868	16.20	26.60

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	186.660	5	37.332	349.987	.000
Within Groups	1.280	12	.107		
Total	187.940	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	16.4667					
TM17	3		17.3333				
TM19	3			19.9333			
TM18	3				21.2667		
TM20	3					22.8667	
TM21	3						25.9333
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-23 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์หาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร

Descriptives

TPC

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	19.1333	.11547	.06667	18.8465	19.4202	19.00	19.20
TM17	3	20.7333	.11547	.06667	20.4465	21.0202	20.60	20.80
TM18	3	24.2667	.30551	.17638	23.5078	25.0256	24.00	24.60
TM19	3	22.4000	.20000	.11547	21.9032	22.8968	22.20	22.60
TM20	3	28.1333	.64291	.37118	26.5363	29.7304	27.40	28.60
TM21	3	36.9333	.30551	.17638	36.1744	37.6922	36.60	37.20
Total	18	25.2667	6.11882	1.44222	22.2238	28.3095	19.00	37.20

ANOVA

TPC

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	635.147	5	127.029	1143.264	.000
Within Groups	1.333	12	.111		
Total	636.480	17			

TPC

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	19.1333					
TM17	3		20.7333				
TM19	3			22.4000			
TM18	3				24.2667		
TM20	3					28.1333	
TM21	3						36.9333
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-24 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	42.3066	.04872	.02813	42.1856	42.4276	42.28	42.36
TM17	3	45.8157	.08453	.04880	45.6057	46.0257	45.73	45.90
TM18	3	51.4487	.17567	.10142	51.0123	51.8850	51.31	51.65
TM19	3	47.9606	.12891	.07442	47.6404	48.2808	47.85	48.10
TM20	3	53.9977	.04876	.02815	53.8766	54.1189	53.97	54.05
TM21	3	55.7151	.12901	.07449	55.3946	56.0356	55.57	55.83
Total	18	49.5407	4.79676	1.13061	47.1554	51.9261	42.28	55.83

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	390.999	5	78.200	6172.246	.000
Within Groups	.152	12	.013		
Total	391.151	17			

DPPH

Duncan[a]

isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1(f)	2(e)	3(d)	4(c)	5(b)	6(a)
TM16	3	42.3066					
TM17	3		45.8157				
TM19	3			47.9606			
TM18	3				51.4487		
TM20	3					53.9977	
TM21	3						55.7151
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-25 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	44.4444	.04872	.02813	44.3234	44.5655	44.39	44.47
TM17	3	46.5765	.08453	.04880	46.3665	46.7865	46.49	46.66
TM18	3	53.7553	.08439	.04872	53.5456	53.9649	53.67	53.84
TM19	3	50.5767	.04872	.02813	50.4556	50.6977	50.55	50.63
TM20	3	56.2782	.12901	.07449	55.9577	56.5986	56.17	56.42
TM21	3	58.5023	.04876	.02815	58.3811	58.6234	58.45	58.53
Total	18	51.6889	5.17291	1.21927	49.1165	54.2613	44.39	58.53

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	454.826	5	90.965	14349.037	.000
Within Groups	.076	12	.006		
Total	454.902	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	44.4444					
TM17	3		46.5765				
TM19	3			50.5767			
TM18	3				53.7553		
TM20	3					56.2782	
TM21	3						58.5023
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-26 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	47.3980	.04872	.02813	47.2770	47.5191	47.34	47.43
TM17	3	49.6760	.17597	.10159	49.2388	50.1131	49.54	49.87
TM18	3	56.0338	.08439	.04872	55.8241	56.2434	55.95	56.12
TM19	3	53.8959	.04872	.02813	53.7749	54.0170	53.84	53.92
TM20	3	59.0935	.09753	.05631	58.8512	59.3357	59.04	59.21
TM21	3	62.1903	.09753	.05631	61.9480	62.4326	62.08	62.25
Total	18	54.7146	5.25412	1.23841	52.1018	57.3274	47.34	62.25

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	469.174	5	93.835	9102.065	.000
Within Groups	.124	12	.010		
Total	469.297	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	47.3980					
TM17	3		49.6760				
TM19	3			53.8959			
TM18	3				56.0338		
TM20	3					59.0935	
TM21	3						62.1903
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-27 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	50.6329	.08439	.04872	50.4233	50.8425	50.55	50.72
TM17	3	52.5218	.12912	.07455	52.2011	52.8426	52.41	52.66
TM18	3	59.3249	.08439	.04872	59.1153	59.5345	59.24	59.41
TM19	3	54.9648	.04872	.02813	54.8438	55.0859	54.94	55.02
TM20	3	62.5563	.09753	.05631	62.3140	62.7986	62.50	62.67
TM21	3	66.0473	.08446	.04876	65.8375	66.2571	65.96	66.13
Total	18	57.6747	5.63866	1.32905	54.8706	60.4787	50.55	66.13

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	540.407	5	108.081	12986.949	.000
Within Groups	.100	12	.008		
Total	540.507	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	50.6329					
TM17	3		52.5218				
TM19	3			54.9648			
TM18	3				59.3249		
TM20	3					62.5563	
TM21	3						66.0473
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-28 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	44.6132	.04872	.02813	44.4922	44.7343	44.56	44.64
TM17	3	47.3373	.08453	.04880	47.1273	47.5473	47.25	47.42
TM18	3	54.6554	.04872	.02813	54.5344	54.7764	54.60	54.68
TM19	3	51.8143	.08439	.04872	51.6047	52.0240	51.73	51.90
TM20	3	57.6014	.08446	.04876	57.3915	57.8112	57.52	57.69
TM21	3	59.5439	.08446	.04876	59.3341	59.7537	59.46	59.63
Total	18	52.5943	5.47046	1.28940	49.8739	55.3147	44.56	59.63

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	508.675	5	101.735	18340.965	.000
Within Groups	.067	12	.006		
Total	508.741	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	44.6132					
TM17	3		47.3373				
TM19	3			51.8143			
TM18	3				54.6554		
TM20	3					57.6014	
TM21	3						59.5439
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-29 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	47.9044	.04872	.02813	47.7833	48.0254	47.85	47.93
TM17	3	50.7692	.04473	.02582	50.6581	50.8803	50.72	50.80
TM18	3	58.3966	.08439	.04872	58.1870	58.6063	58.31	58.48
TM19	3	55.0211	.51331	.29636	53.7460	56.2962	54.68	55.61
TM20	3	61.0079	.09753	.05631	60.7656	61.2501	60.90	61.06
TM21	3	63.0912	.08446	.04876	62.8814	63.3010	63.01	63.18
Total	18	56.0317	5.55965	1.31042	53.2670	58.7965	47.85	63.18

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	524.882	5	104.976	2159.777	.000
Within Groups	.583	12	.049		
Total	525.465	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	47.9044					
TM17	3		50.7692				
TM19	3			55.0211			
TM18	3				58.3966		
TM20	3					61.0079	
TM21	3						63.0912
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-30 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายนอกเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	51.4768	.08439	.04872	51.2672	51.6864	51.39	51.56
TM17	3	54.0434	.09761	.05635	53.8009	54.2859	53.93	54.10
TM18	3	61.5190	.08439	.04872	61.3094	61.7286	61.43	61.60
TM19	3	56.6526	.12891	.07442	56.3324	56.9728	56.54	56.79
TM20	3	64.8649	.08446	.04876	64.6551	65.0747	64.78	64.95
TM21	3	69.2849	.12901	.07449	68.9644	69.6054	69.17	69.43
Total	18	59.6403	6.38170	1.50418	56.4667	62.8138	51.39	69.43

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	692.216	5	138.443	12945.763	.000
Within Groups	.128	12	.011		
Total	692.344	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01					
		1 (f)	2 (e)	3 (d)	4 (c)	5 (b)	6 (a)
TM16	3	51.4768					
TM17	3		54.0434				
TM19	3			56.6526			
TM18	3				61.5190		
TM20	3					64.8649	
TM21	3						69.2849
Sig.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-31 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	14.6691	3.40950	1.96848	6.1994	23.1387	10.73	16.73
TM17	3	18.3245	.05127	.02960	18.1971	18.4518	18.29	18.38
TM18	3	26.0666	.12614	.07283	25.7533	26.3800	25.93	26.18
TM19	3	23.5162	.04872	.02813	23.3951	23.6372	23.46	23.54
TM20	3	27.7228	.21830	.12603	27.1805	28.2651	27.56	27.97
TM21	3	29.6815	.20730	.11968	29.1665	30.1965	29.49	29.90
Total	18	23.3301	5.55804	1.31004	20.5661	26.0940	10.73	29.90

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	501.687	5	100.337	51.296	.000
Within Groups	23.472	12	1.956		
Total	525.160	17			

DPPH

Duncan[a]

isolate	N	Subset for alpha = 0.01			
		1 (d)	2 (c)	3 (b)	4 (a)
TM16	3	14.6691			
TM17	3		18.3245		
TM19	3			23.5162	
TM18	3			26.0666	26.0666
TM20	3				27.7228
TM21	3				29.6815
Sig.		1.000	1.000	.045	.010

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-32 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	16.1002	3.33836	1.92741	7.8072	24.3931	12.25	18.25
TM17	3	19.7158	.08881	.05127	19.4952	19.9364	19.63	19.80
TM18	3	26.8373	.08258	.04768	26.6322	27.0425	26.75	26.92
TM19	3	23.7412	.21237	.12261	23.2136	24.2688	23.54	23.97
TM20	3	28.8779	.08251	.04764	28.6729	29.0828	28.80	28.96
TM21	3	31.5211	.12583	.07265	31.2086	31.8337	31.38	31.63
Total	18	24.4656	5.56392	1.31143	21.6987	27.2325	12.25	31.63

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	503.819	5	100.764	53.850	.000
Within Groups	22.454	12	1.871		
Total	526.273	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01				
		1 (e)	2 (d)	3 (c)	4 (b)	5 (a)
TM16	3	16.1002				
TM17	3		19.7158			
TM19	3			23.7412		
TM18	3			26.8373	26.8373	
TM20	3				28.8779	28.8779
TM21	3					31.5211
Sig.		1.000	1.000	.017	.093	.036

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-33 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	17.8295	3.35788	1.93867	9.4880	26.1709	13.95	19.86
TM17	3	21.0480	.08881	.05127	20.8273	21.2686	20.96	21.14
TM18	3	27.3053	.04768	.02753	27.1868	27.4237	27.25	27.33
TM19	3	25.3727	.04872	.02813	25.2517	25.4937	25.32	25.40
TM20	3	30.3355	.12603	.07277	30.0224	30.6486	30.20	30.45
TM21	3	32.2076	.21794	.12583	31.6662	32.7490	32.04	32.45
Total	18	25.6831	5.27491	1.24331	23.0599	28.3062	13.95	32.45

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	450.318	5	90.064	47.605	.000
Within Groups	22.703	12	1.892		
Total	473.020	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01			
		1 (d)	2 (c)	3 (b)	4 (a)
TM16	3	17.8295			
TM17	3	21.0480			
TM19	3		25.3727		
TM18	3		27.3053	27.3053	
TM20	3			30.3355	30.3355
TM21	3				32.2076
Sig.		.014	.111	.019	.121

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-34 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งถั่วเขียวเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	18.6345	3.44142	1.98691	10.0855	27.1834	14.67	20.84
TM17	3	21.8176	.05127	.02960	21.6903	21.9450	21.76	21.85
TM18	3	28.7641	.04768	.02753	28.6457	28.8825	28.74	28.82
TM19	3	26.3010	.04872	.02813	26.1800	26.4220	26.24	26.33
TM20	3	31.3531	.08251	.04764	31.1482	31.5581	31.27	31.44
TM21	3	33.5530	.19023	.10983	33.0804	34.0256	33.44	33.77
Total	18	26.7372	5.47474	1.29041	24.0147	29.4597	14.67	33.77

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	485.751	5	97.150	49.009	.000
Within Groups	23.787	12	1.982		
Total	509.538	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01			
		1 (d)	2 (c)	3 (b)	4 (a)
TM16	3	18.6345			
TM17	3	21.8176			
TM19	3		26.3010		
TM18	3		28.7641	28.7641	
TM20	3			31.3531	31.3531
TM21	3				33.5530
Sig.		.017	.053	.044	.080

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-35 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 5 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	16.9052	3.40950	1.96848	8.4355	25.3749	12.97	18.96
TM17	3	20.0414	.13566	.07832	19.7044	20.3784	19.89	20.16
TM18	3	27.3878	.12614	.07283	27.0745	27.7012	27.25	27.50
TM19	3	24.5570	.08439	.04872	24.3473	24.7666	24.47	24.64
TM20	3	29.4554	.21830	.12603	28.9132	29.9977	29.29	29.70
TM21	3	32.2350	.04756	.02746	32.1169	32.3532	32.21	32.29
Total	18	25.0970	5.57245	1.31344	22.3259	27.8681	12.97	32.29

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	504.455	5	100.891	51.668	.000
Within Groups	23.432	12	1.953		
Total	527.887	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01			
		1 (d)	2 (c)	3 (b)	4 (a)
TM16	3	16.9052			
TM17	3	20.0414			
TM19	3		24.5570		
TM18	3		27.3878	27.3878	
TM20	3			29.4554	29.4554
TM21	3				32.2350
Sig.		.018	.029	.095	.031

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-36 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 10 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	18.8432	3.38280	1.95306	10.4398	27.2465	14.94	20.84
TM17	3	21.4920	.08881	.05127	21.2714	21.7126	21.40	21.58
TM18	3	27.9108	.14303	.08258	27.5555	28.2661	27.75	27.99
TM19	3	25.5696	.08439	.04872	25.3600	25.7793	25.49	25.65
TM20	3	30.3905	.26523	.15313	29.7317	31.0494	30.20	30.69
TM21	3	32.7842	.16474	.09512	32.3749	33.1934	32.62	32.95
Total	18	26.1651	5.11459	1.20552	23.6216	28.7085	14.94	32.95

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	421.551	5	84.310	43.698	.000
Within Groups	23.153	12	1.929		
Total	444.704	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01			
		1 (d)	2 (c)	3 (b)	4 (a)
TM16	3	18.8432			
TM17	3	21.4920			
TM19	3		25.5696		
TM18	3		27.9108	27.9108	
TM20	3			30.3905	30.3905
TM21	3				32.7842
Sig.		.038	.061	.049	.056

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ผ-37 แสดงผลทางสถิติในการวิเคราะห์ความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระ DPPH ของสารสกัดภายในเซลล์ของแบคทีเรียที่เลี้ยงในอาหาร NB ที่มีการเติมแป้งมันฝรั่งเข้มข้น 15 กรัมต่อลิตร

Descriptives

DPPH

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
TM16	3	19.4991	3.40950	1.96848	11.0294	27.9688	15.56	21.56
TM17	3	23.5050	.10255	.05921	23.2503	23.7598	23.45	23.62
TM18	3	30.1129	.09535	.05505	29.8760	30.3497	30.06	30.22
TM19	3	27.5949	.08439	.04872	27.3853	27.8046	27.51	27.68
TM20	3	33.7459	.16502	.09527	33.3360	34.1558	33.58	33.91
TM21	3	35.2279	.31186	.18005	34.4532	36.0026	35.01	35.58
Total	18	28.2810	5.78638	1.36386	25.4034	31.1585	15.56	35.58

ANOVA

DPPH

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	545.646	5	109.129	55.603	.000
Within Groups	23.552	12	1.963		
Total	569.198	17			

DPPH

Duncan[a]

Isolate	N	Subset for alpha = 0.01			
		1 (d)	2 (c)	3 (b)	4 (a)
TM16	3	19.4991			
TM17	3		23.5050		
TM19	3			27.5949	
TM18	3			30.1129	
TM20	3				33.7459
TM21	3				35.2279
Sig.		1.000	1.000	.048	.219

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 3.000.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ช

การจำแนกชนิดแบคทีเรียด้วยสมบัติทางชีวเคมีด้วย analytical profile idex (API)

API 20 E

Identification system for Enterobacteriaceae and other non-fastidious Gram-negative rods

SUMMARY AND EXPLANATION

API 20 E is a standardized identification system for Enterobacteriaceae and other non-fastidious, Gramnegative rods which uses 21 miniaturized biochemical tests and a database. The complete list of those organisms that it is possible to identify with this system is given in the Identification Table at the end of this package insert.

PRINCIPLE

The API 20 E strip consists of 20 microtubes containing dehydrated substrates. These tests are inoculated with a bacterial suspension that reconstitutes the media. During incubation, metabolism produces color changes that are either spontaneous or revealed by the addition of reagents. The reactions are read according to the Reading Table and the identification is obtained by referring to the Analytical Profile Index or using the identification software.

CONTENT OF THE KIT

Kit for 25 tests (ref. 20 100)

- 25 API 20 E strips
- 25 incubation boxes
- 25 result sheets
- 1 clip seal
- 1 package insert

Kit for 100 tests (ref. 20 160)

- 100 API 20 E strips (4x25 strips)
- 100 incubation boxes
- 100 result sheets

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1 clip seal
- 1 package insert

COMPOSITION OF THE STRIP

The composition of the API 20 E strip is given in the Reading Table of this package insert.

REAGENTS AND MATERIAL REQUIRED BUT NOTPROVIDED

Reagents :

- API NaCl 0.85 % Medium, 5 ml (Ref. 20 230) or API Suspension Medium, 5 ml (Ref. 20 150)
- API 20 E reagent kit (Ref. 20 120) or

individual reagents : TDA (Ref. 70 402)
JAMES (Ref. 70 542)
VP 1 + VP 2 (Ref. 70 422)
NIT 1 + NIT 2 (Ref. 70 442)

- Zn reagent (Ref. 70 380) - Oxidase (Ref. 55 635*)

* reference not sold in certain countries : use an equivalent reagent.

- Mineral oil (Ref. 70 100)
- API 20 E Analytical Profile Index (Ref. 20 190) or identification software (consult bioMérieux)

Material :

- Pipettes or PSIpettes
- Ampule protector
- Ampule rack
- General microbiology laboratory equipment

POSSIBLE ADDITIONAL REAGENTS :

- API OF Medium (Ref. 50 110) :

Test for the determination of fermentative or oxidative metabolism.

- API M Medium (Ref. 50 120) :

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Test for motility of facultative anaerobic bacteria.

WARNINGS AND PRECAUTIONS

• For in vitro diagnostic use and microbiological control.

• For professional use only.

• This kit contains products of animal origin. Certified knowledge of the origin and/or sanitary state of the animals does not totally guarantee the absence of transmissible pathogenic agents. It is therefore recommended that these products be treated as potentially infectious, and handled observing the usual safety precautions (do not ingest or inhale).

• All specimens, microbial cultures and inoculated products should be considered infectious and handled appropriately. Aseptic technique and usual precautions for handling the bacterial group studied should be observed throughout this procedure. Refer to "NCCLS M29-A, *Protection of Laboratory Workers from Instrument Biohazards and Infectious Disease Transmitted by Blood, Body Fluids, and Tissue; Approved Guideline* - December 1997". For additional handling precautions, refer to "Biosafety in Microbiological and Biomedical Laboratories, HHS Publication No. (CDC) 93-8395, 3rd Edition (May 1993)", or to the regulations currently in use in each country.

• Do not use reagents past the expiration date.

• Before use, check that the packaging of the various components is intact.

• Do not use strips which have been damaged : cupules deformed, desiccant sachet open,..

• The performance data presented were obtained using the procedure indicated in this package insert. Any change or modification in the procedure may affect the results.

• Interpretation of the test results should be made taking into consideration the patient history, the source of the specimen, colonial and microscopic morphology of the strain and, if necessary, the results of any other tests performed, particularly the antimicrobial susceptibility patterns.

STORAGE CONDITIONS

The strips are supplied in an aluminum pouch with desiccant sachets.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Once opened (*), the pouch should be re-sealed using the clip seal (included in the kit) to preserve the remaining strips with the desiccant sachets : place the open end of the pouch along the seal and carefully clamp between the two parts. The strips may then be kept for up to **10 months after the pouch has been opened**, at 2-8°C (or until the expiration date indicated on the packaging, if this comes before).

(*) Recommended method for opening the pouches : cut open the pouch just below the seal while holding the pouch upright, in order to avoid damaging the desiccant sachets.

SPECIMENS (COLLECTION AND PREPARATION)

API 20 E is not for use directly with clinical or other specimens.

The microorganisms to be identified must first be isolated on a culture medium adapted to the culture of *Enterobacteriaceae* and/or non-fastidious Gram-negative rods, according to standard microbiological techniques.

INSTRUCTIONS FOR USE

Oxidase test

The oxidase test must be performed according to the manufacturer's instructions for use. The result should be recorded on the result sheet as it is an integral part of the final profile (21st identification test).

Preparation of the strip

• Prepare an incubation box (tray and lid) and distribute about 5 ml of distilled water or demineralized water [or any water without additives or chemicals which may release gases (e.g., Cl_2, CO_2, etc.)] into the honeycombed wells of the tray to create a humid atmosphere.

• Record the strain reference on the elongated flap of the tray. (Do not record the reference on the lid as it may be misplaced during the procedure.)

• Remove the strip from its packaging.

• Place the strip in the incubation box.

NOTE : API 20 E should only be used with *Enterobacteriaceae* and/or non-fastidious Gram-negative rods. Fastidious organisms having demanding nutritional requirements and requiring appropriate handling precautions (i.e., *Brucella*and *Francisella*) are not

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

included in the API 20 E database. Alternative procedures must be used to exclude or confirm their presence.

Preparation of the inoculums

• Open an ampule of API NaCl 0.85 % Medium (5 ml) or an ampule of API Suspension Medium (5 ml) as indicated in the paragraph "Warnings and Precautions" of the package insert for these products, or use any tube containing 5 ml of sterile saline or sterile distilled water, without additives.

• Using a pipette or PSIpette, remove a single wellisolated colony from an isolation plate. It is recommended to use young cultures (18-24 hours old).

• Carefully emulsify to achieve a homogeneous bacterial suspension. This suspension must be used immediately after preparation.

NOTE : most *Vibrio* species are halophilous. If a *Vibrio* is suspected, suspend the bacteria in API NaCl 0.85 % Medium.

Inoculation of the strip

• Using the same pipette, fill both tube and cupule of the tests CIT , VP and GEL with the bacterial suspension.

• Fill only the tube (and not the cupule) of the other tests.

• Create anaerobiosis in the tests ADH, LDC, ODC, H_2S and UREby overlaying with mineral oil.

• Close the incubation box.

• Incubate at 36°C ± 2°C for 18-24 hours.

READING AND INTERPRETATION

Reading the strip

• After the incubation period, read the strip by referring to the Reading Table.

• If 3 or more tests (GLU test + or –) are positive, record all the spontaneous reactions on the result sheet and then reveal the tests which require the addition of reagents :

- TDA Test : add 1 drop of TDA reagent. A **reddish brown** color indicates a **positive** reaction to be recorded on the result sheet.

- IND Test : add 1 drop of JAMES reagent. A **pink** color developed in the whole cupuleindicates a **positive** reaction to be recorded on the result sheet.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- VP Test : add 1 drop each of VP 1 and VP 2 reagents. Wait at least 10 minutes. A **pink** or **red** color indicates a **positive** reaction to be recorded on the result sheet. If a **slightly pink** color appears after 10 minutes, the reaction should be considered **negative**.

NOTE : The indole production test must be performed last since this reaction releases gaseous products which interfere with the interpretation of other tests on the strip. The plastic incubation lid should not be replaced after the addition of the reagent.

• If the number of positive tests (including the GLU test) before adding the reagents is less than 3 :

- Reincubate the strip for a further 24 hours (± 2 hours) without adding any reagents.
- Reveal the tests requiring the addition of reagents (see previous paragraph).
- To complete the identification, it may be necessary to perform supplementary tests (refer to Identification paragraph).

Interpretation

Identification is obtained with the numerical profile.

• Determination of the numerical profile : On the result sheet, the tests are separated into groups of 3 and a value 1, 2 or 4 is indicated for each. By adding together the values corresponding to positive reactions within each group, a 7-digit profile number is obtained for the 20 tests of the API 20 E strip. The oxidase reaction constitutes the 21st test and has a value of 4 if it is positive.

• Identification :

This is performed using the database (V4.0)

* with the Analytical Profile Index :
  - Look up the numerical profile in the list of profiles.

* with the identification software :
  - Enter the 7-digit numerical profile manually via the keyboard.

In some cases, the 7-digit profile is not discriminatory enough and the following supplementary tests need to be carried out :

- Reduction of nitrates to nitrites (NO_2) and N_2 gas (N_2) : add 1 drop each of NIT 1 and NIT 2 reagents to the GLU tube. Wait 2 to 5 minutes. A **red** color indicates a **positive** reaction (NO2). A negative reaction (yellow) may be due to the reduction to nitrogen

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(as sometimes evidenced by gas bubbles) : add 2 to 3 mg of Zn reagent to the GLU tube. After 5 minutes, if the tube remains **yellow** this indicates a **positive** reaction (N_2) to be recorded on the result sheet. If the test turns **orangered**, this is a **negative**reaction : the nitrates still present in the tube have been reduced by the Zinc. This reaction is useful when testing Gram-negative, oxidase positive rods.

NOTE : For the same reason as the indole test (see the note in the paragraph "Reading the strip"), the nitrate reduction test must be performed last.

- Motility (MOB) : Inoculate an ampule of API M Medium (see package insert).
- Growth on MacConkey agar medium (McC) : Streak a MacConkey agar plate (see package insert).
- Oxidation of glucose (OF-O) : Inoculate an ampule of API OF Medium (see package insert).
- Fermentation of glucose (OF-F) : Inoculate an ampule of API OF Medium (see package insert).

These supplementary tests, indicated in the introduction section (Profile coding) of the Analytical Profile Index, may be used to form a 9-digit profile. Identification is then obtained using the identification software.

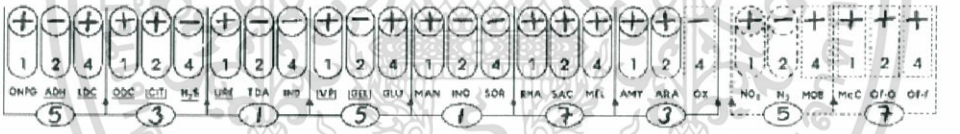

5

315 173 (57) *Enterobactergergoviae*

Further tests may be proposed in case of low discrimination. Refer to the identification software or Analytical Profile Index.

QUALITY CONTROL

The media, strips, and reagents are systematically quality controlled at various stages of their manufacture. For those users who wish to perform their own quality control tests with the strip, it is preferable to use the strain

1. *Escherichia coli* ATCC 25922 or else one of the following strains :
2. *Stenotrophomonas maltophilia* ATCC 51331
3. *Enterobacter cloacae* ATCC 13047
4. *Proteus mirabilis* ATCC 35659
5. *Klebsiella pneumoniae ssp pneumoniae* ATCC 35657

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ATCC : American Type Culture Collection, 10801 University Boulevard, Manassas, VA 20110-2209, USA.

	ONPG	ADH	LDC	ODC	CIT	H_2S	URE	TDA	IND	VP	GEL	GLU	MAN	INO	SOR	RHA	SAC	MEL	AMY	ARA	NO_2	N_2*
1.	+	–	+	+	–	–	–	–	+	–	–	+	+	–	+	+	–	+	–	+	+	–
2.	+	–	V	–	V	–	–	–	–	–	+	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.	+	+	–	+	+	–	–	–	–	+	–	+	+	–	+	+	+	+	+	+	+	–
4.	–	–	–	+	V	+	+	+	–	–	V	+	–	–	–	–	V	–	–	–	+	–
5.	+	–	+	–	+	–	V	–	–	V	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	–

* The N2 (+) state may be observed for the strain ATCC 13047 and the strain ATCC 25922.

• Profile obtained after 24-48 hours of incubation for the strain ATCC 51331, using colonies grown on Trypticase Soy agar + blood.

• Profiles obtained after 18-24 hours of incubation for the other strains, using colonies grown on Trypticase Soy agar + blood.

• Bacterial suspensions prepared in API NaCl 0.85 % Medium.

It is the responsibility of the user to perform Quality Control in accordance with any local applicable regulations.

LIMITATIONS OF THE METHOD

• The API 20 E system is intended uniquely for the identification of *Enterobacteriaceae* and those nonfastidious, Gram-negative rods included in the database (see Identification Table at the end of this package insert). It cannot be used to identify any other microorganisms or to exclude their presence.

• Discrepancies with respect to conventional methods may be observed. They are due to the different principles of the reactions used in the API technique. In addition, substrate variations exist that also account for percentage differences.

• On rare occasions, the glucose reactions for organisms such as *Klebsiella* or *Proteus* may revert from positive to negative, in which instance a bluish-green color is seen. This reaction will be recorded as a negative reaction. Such occurrences are reflected in the percentages indicated in the Identification Table.

• If *Salmonella* or *Shigella* are identified, serological identification must be performed to confirm the bacterial identification.

• Only pure cultures of a single organism should be used.

RANGE OF EXPECTED RESULTS

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Consult the Identification Table at the end of this package insert for the range of expected results for the various biochemical reactions.

PERFORMANCE

• *Enterobacteriaceae* :

5514 collection strains and strains of various origins belonging to species included in the database were tested:

- 92.80 % of the strains were correctly identified (with or without supplementary tests).
- 4.61 % of the strains were not identified.
- 2.59 % of the strains were misidentified.

• Other non-fastidious Gram-negative rods :

2386 collection strains and strains of various origins belonging to species included in the database were tested :

- 90.32 % of the strains were correctly identified (with or without supplementary tests).
- 6.16 % of the strains were not identified.
- 3.52 % of the strains were misidentified.

WASTE DISPOSAL

It is the responsibility of each laboratory to handle waste and effluents produced according to their type and degree of hazardousness and to treat and dispose of them (or have them treated and disposed of) in accordance with any applicable regulations.

WARRANTY

bioMérieux disclaims all warranties, express or implied, including any implied warranties of MERCHANTABILITY AND FITNESS FOR A PARTICULAR USE. bioMérieux shall not be liable for any incidental or consequential damages. IN NO EVENT SHALL BIOMERIEUX'S LIABLITY TO CUSTOMER UNDER ANY CLAIM EXCEED A REFUND OF THE AMOUNT PAID TO BIOMERIEUX FOR THE PRODUCT OR SERVICE WHICH IS THE SUBJECT OF THE CLAIM.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

READING TABLE

TESTS	ACTIVE INGREDIENTS	QTY (mg/cup.)	REACTIONS/ENZYMES	RESULTS	
				NEGATIVE	POSITIVE
ONPG	2-nitrophenyl-ßD-galactopyranoside	0.223	ß-galactosidase (Ortho NitroPhenyl-ßD-Galactopyranosidase)	colorless	yellow (1)
ADH	L-arginine	1.9	Arginine DiHydrolase	yellow	red / orange (2)
LDC	L-lysine	1.9	Lysine DeCarboxylase	yellow	red / orange (2)
ODC	L-ornithine	1.9	Ornithine DeCarboxylase	yellow	red / orange (2)
CIT	trisodium citrate	0.756	CITrate utilization	pale green / yellow	blue-green / blue (3)
H_2S	sodium thiosulfate	0.075	H_2S production	colorless / greyish	black deposit / thin line
URE	urea	0.76	UREase	yellow	red / orange (2)
TDA	L-tryptophane	0.38	Tryptophane DeAminase	TDA / immediate	
				yellow	reddish brown
IND	L-tryptophane	0.19	INDole production	JAMES / immediate	
				colorless pale green / yellow	pink
VP	sodium pyruvate	1.9	acetoin production (Voges Proskauer)	VP 1 + VP 2 / 10 min	
				colorless	pink / red (5)
GEL	Gelatin (bovine origin)	0.6	GELatinase	no diffusion	diffusion of black pigment
GLU	D-glucose	1.9	fermentation / oxidation (GLUcose) (4)	blue / blue-green	yellow / greyish yellow
MAN	D-mannitol	1.9	fermentation / oxidation (MANnitol) (4)	blue / blue-green	yellow
INO	inositol	1.9	fermentation / oxidation (INOsitol) (4)	blue / blue-green	yellow
SOR	D-sorbitol	1.9	fermentation / oxidation (SORbitol) (4)	blue / blue-green	yellow
RHA	L-rhamnose	1.9	fermentation / oxidation (RHAmnose) (4)	blue / blue-green	yellow
SAC	D-sucrose	1.9	fermentation / oxidation (SACcharose) (4)	blue / blue-green	yellow
MEL	D-melibiose	1.9	fermentation / oxidation (MELibiose) (4)	blue / blue-green	yellow
AMY	amygdalin	0.57	fermentation / oxidation (AMYgdalin) (4)	blue / blue-green	yellow
ARA	L-arabinose	1.9	fermentation / oxidation (ARAbinose) (4)	blue / blue-green	yellow
OX	(see oxidase test package insert)		cytochrome-OXidase	(see oxidase test package insert)	

(1) A very pale yellow should also be considered positive.

(2) An orange color after 36-48 hours incubation must be considered negative.

(3) Reading made in the cupule (aerobic).

(4) Fermentation begins in the lower portion of the tubes, oxidation begins in the cupule.

(5) A slightly pink color after 10 minutes should be considered negative.

• The quantities indicated may be adjusted depending on the titer of the raw materials used.

• Certain cupules contain products of animal origin, notably peptones.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SUPPLEMENTARY TESTS

TESTS	ACTIVE INGREDIENTS	QTY (mg/cup.)	REACTIONS/ENZYMES	RESULTS	
				NEGATIVE	POSITIVE
Nitrate reduction GLU tube	potassium nitrate	0.076	NO_2 production	NIT 1 + NIT 2 / 2-5 min: yellow	red
			reduction to N_2 gas	Zn / 5 min: orange-red	yellow
MOB	API M Medium or microscope		motility	non-motile	motile
McC	MacConkey medium		growth	absence	presence
OF-F	glucose (API OF Medium)		fermentation : under mineral oil	green	yellow
OF-O			oxidation : exposed to the air	green	yellow

PROCEDURE p. I

IDENTIFICATION TABLE p. II

LITERATURE REFERENCES p. IV

INDEX OF SYMBOLS p. V

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

API 20 NE

Identification system for non-fastidious, non-enteric Gram-negative rods

SUMMARY AND EXPLANATION

API 20 NE is a standardized system for the identification of non-fastidious, non-enteric Gram-negative rods (e.g. *Pseudomonas*, *Acinetobacter*, *Flavobacterium*, *Moraxella*, *Vibrio*, *Aeromonas*, etc.), combining 8 conventional tests, 12 assimilation tests and a database. The complete list of those organisms that it is possible to identify with this system is given in the Identification Table at the end of this package insert.

PRINCIPLE

The API 20 NE strip consists of 20 microtubes containing dehydrated substrates.
The conventional tests are inoculated with a saline bacterial suspension which reconstitutes the media. During incubation, metabolism produces color changes that are either spontaneous or revealed by the addition of reagents.
The assimilation tests are inoculated with a minimal medium and the bacteria grow if they are capable of utilizing the corresponding substrate.
The reactions are read according to the Reading Table and the identification is obtained by referring to the Analytical Profile Index or using the identification software.

CONTENT OF THE KIT (Kit for 25 tests)

- 25 API 20 NE strips
- 25 incubation boxes
- 25 ampules of API AUX Medium
- 25 result sheets
- 1 package insert

COMPOSITION

Strip

The composition of the API 20 NE strip is given in the Reading Table of this package insert.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Medium

API AUX Medium 7 ml	Ammonium sulphate	2 g
	Agar	1.5 g
	Vitamin solution	10.5 ml
	Trace elements	10 ml
	Monosodium phosphate	6.24 g
	Potassium chloride	1.5 g
	Demineralized water to make	1000 ml
	Final pH : 7.0-7.2	

REAGENTS AND MATERIAL REQUIRED BUT NOT PROVIDED

Reagents :

- API NaCl 0.85 % Medium, 2 ml (Ref. 20 070)
- Reagents : JAMES (Ref. 70 542)
  NIT 1 + NIT 2 (Ref. 70 442)
  Zn (Ref. 70 380)
- Oxidase (Ref. 55 635*)

  * reference not sold in certain countries : use an equivalent reagent.
- Mineral oil (Ref. 70 100)
- McFarland Standard (Ref. 70 900) No. 0.5
- API 20 NE Analytical Profile Index (Ref. 20 090) or identification software (consult bioMérieux)

Material :

- Pipettes or PSIpettes
- Ampule protector
- Ampule rack
- General microbiology laboratory equipment

WARNINGS AND PRECAUTIONS

- **For in *vitro* diagnostic use and microbiological control.**
- **For professional use only.**
- This kit contains products of animal origin. Certified knowledge of the origin and/or sanitary state of the animals does not totally guarantee the absence of transmissible

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

pathogenic agents. It is therefore recommended that these products be treated as potentially infectious, and handled observing the usual safety precautions (do not ingest or inhale).

• All specimens, microbial cultures and inoculated products should be considered infectious and handled appropriately. Aseptic technique and usual precautions for handling the bacterial group studied should be observed throughout this procedure. Refer to "NCCLS M29-A, *Protection of Laboratory Workers from Instrument Biohazards and Infectious Disease Transmitted by Blood, Body Fluids, and Tissue; Approved Guideline* - December 1997". For additional handling precautions, refer to "Biosafety in Microbiological and Biomedical Laboratories, HHS Publication No. (CDC) 93-8395, 3rd Edition (May 1993)", or to the regulations currently in use in each country.

• Do not use reagents past the expiration date.

• Before use, check that the packaging and components are intact.

• Do not use strips which have been damaged : cupules deformed, etc.

• Open ampules carefully as follows :

- Place the ampule in the ampule protector.
- Hold the protected ampule in one hand in a vertical position (white plastic cap uppermost).
- Press the cap down as far as possible.
- Cover the flattened part of the cap with the upper part of the thumb.
- Apply thumb pressure in an outward motion to the base of the flattened part of the cap to snap off the top of the ampule inside the cap.
- Take the ampule out of the ampule protector and put the protector aside for subsequent use.
- Carefully remove the cap.

• The performance data presented were obtained using the procedure indicated in this package insert. Any change or modification in the procedure may affect the results.

• Interpretation of the test results should be made taking into consideration the patient history, the source of the specimen, colonial and microscopic morphology of

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

the strain and, if necessary, the results of any other tests performed, particularly the antimicrobial susceptibility patterns.

STORAGE CONDITIONS

The strips and media should be stored at 2-8°C until the expiration date indicated on the packaging.

SPECIMENS (COLLECTION AND PREPARATION)

API 20 NE is not for use directly with clinical or other specimens.

The microorganisms to be identified must first be isolated on a suitable culture medium (e.g., Trypticase Soy agar) according to standard microbiological techniques.

INSTRUCTIONS FOR USE

Oxidase test

The oxidase test must be performed according to the manufacturer's instructions for use. The result should be recorded on the result sheet as it is an integral part of the final profile (21st identification test).

Selection of colonies

API 20 NE should only be used with non-fastidious Gramnegative rods which do not belong to the Enterobacteriaceae.

NOTE 1 : Some non-enteric Gram-negative rods are oxidase negative (*S. maltophilia, Acinetobacter*...). These microorganisms may also be identified with API 20 NE but their selection must be based on other bacteriological or clinical criteria.

NOTE 2 : Fastidious organisms having demanding nutritional requirements and requiring appropriate handling precautions (i.e. *Brucella* and *Francisella*) are not included in the API 20 NE database. Alternative procedures must be used to exclude or confirm their presence.

Preparation of the strip

• Prepare an incubation box, tray and lid, and distribute about 5 ml of distilled water or demineralized water [or any water without additives or chemicals which may

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

release gases (e.g. Cl_2, CO_2, etc.)] into the bottom of the tray to create a humid atmosphere.

• Record the specimen number on the elongated flap of the tray. (Do not record the number on the lid as it may be misplaced during the procedure.)

• Remove the strip from its individual packaging.

• Place the strip in the incubation box.

Preparation of the inoculum

• Open an ampule of API NaCl 0.85 % Medium (2 ml) as indicated in the paragraph "Warnings and Precautions" of the package insert for this product, or use any tube containing 2 ml of 0.85 % physiological saline without additives.

• Using a pipette or PSIpette, pick up 1-4 colonies of identical morphology from the agar plate, either by suction or by successive touches. It is recommended to use young cultures (18-24 hours old).

• Prepare a suspension with a turbidity equivalent to 0.5 McFarland. This suspension must be used immediately after preparation.

NOTE : It is very important that the density of the inoculum be adjusted to 0.5 McFarland ; the API 20 NE strip tests may otherwise not function correctly. In particular, a weaker inoculum may lead to false negative results. Do not touch the cupules while working with the strip and do not leave the strip exposed to air for a long period of time after inoculation.

Inoculation of the strip

• Inoculate tests NO_3 to PNPG by distributing the saline suspension into the tubes (and not the cupules) using the same pipette. To avoid the formation of bubbles at the base of the tubes, tilt the strip slightly forwards and place the tip of the pipette or PSIpette against the side of the cupule.

• Open an ampule of API AUX Medium as indicated in the paragraph "Warnings and Precautions" and add approximately 200 µl of the remaining saline suspension to the ampule. Homogenize well with the pipette, avoiding the formation of bubbles.

• Fill the tubes and cupules of tests GLU to PAC with the suspension. Take care to leave a flat or slightly convex, but not concave, meniscus. Cupules under or overfilled may give incorrect results.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

• Add mineral oil to the cupules of the 3 underlined tests (GLU, ADH and URE) until a convex meniscus is formed.

• Close the incubation box and incubate at 29°C ± 2°C for 24 hours (± 2 hours).

READING AND INTERPRETATION

Reading the strip

• After the incubation period, read the strip by referring to the Reading Table.

• Record all spontaneous reactions (GLU, ADH, URE, ESC, GEL and PNPG) on the result sheet.

• The reading of the two tests NO_3 and TRP should be performed whilst protecting the assimilation tests from airborne contamination. To do this, cover the assimilation tests with the incubation box lid during the reading of the NO_3 and TRP tests.

• **NO_3 test :**

- Add 1 drop of NIT 1 and 1 drop of NIT 2 reagents to the NO_3 cupule.
- After 5 minutes, a **red** color indicates a **positive** reaction to be recorded on the result sheet.
- A negative reaction may be due to the production of nitrogen (indicated by the presence of tiny bubbles) : add 2-3 mg of Zn reagent to the NO_3 cupule.
- After 5 minutes, a cupule remaining **colorless** indicates a **positive** reaction to be recorded on the result sheet. If the cupule turns **pink-red**, the reaction is **negative** as nitrates were present in the tube and were reduced to nitrite by the zinc.

The reaction used for the identification of the bacterium is the reduction of nitrates. It is positive when either of the above reactions (production of NO_2 or N_2) is positive. The production of N_2 may, however, be useful alone as a supplementary test (refer to the Analytical Profile Index).

• **TRP test** :

Add 1 drop of JAMES reagent. The reaction takes place immediately : a **pink** color which develops in the whole cupule indicates a **positive** reaction to be recorded on the result sheet.

• **Assimilation tests :**

Observe the bacterial growth. An **opaque** cupule indicates a **positive** reaction.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Occasionally, a cupule may show weak growth. In this case, the results should be recorded as – + or +– by comparing the intensity to that of the other tests on the strip.

Once these readings have been made, identification should be possible as indicated in the paragraph "Interpretation". However, in the following cases, the strip must be reincubated :

- if the profile cannot be found in the API 20 NE Analytical Profile Index
- if the following note is indicated for the profile obtained :

IDENTIFICATION NOT VALID

BEFORE 48-HR INCUBATION

Using a pipette or PSIpette, remove the NIT 1, NIT 2 and JAMES reagents by suction and immediately cover tests NO_3 and TRP with mineral oil so that a convex meniscus is formed. Reincubate the strip at 29°C ± 2°C for a further 24 hours and read the all the tests again, except the first 3 (NO_3, TRP and GLU) which should only be read once at 24 hours.

Interpretation

Identification is obtained with the **numerical profile**.

• Determination of the numerical profile :

On the result sheet, the tests are separated into groups of 3 and a number 1, 2 or 4 is indicated for each. By adding the values corresponding to positive reactions within each group, a 7-digit number is obtained ; the oxidase reaction constitutes the 21st test and has a value of 4 if it is positive.

• Identification :

This is performed using the database (V6.0)

* with the Analytical Profile Index :

- Look up the numerical profile in the list of profiles.

* with the identification software :

- Enter the 7-digit numerical profile manually via the keyboard.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

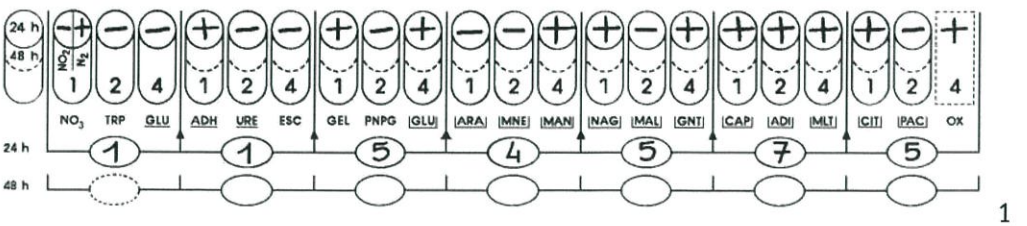

1

154 575 Pseudomonas aeruginosa

QUALITY CONTROL

The media, strips, and reagents are systematically quality controlled at various stages of their manufacture. For those who wish to perform their own quality control tests with the strip, it is preferable to use the strain

1. Sphingobacterium multivorum ATCC 35656 or else one of the following strains :

2. Aeromonas hydrophila ATCC 35654

3. Pseudomonas aeruginosa ATCC 27853

4. Alcaligenes faecalis ATCC 35655

ATCC : American Type Culture Collection, 10801 University Boulevard, Manassas, VA 20110-2209, USA.

	NO_3	TRP	GLU	ADH	URE	ESC	GEL	PNPG	GLU	ARA	MNE	MAN	NAG	MAL	GNT	CAP	ADI	MLT	CIT	PAC	OX
1.	–	–	–	–	+	+	–	+	+	+	+	–	+	+	–	–	–	–	–	–	+
2.	+	+	+	+	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	–	+	–*	–	+
3.	+	–	–	V	V	–	+	–	+	–	–	+	+	–	+	+	+	+	+	–	+
4.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	+	–	+	+	+	+

* Weak reactions may occur.

Profiles for tests ADH to PAC obtained after 48 hours of incubation after culture of the colonies on Trypticase Soyagar. It is the responsibility of the user to perform Quality Control in accordance with any local applicable regulations.

LIMITATIONS OF THE METHOD

• The API 20 NE system is intended uniquely for the identification of those non-fastidious, non-enteric Gramnegative rods included in the database (see Identification Table at the end of this package insert). It cannot be used to identify any other microorganisms or to exclude their presence.

• Only pure cultures of a single organism should be used.

RANGE OF EXPECTED RESULTS

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Consult the Identification Table at the end of this package insert for the range of expected results for the various biochemical reactions.

PERFORMANCE

5728 collection strains and strains of various origins belonging to species included in the database were tested :

- 92.53 % of the strains were correctly identified (with or without supplementary tests).
- 3.13 % of the strains were not identified.
- 4.34 % of the strains were misidentified.

WASTE DISPOSAL

Unused ampules of API AUX Medium may be considered as non hazardous waste and disposed of accordingly.

Dispose of all used or unused reagents (other than the ampules of API AUX Medium) as well as any other contaminated disposable materials following procedures for infectious or potentially infectious products.

It is the responsibility of each laboratory to handle waste and effluents produced according to their type and degree of hazardousness and to treat and dispose of them (or have them treated and disposed of) in accordance with any applicable regulations.

WARRANTY

bioMérieux disclaims all warranties, express or implied, including any implied warranties of MERCHANTABILITY AND FITNESS FOR A PARTICULAR USE. bioMérieux shall not be liable for any incidental or consequential damages. IN NO EVENT SHALL BIOMERIEUX'S LIABLITY TO CUSTOMER UNDER ANY CLAIM EXCEED A REFUND OF THE AMOUNT PAID TO BIOMERIEUX FOR THE PRODUCT OR SERVICE WHICH IS THE SUBJECT OF THE CLAIM.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

READING TABLE

TESTS	ACTIVE INGREDIENTS	QTY (mg/cup.)	REACTIONS/ENZYMES	RESULTS	
				NEGATIVE	POSITIVE
NO3	potassium nitrate	0.136	reduction of nitrates to nitrites	NIT 1 + NIT 2 / 5 min colorless	pink-red
			reduction of nitrates to nitrogen	Zn / 5 min pink	colorless
TRP	L-tryptophane	0.2	indole production (TRyptoPhane)	JAMES / immediate colorless pale green / yellow	pink
GLU	D-glucose	1.92	fermentation (GLUcose)	blue to green	yellow
ADH	L-arginine	1.92	Arginine DiHydrolase	yellow	orange / pink / red
URE	urea	0.76	UREase	yellow	orange / pink / red
ESC	esculin ferric citrate	0.56 0.072	hydrolysis (β-glucosidase) (ESCulin)	yellow	grey / brown / black
GEL	gelatin (bovine origin)	0.6	hydrolysis (protease) (GELatin)	no pigment diffusion	diffusion of black pigment
PNPG	4-nitrophenyl-βD-galactopyranoside	0.22	β-galactosidase (Para-NitroPhenyl-βD-Galactopyranosidase)	colorless	yellow
GLU	D-glucose	1.56	assimilation (GLUcose)	transparent	opaque
ARA	L-arabinose	1.4	assimilation (ARAbinose)	transparent	opaque
MNE	D-mannose	1.4	assimilation (MaNnosE)	transparent	opaque
MAN	D-mannitol	1.36	assimilation (MANnitol)	transparent	opaque
NAG	N-acetyl-glucosamine	1.28	assimilation (N-Acetyl-Glucosamine)	transparent	opaque
MAL	D-maltose	1.4	assimilation (MALtose)	transparent	opaque
GNT	potassium gluconate	1.84	assimilation (potassium GluconAte)	transparent	opaque
CAP	capric acid	0.78	assimilation (CAPric acid)	transparent	opaque
ADI	adipic acid	1.12	assimilation (ADIpic acid)	transparent	opaque
MLT	malic acid	1.56	assimilation (MaLaTe)	transparent	opaque
CIT	trisodium citrate	2.28	assimilation (trisodium CITrate)	transparent	opaque
PAC	phenylacetic acid	0.8	assimilation (PhenylACetic acid)	transparent	opaque
OX	(see oxidase test package insert)	-	cytochrome oxidase	(see oxidase test package insert)	

- The quantities indicated may be adjusted depending on the titer of the raw materials used.
- Certain cupules contain products of animal origin, notably peptones.

PROCEDURE p. I
IDENTIFICATION TABLE p. II
LITERATURE REFERENCES p. III
INDEX OF SYMBOLS p. IV

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้